

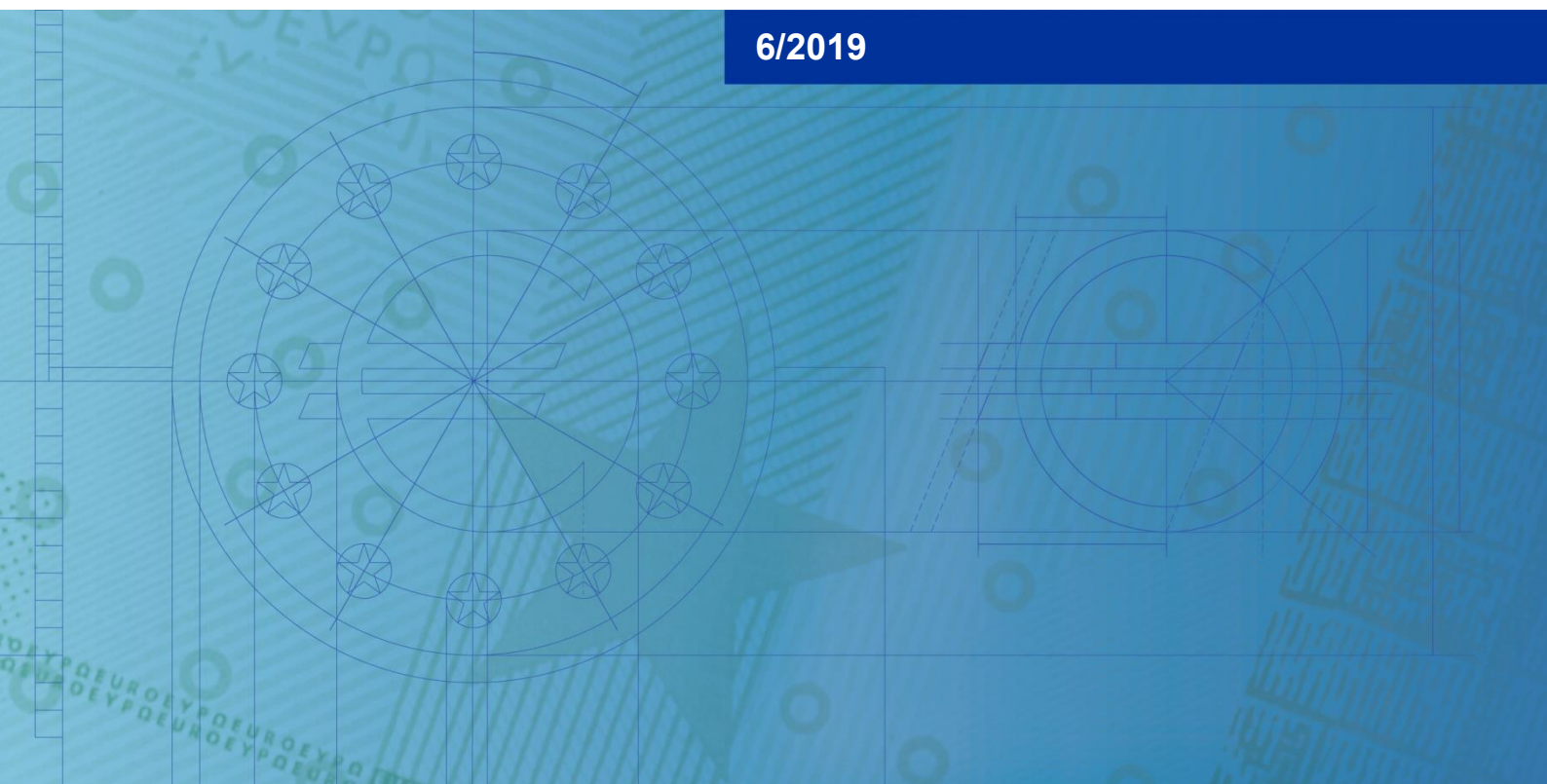

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

6/2019

Saturs

Tautsaimniecības un monetārās norises	2
Kopskats	2
1. Ārējā vide	6
2. Finanšu norises	15
3. Saimnieciskā darbība	20
4. Cenas un izmaksas	25
5. Nauda un kredītu atlikumi	30
6. Fiskālās norises	38
Ielikumi	41
1. Septembra monetārās politikas pasākumu pakete	41
2. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2019. gada 17. aprīlis–30. jūlijs)	45
3. Euro zonas rūpnieciskās ražošanas kritumu noteicošie iekšzemes un ārējie faktori	51
4. Kā pašreizējais euro zonas nodarbinātības pieaugums atbilst vēsturiskajām tendencēm?	55
5. Mājsaimniecību ienākumu risks ekonomiskās attīstības ciklā	60
6. Kā peļņa ietekmē iekšzemes cenu spiedienu euro zonā?	67
Raksti	
1. <i>Derivatives transactions data and their use in central bank analysis</i> (Dati par atvasinātajiem finanšu instrumentiem un šo datu izmantošana centrālo banku veiktajā analīzē) ¹	
2. <i>The taxonomy of ECB instruments available for banking supervision</i> (Banku uzraudzības veikšanai pieejamā ECB instrumentu taksonomija) ¹	
Statistika	S1

¹ Raksts pieejams šā izdevuma angļu valodas versijā ECB interneta vietnē.

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats

Pamatojoties uz rūpīgu euro zonas tautsaimniecības un inflācijas perspektīvas novērtējumu, kā arī ņemot vērā jaunākās speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses, Padome 12. septembra monetārās politikas sanāsmē pieņēma vairākus lēmumus, lai īstenotu cenu stabilitātes mērķi. Informācija, kas saņemta kopš Padomes pēdējās sanāksmes, liecina par ieilgušu euro zonas tautsaimniecības panīkumu, nozīmīgu lejupvērstu risku saglabāšanos un ierobežotu inflācijas spiedienu. Tas atspoguļots speciālistu septembra iespēju aplēsēs, kas paredz turpmāku inflācijas perspektīvas samazinājumu. Vienlaikus stabils nodarbinātības un darba samaksas kāpums joprojām veicina noturīgu euro zonas tautsaimniecības izaugsmi. Ņemot vērā šo kopainu, Padome publicēja paziņojumu par visaptverošu monetārās politikas lēmumu paketi, reaģējot uz ilgstošo inflācijas neatbilstību noteiktajam mērķim (sk. 1. ielikumu).

Padomes 2019. gada 12. septembra sanāksmes laikā veiktais tautsaimniecības un monetārais novērtējums

Globālā izaugsme 2019. gada 1. pusgadā pavājinājās, atspoguļojot ekonomiskās aktivitātes kāpuma palēnināšanos gan attīstītajās, gan jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Tas atbilst uz apsekojumiem balstītajiem rādītājiem, kas liecina par ierobežotu pasaules ekonomisko aktivitāti. Paredzams, ka globālās izaugsmes temps šogad samazināsies vājas pasaules apstrādes rūpniecības aktivitātes apstākļos, ņemot vērā pasaules ieguldījumu apjoma samazināšanos un augošo politikas un politisko nenoteiktību saistībā ar breksitu, kā arī ASV un Ķīnas tirdzniecības attiecību saspīlējuma atjaunošanos. Nākotnē paredzams, ka globālās izaugsmes temps vidējā termiņā pakāpeniski atjaunosies, tomēr joprojām būs zemāks par ilgtermiņa vidējo līmeni. Paredzams, ka pasaules tirdzniecības rādītāji šogad turpinās būtiski vājināties, bet vidējā termiņā tie uzlabosies, lai gan joprojām būs sliktāki par ekonomiskās aktivitātes rādītājiem. Gaidāms, ka globālās inflācijas spiediens joprojām būs ierobežots, pastiprinoties pasaules ekonomiskās aktivitātes samazināšanās riskiem.

Kopš Padomes 2019. gada jūnija sanāksmes globālās ilgtermiņa bezriskā procentu likmes samazinājušās apstākļos, kad tirgus gaidas paredz turpmāku stimulējošas monetārās politikas īstenošanu un ar globālo tirdzniecību saistītās nenoteiktības atjaunošanos. Šis bezriskā procentu likmju sarukums veicinājis euro zonas kapitāla vērtspapīru un uzņēmumu obligāciju cenu kāpumu. Turpretī uzņēmumu peļņas gaidas nedaudz samazinājušās, reaģējot uz nemitīgām šaubām par pasaules makroekonomisko perspektīvu. EONIA nākotnes līkne arī pavisinājās lejup. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā nemainījās.

Pēc 0.4% kāpuma iepriekšējā ceturksnī euro zonas reālais IKP 2019. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.2%.

Jaunākie ekonomiskie dati un apsekojumus iegūtā informācija joprojām liecina, ka šā gada 3. ceturksnī izaugsme būs mērena, bet pozitīva. Šī izaugsmes palēnināšanās galvenokārt atspoguļo starptautiskās tirdzniecības panīkumu ilgstošas globālās nenoteiktības apstākļos, kas īpaši ietekmē euro zonas apstrādes rūpniecības nozari. Vienlaikus pakalpojumu nozarē un būvniecībā joprojām vērojama noturīga izaugsme, un arī euro zonas ekonomisko izaugsmi veicina labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums, nedaudz ekspansīva euro zonas fiskālā nostāja un arvien notiekošais (lai gan nedaudz lēnāks) globālās aktivitātes pieaugums.

Šāds vērtējums pamatā atspoguļots ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai.

Šīs aplēses paredz reālā IKP pieaugumu 2019. gadā par 1.1%, 2020. gadā par 1.2% un 2021. gadā par 1.4%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva 2019. un 2020. gadam koriģēta un pazemināta. Euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejupvērsti. Šo risku pamatā ir galvenokārt ietilgusi ar ģeopolitiskiem faktoriem saistītā nenoteiktība, augošie protekcionisma draudi un jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamība.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2019. gada augustā bija 1.0% (tāda pati kā jūlijā).

Zemāku enerģijas cenu inflāciju kompensēja augstāka pārtikas cenu inflācija, bet SPCI inflācija (neietverot pārtikas un enerģijas cenas) nemainījās. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā inflācija, visticamāk, samazināsies, bet gada beigās atkal pieaugs. Pamatinflācijas rādītāji kopumā saglabājās zemā līmenī, un arī inflācijas gaidu rādītāji ir zemi. Lai gan darbaspēka izmaksu spiediens augsta jaudu izmantošanas līmeņa un arvien ierobežotāka darbaspēka piedāvājuma apstākļos pastiprinājies un paplašinājies, tā ietekme uz inflāciju būs jūtama vēlāk, nekā iepriekš gaidīts. Paredzams, ka vidējā termiņā pamatinflācija palielināsies. To veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, notiekošā ekonomiskā izaugsme un stabils darba samaksas kāpums.

Šis novērtējums kopumā atspoguļots arī ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, kas paredz, ka SPCI gada inflācija 2019. gadā būs 1.2%, 2020. gadā – 1.0% un 2021. gadā – 1.5%.

Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI inflācijas perspektīva koriģēta un pazemināta visā iespēju aplēšu periodā, atspoguļojot zemākas enerģijas cenas un izaugsmei nelabvēlīgāku vidi. Gaidāms, ka SPCI gada inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) 2019. gadā būs 1.1%, 2020. gadā – 1.2% un 2021. gadā – 1.5%.

Plašās naudas gada kāpuma temps 2019. gada jūlijā būtiski pieauga, savukārt privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps saglabājās kopumā nemainīgs.

Plašās naudas (M3) pieaugums 2019. gada jūlijā palielinājās līdz 5.2% (jūnijā – 4.5%). Pastāvīgais plašās naudas kāpums atspoguļoja arvien jaunu banku kredītu izsniegšanu privātajam sektoram un M3

turēšanas zemās izvēles izmaksas. Turklāt M3 pieaugums joprojām bija stabils, neraugoties uz aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros veikto neto iegāžu mehāniskās ietekmes pakāpenisku izzušanu un ekonomiskās aktivitātes tempa palēnināšanos. Vienlaikus labvēlīgi banku finansēšanas un kredītu nosacījumi joprojām veicināja aizdevumu plūsmas un tādējādi tautsaimniecības izaugsmi. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu gada kāpuma temps 2019. gada jūlijā nemainījās (3.9%). Padomes lēmumi par monetārās politikas pasākumiem, t.sk. labvēlīgākiem jaunā ilgāka termiņa ceturkšņa refinansēšanas mērķoperāciju kopuma (ITRMO III) nosacījumiem, palīdzēs saglabāt labvēlīgus banku kredītu nosacījumus un turpinās veicināt finansējuma pieejamību (īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem).

Paredzams, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja būs mazliet ekspansīva, tādējādi nedaudz veicinot ekonomisko aktivitāti. Nākamajos divos gados nostāja joprojām būs mazliet ekspansīva, un to galvenokārt noteiks turpmāks tiešo nodokļu un sociālās nodrošināšanas iemaksu samazinājums vairākumā lielāko euro zonas valstu. Ņemot vērā tautsaimniecības perspektīvas pasliktināšanos un lejupvērsto risku nozīmīgumu, valdībām, kurām ir fiskālās elastības iespējas, jāīsteno efektīvi un savlaicīgi. To valstu valdībām, kurām ir augsts valsts parāda līmenis, jāīsteno apdomīga politika, kas radīs apstākļus automātisko stabilizatoru brīvai darbībai.

Monetārās politikas lēmumi

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome pieņēma šādus lēmumus.

- Pirmkārt, noguldījumu iespējas uz nakti procentu likme tika pazemināta par 10 bāzes punktiem (līdz -0.50%). Galveno refinansēšanas operāciju un aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmes netika mainītas, un tās joprojām ir attiecīgi 0.00% un 0.25% . Padome tagad paredz, ka galvenās ECB procentu likmes saglabāsies pašreizējā vai zemākā līmenī līdz brīdim, kad tā būs pārliecinājusies, ka iespēju aplēšu periodā vērojama inflācijas perspektīvas stabila virzība uz līmeni, kas ir pietiekami tuvu, bet zem 2% , un ka šī virzība konsekventi atspoguļojas pamatinflācijas dinamikā.
- Otrkārt, no 1. novembra tiks atsāktas AIP ietvaros veiktās neto aktīvu iegādes ar mēneša apjomu 20 mljrd. euro. Padome paredz, ka AIP turpināsies tik ilgi, cik nepieciešams, lai stiprinātu ECB monetārās politikas procentu likmju stimulējošo ietekmi, un beigsies īsi pirms galveno ECB procentu likmju paaugstināšanas.
- Treškārt, turpināsies AIP ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas maksājumu atkārtota ieguldīšana pilnā apjomā ilgāku laiku pēc tam, kad ECB Padome būs sākusi paaugstināt galvenās ECB procentu likmes, un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai uzturētu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošas monetārās politikas pasākumu apjomu.

- Ceturtkārt, Padome nolēma mainīt ITRMO III īstenošanas kārtību, lai saglabātu labvēlīgus banku kredītu nosacījumus, nodrošinātu raitu monetārās politikas transmisiju un vēl vairāk stiprinātu stimulējošo monetārās politikas nostāju. Tagad procentu likme katrā operācijā tiks noteikta Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju vidējās procentu likmes līmenī attiecīgās ITRMO darbības laikā. Bankām, kuru atbilstošais neto aizdevumu atlikums pārsniedz etalonvērtību, ITRMO III operācijām piemērotā procentu likme būs zemāka, un tā var būt tikpat zema kā operācijas laikā dominējošā noguldījumu iespējas vidējā procentu likme. Operāciju termiņš tiks pagarināts no 2 gadiem līdz 3 gadiem.
- Piektkārt, lai veicinātu monetārās politikas transmisiju caur bankām, Padome nolēma ieviest divu līmeņu rezervju atlīdzības sistēmu, saskaņā ar kuru daļai no banku likviditātes pārpalikuma netiks piemērota negatīvā noguldījumu iespējas procentu likme.

Padome pieņēma šos lēmumus, reaģējot uz ilgstošo inflācijas neatbilstību noteiktajam mērķim. Ar šo visaptverošo monetārās politikas lēmumu paketi ECB nodrošina būtisku monetāro stimulu, lai finanšu nosacījumi saglabātos ļoti labvēlīgi un veicinātu euro zonas tautsaimniecības izaugsmi, turpmāku iekšzemes cenu spiediena palielināšanos un tādējādi – noturīgu inflācijas virzību uz Padomes noteikto vidēja termiņa mērķi. Padome vēlreiz uzsvēra nepieciešamību ilgāku laiku saglabāt ļoti stimulējošu monetārās politikas nostāju. Raugoties nākotnē, tā joprojām ir gatava pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu noturīgu inflācijas virzību uz šo mērķi, atbilstoši Padomes apņēmībai ievērot simetriskuma principu.

1. Ārējā vide

Globālā izaugsme 2019. gada 1. pusgadā pavājinājās, atspoguļojot ekonomiskās aktivitātes kāpuma palēnināšanos gan attīstītajās valstīs, gan jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Tas atbilst uz apsekojumiem balstītajiem rādītājiem, kuri liecina par ierobežotu pasaules ekonomisko aktivitāti. Aktivitāte pakalpojumu nozarē, lai gan pavājinājusies, tomēr joprojām veicina izaugsmi, savukārt pasaules apstrādes rūpniecības kāpuma temps vēl arvien ir neliels. Paredzams, ka globālās izaugsmes temps šogad samazināsies, ņemot vērā vāju pasaules apstrādes rūpniecības aktivitāti, ko noteicis globālo investīciju kritums, un augošo politikas un politisko nenoteiktību saistībā ar breksitu, kā arī ASV un Ķīnas tirdzniecības attiecību saspīlējuma atjaunošanos. Lai gan paredzams, ka šie palēninošie faktori šogad un nākamgad vājinās pasaules ekonomiskās aktivitātes un tirdzniecības izaugsmi, gaidāms, ka jaunākie politikas pasākumi to nedaudz veicinās. Rezultātā prognozēts, ka pasaules tautsaimniecības izaugsme vidējā termiņā stabilizēsies, lai gan līmenis būs zemāks par vidējo izaugsmes tempu periodā pirms krīzes. Paredzams, ka pasaules tirdzniecības rādītāji šogad būtiski pavājināsies, bet vidējā termiņā uzlabosies, lai gan joprojām būs sliktāki par ekonomiskās aktivitātes rādītājiem. Gaidāms, ka globālās inflācijas spiediens joprojām būs ierobežots un pasaules ekonomiskās aktivitātes samazināšanās riski – pastiprinājušies.

Globālā ekonomiskā aktivitāte un tirdzniecība

2019. gada 1. pusgadā globālās izaugsmes temps palēninājās. 1. ceturksnī reālā IKP pieaugums vairākumā attīstīto valstu turējās samērā labā līmenī. To noteica īslaicīgi faktori dažās valstīs (piemēram, pozitīvs neto tirdzniecības apjoma un krājumu veidošanas devums ASV, kā arī rezervju veidošana pirms breksita pirmā termiņa Apvienotajā Karalistē). 2. ceturksnī, šādu faktoru ietekmei izzūdot, izaugsmes temps kļuva mērenāks. ASV, stabilizējoties importam, neto tirdzniecības apjoma negatīvais devums, neraugoties uz fiskālajiem stimuliem un noturīgo privāto patēriņu, mazināja izaugsmi. Apvienotajā Karalistē izaugsmes temps 2. ceturksnī kļuva negatīvs. Starp noteicošajiem faktoriem bija arī investīciju kāpuma tempa samazināšanās. Lai gan Ķīnā noturīga privātā patēriņa apstākļos 1. pusgadā aktivitāte saglabājās stabila, vairākās citās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs (JTEV) izaugsme 1. ceturksnī pavājinājās, atspoguļojot nelabvēlīgus idiosinkrātiskos faktorus dažās valstīs (negadījums ar dambi Brazīlijā un naftas cauruļvada piesārņojums Krievijā) un spēcīgākus izaugsmi palēninošos faktorus, piemēram, paaugstinātu iekšzemes politisko nenoteiktību (Meksikā un Brazīlijā). 2. ceturksnī izaugsme lēnām palielinājās, jo izzuda daži no šiem izaugsmi palēninošajiem faktoriem, un ekonomiskā aktivitāte dažās citās valstīs turpināja augt (piemēram, Turcijā, kur to noteica spēcīgs privātais patēriņš un pozitīvs neto tirdzniecības apjoma devums).

Uz apsekojumiem balstītie rādītāji joprojām liecina par ierobežotu globālo aktivitāti. Globālais apvienotais produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indekss (IVI),

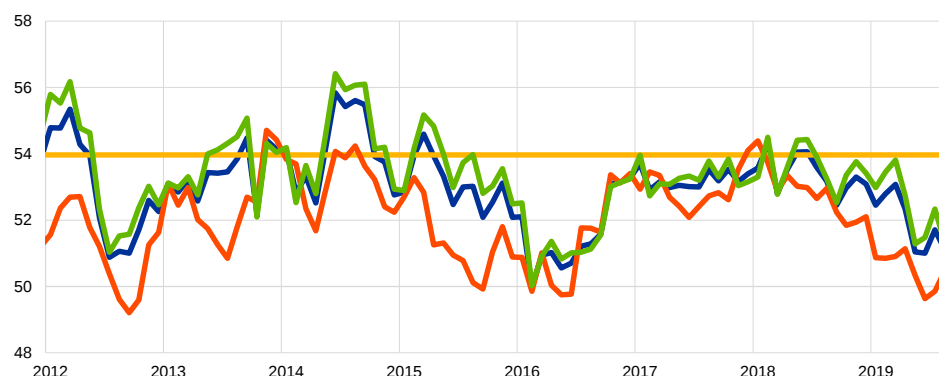
neietverot euro zonu, 2019. gada 2. ceturksnī turpināja samazināties un pēc vērojamās nelielās kāpuma atjaunošanās jūlijā augustā atkal saruka. Tempa samazinājums 1. pusgadā bija plaši vērojams gan attīstītajās valstīs, gan jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, lai gan pēdējā laikā JTEV apvienotais IVI rādītājs nedaudz uzlabojies. Arī globālā aktivitāte pakalpojumu nozarē, kas kopumā gadu mijā bija noturīgāka, 2. ceturksnī pavājinājās un augustā turpināja samazināties, tomēr tā joprojām pārsniedz robežvērtību (50). Globālajai ražošanas aktivitātei pēdējā gada laikā bijusi tendence samazināties. Pēc nonākšanas sarukuma zonā (t.i., zem robežvērtības (50)) jūnijā un jūlijā tā augustā pakāpās virs neitrālās atzīmes (sk. 1. att.).

1. attēls

Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI

(difūzijas indeksi)

- Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI (neietverot euro zonu)
- Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI (neietverot euro zonu; ilgtermiņa vidējais)
- Globālais apstrādes rūpniecības produkcijas izlaides IVI (neietverot euro zonu)
- Globālais pakalpojumu IVI (neietverot euro zonu)

Avoti: Markit un ECB aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada augustā. "Ilgtermiņa vidējais" attiecas uz periodu no 1999. gada janvāra līdz 2019. gada augustam.

Finanšu nosacījumi pasaulē pēdējos mēnešos bijuši nedaudz svārstīgi. Kopš Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomisko iespēju aplēšu pabeigšanas riskanto aktīvu cenas pretrunīgu signālu apstākļos bijušas nedaudz svārstīgas. No vienas puses, cerības par divpusēju tirdzniecības vienošanos starp ASV un Ķīnu un stimulējošākas monetārās politikas gaidas abos Atlantijas okeāna krastos noteica aktīvu cenu kāpuma atjaunošanos jūnijā un jūlijā. Tā kā investori gaidīja procentu likmju samazināšanu, ASV valsts vērtspapīru peļņas likmes un citu drošu valdības vērtspapīru peļņas likmes būtiski pazeminājās un vienlaikus finansēšanas nosacījumi JTEV tika nozīmīgi atviegloti. No otras puses, ASV un Ķīnas tirdzniecības nesaskaņu eskalācijas atjaunošanās augusta sākumā un Federālās atklātā tirgus komisijas norādes, ka jūlijā veiktā procentu likmes samazināšana nenozīmē stingrības cikla riska apetītes mazināšanai sākumu, slāpēja vēlmi uzņemties risku, izraisot lielus zaudējumus pasaules kapitāla vērtspapīru tirgos, kamēr galvenās valdības obligāciju peļņas likmes termiņprēmiju samazināšanās rezultātā turpināja sarukt. Neraugoties uz neseno riskanto aktīvu samazināšanas epizodi, finanšu tirgus nosacījumi gan attīstītajās valstīs, gan jaunajās tirgus ekonomikas valstīs joprojām nav stingri.

Paredzams, ka pasaules tautsaimniecības izaugsmes temps šogad

samazināsies. Pasaules tautsaimniecības izaugsmi joprojām kavē vairāki palēninoši faktori. Paredzams, ka pasaules ražošanas aktivitāte saglabāsies vāja. To galvenokārt noteiks globālo investīciju un ilglietojuma preču, kuras veido lielu apstrādes rūpniecības izlaides apjoma daļu, patēriņa pieauguma kritums. Augot nenoteiktībai attiecībā uz starptautisko tirdzniecības attiecību nākotni, maz ticams, ka pasaules investīciju kāpums varētu atkal kļūt straujš. Jaunākā analīze liecina, ka finansēšanas nosacījumu pasliktināšanās, augoša makroekonomiskā nenoteiktība un nelabvēlīgi pieprasījuma šoki 2018. gada 2. pusgadā un 2019. gada sākumā negatīvi ietekmēja globālo investīciju pieaugumu.¹ Samazinoties pasaules tautsaimniecības izaugsmes tempam, vairāki politikas veidotāji dažādās pasaules malās pieņēmuši korigējošos pasākumus, lai mazinātu ekonomisko attīstību palēninošo faktoru negatīvo ietekmi. Paredzams, ka Ķīnā veikto fiskālo stimulu pasākumu, kuru mērķis ir kompensēt iekšzemes pieprasījuma kāpuma tempa palēninājumu, ietekme galvenokārt būs jūtama šā gada 2. pusgadā. ASV papildus apjomīgiem procikliskajiem fiskālajiem stimuliem un nesen noteiktiem jauniem valsts izdevumu griestiem Federālo rezervju sistēma nolēma samazināt politikas procentu likmi, lai veicinātu notiekošo ekonomisko ekspansiju. Vairākas citas valstis arī ieviesušas stimulējošāku monetāro politiku (piemēram, Austrālija, Brazīlija, Dienvidkoreja, Indonēzija, Indija un Turcija).

Nākotnē paredzams, ka globālās izaugsmes temps vidējā termiņā pakāpeniski atjaunosies, tomēr saglabāsies zem ilgtermiņa vidējā līmeņa.

Pasaules tautsaimniecības izaugsmes norises nosaka trīs galvenie spēki. Paredzams, ka attīstītajās valstīs cikliskais kāpuma temps palēnināsies, pozitīvu ražošanas apjoma starpību un zema bezdarba līmeņa apstākļos nozīmīgākajās tautsaimniecībās arvien vairāk pastiprinoties jaudas ierobežojumiem, bet prognožu perioda beigās politikas atbalsts pakāpeniski samazināsies. Turklāt paredzams, ka Ķīnas tautsaimniecības pieauguma tempa pakāpeniskā palēnināšanās un līdzsvara maiņa no investīcijām uz patēriņu negatīvi ietekmēs globālo izaugsmi un īpaši – tirdzniecību. Vienlaikus JTEV (neietverot Ķīnu) devums globālajā izaugsmē joprojām ir pozitīvs, tomēr paredzams, ka tas būs vājāks, nekā tika prognozēts Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs. To nosaka jaunākie dati, kas liecina, ka gaidītā atveseļošanās no pagātnes recesijām notiek lēnāk, nekā iepriekš tika prognozēts. Turklāt, lai gan pagaidām nesen piedzīvotais finanšu tirgus saspīlējums Argentīnā nav ietekmējis citas jaunās tirgus ekonomikas valstis, tas liecina, ka atsevišķu JTEV atveseļošanās pamatā ir trauisla. Kopumā paredzams, ka globālās ekspansijas temps stabilizēsies zem līmeņa, kāds bija pirms 2007. un 2008. gada finanšu krīzes.

Pievēršoties norisēm atsevišķās valstīs, gaidāms, ka aktivitāte ASV tuvākajā laikā saglabāsies noturīga, neraugoties uz palēninošo ietekmi saistībā ar tirdzniecības nesaskaņām ar Ķīnu un mazāk labvēlīgu ārējo vidi. ASV tautsaimniecības pieauguma temps pagaidām saglabājas straujš, atspoguļojot spēcīgu darba tirgu un patēriņa izdevumus. Tautsaimniecības izaugsmi vēl vairāk

¹ Sk. ECB 2019. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 5 ielikumu *What is behind the decoupling of global activity and trade?* ("Ar ko skaidrojama globālās aktivitātes un tirdzniecības izaugsmes tempa atšķirīga dinamika?").

veicinās izdevumu griestu atcelšana 2020./2021. finanšu gadam un federālā parāda ierobežojuma atcelšana uz 2 gadiem, par ko Kongress vienojās jūlijā beigās. Arī finanšu nosacījumi saglabājas atbalstoši. 2019. gada 1. ceturksnī reālā IKP gada pieaugums sasniedza 3.1%, bet 2. ceturksnī tas kļuva mērenāks (2.0%), atspoguļojot īslaicīgo faktoru izžušanu (piemēram, krājumu un sarūkošā importa pozitīvais devums), savukārt privātais patēriņš un valdības izdevumi kopumā joprojām veicināja ekonomisko aktivitāti. Kopējā gada patēriņa cenu inflācija jūlijā nedaudz palielinājās (līdz 1.8%; iepriekšējā mēnesī – 1.6%). To lielā mērā noteica pamatinflācija, bet enerģijas cenas samazinājās. Patēriņa cenu inflācija (neietverot pārtikas un enerģijas cenas) mazliet pieauga (jūlijā – 2.2%). Paredzams, ka izaugsmes temps pakāpeniski atgriezīsies potenciālā izaugsmes tempa līmenī (nedaudz zem 2%), bet patēriņa cenu inflācija vidējā termiņā joprojām pārsniegs 2%.

Ķīnas tautsaimniecības izaugsme vēl arvien pakāpeniski palēninās. 2019. gada 2. ceturksnī IKP gada pieauguma temps saruka līdz 6.2% (1. ceturksnī – 6.4%). To noteica vājš galapatēriņš, ko tikai daļēji kompensēja investīciju kāpuma uzlabošanās. Paredzams, ka turpmāk 2020. un 2021. gadā izaugsme turpinās palēnināties, jo nav izziņoti nekādi papildu fiskālā atbalsta pasākumi, reaģējot uz neseno tirdzniecības nesaskaņu eskalāciju. Kopumā ekonomiskās aktivitātes palēnināšanās atspoguļo iepriekš veiktās uz finanšu risku samazināšanu vērstās parāda samazināšanas kampaņas ietekmi, to, ka valdība cenšas pārbalansēt tautsaimniecību, lai tās izaugsme nebalstītos pamatā uz investīcijām, un aktuālo tirdzniecības nesaskaņu ar ASV ietekmi. Paredzams, ka strukturālo reformu īstenošanā panāktais progress nodrošinās sakārtotu pāreju uz mērenāku izaugsmi, kas būs mazāk atkarīga no investīcijām un eksporta.

Japānā saglabājas vājš izaugsmes pamattempis. Pieaugums 2019. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni bija 0.4%, un tas bija labāk, nekā gaidīts. To pamatā noteica vairāki īslaicīgi faktori, t.sk. lielāki patērētāju izdevumi "Zelta nedēļas" svētku periodā un ilglietojuma preču iegādes, kuras, iespējams, daļēji atspoguļoja lielāku pieprasījumu sakarā ar to, ka 2019. gada oktobrī paredzēts celt patēriņa nodokli. Tomēr eksporta pieaugums joprojām bija vājš, un rūpniecības produkcijas izlaides rādītāji un noskaņojums apstrādes rūpniecībā sarūkoša ārējā pieprasījuma un ilgstošas politikas nenoteiktības apstākļos pasliktinājās. Neto tirdzniecības apjoma devums bija negatīvs, saglabājoties vājam eksportam, bet importa kāpums salīdzinājumā ar iepriekšējā ceturksņa zemajiem rādītājiem atjaunojās. Lai gan tuvākā laika norises noteiks gaidāmā patēriņa nodokļa paaugstināšana, kas nozīmē patēriņa kāpināšanu 3. ceturksnī un tam sekojošas atmaksas, paredzams, ka ekonomiskā aktivitāte pēc tam attīstīsies pa mērenu trajektoriju.

Apvienotajā Karalistē reālā IKP pieaugums 2019. gada 2. ceturksnī saruka, un to pamatā noteica ar breksitu saistītā nenoteiktība. Reālā IKP kāpums kopš gada sākuma bijis nedaudz svārstīgs, galvenokārt atspoguļojot aktivitātes dinamikas pārmaiņas saistībā ar sākotnējo breksita termiņu 29. martā. Pēc 0.5% pieauguma 1. ceturksnī (salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni) 2. ceturksnī reālais IKP saruka par 0.2%. Šis bija pirmais negatīva kāpuma ceturksnis kopš 2012. gada un atspoguļoja investīciju kritumu, kā arī pēc tam, kad pēdējā brīdī tika panākts breksita

termiņa pagarinājums, – 1. ceturksnī lielos apjomos veidoto krājumu samazināšanu. Neraugoties uz būtisko Lielbritānijas sterliņu mārciņas kursa kritumu kopš 2019. gada sākuma, eksports 2. ceturksnī saruka par 3.3%. Tomēr neto tirdzniecības apjoma devums saglabājās pozitīvs, jo imports (īpaši preču imports no ES) saruka pat spēcīgāk nekā eksports (salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni – –12.9%). Iekšzemes patēriņa pieaugums 2. ceturksnī joprojām bija stabils (salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni – 0.5%). To daļēji veicināja spēcīgāks reālās darba samaksas kāpuma temps. Uz apsekojumiem balstītā informācija liecina, ka nākamajā ceturksnī ekonomiskās aktivitātes pieauguma temps vēl nedaudz samazināsies. Gada PCI inflācijas kāpums 2. ceturksnī bija pieticīgs (2.0%), bet jūlijā tas sasniedza 2.1%. To lielā mērā noteica nesen vērotā nelabvēlīgāka valūtas kursa dinamika. Ielīgusī nenoteiktība attiecībā uz breksita kārtību nesen atspoguļojusies Lielbritānijas sterliņu mārciņas kursa lielākā svārstīgumā, un paredzams, ka reālajā tautsaimniecībā tas nozīmēs turpmākas ceturkšņa reālā IKP pieauguma svārstības un vāju pieaugumu vidējā termiņā.

Gaidāms, ka Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstīs aplēšu periodā saglabāsies stabila izaugsme, tomēr tā būs mērenāka nekā 2018. gadā.

Paredzams, ka nākotnē ekonomisko aktivitāti veicinās spēcīga darba tirgus balstīts stabils patēriņa izdevumu kāpums. Prognozēts, ka investīciju pieaugums saglabāsies straujš, lai gan kļūs nedaudz mērenāks salīdzinājumā ar kādu tālāku ES fondu līdzekļu apguves cikla posmu. Turklāt šā reģiona izaugsmes perspektīvu negatīvi ietekmē pasaules tirdzniecības pieauguma tempa palēnināšanās. Gaidāms, ka vidējā termiņā tautsaimniecības izaugsmes temps šajās valstīs turpinās samazināties, tuvinoties potenciālajam līmenim.

Ekonomiskās aktivitātes perspektīva lielajās izejvielu eksportētājvalstīs liecina par ierobežotu izaugsmi.

Krievijā aktivitāti 2. ceturksnī negatīvi ietekmēja piesārņotas naftas ieplūde vienā no galvenajiem eksporta cauruļvadiem, izraisot apjomīgus piegādes ķēdes pārrāvumus. Lai arī ietekme ir īslaicīga, tā samazinās 2019. gada izaugsmes tempu, kas jau pašlaik atspoguļo negaidīti kraso sarukumu 1. ceturksnī, ko noteica vājas investīcijas, vājš neto eksports un vēsturisko datu pārskatīšana, tos būtiski samazinot. Nākotnē Krievijas izaugsmes perspektīvu noteiks norises pasaules naftas tirgos, fiskālās un strukturālās politikas īstenošana un pašlaik valstij noteiktās starptautiskās sankcijas. Tādējādi paredzams, ka izaugsmes temps vidējā termiņā nedaudz samazināsies. Prognozēts, ka Brazīlijā izaugsme saglabāsies ierobežota. To noteiks nenoteiktība saistībā ar pensiju reformām un bažas par fiskālo ilgtspēju. Aktivitāti negatīvi ietekmēja arī idiosinkrātiskie šoki gada sākumā (negadījums raktuvēs). Lēns iekšzemes pieprasījuma kāpums un ilgstoša nenoteiktība vienlaikus ar būtisku neizmantošanās jaudas apjomu neļauj straujāk reaģēt, veicot ieguldījumus, kā arī negatīvi ietekmē konfidences rādītājus.

Turcijas ekonomiskajā aktivitātē 2019. gada 1. pusē vērojamas pozitīvās tendences sagādāja lielu pārsteigumu.

Pēc krasā sarukuma 2018. gada 4. ceturksnī tautsaimniecība 2019. gada sākumā atveseļojās pirms vietējām vēlēšanām martā ieviesto vērienīgo fiskālās stimulēšanas pasākumu rezultātā. Tautsaimniecības izaugsmes temps, ko papildus stimulējošo fiskālo pasākumu

ieviešanai noteica arī spēcīgs privātais patēriņš un pozitīvs neto tirdzniecības apjoma devums, 2. ceturksnī turpināja stabili palielināties. Savukārt ieguldījumi paaugstinātas politiskās nenoteiktības un stingru finansēšanas nosacījumu dēļ turpināja strauji samazināties. Turpmāk gaidāms, ka izaugsme 2019. gada atlikušajā daļā samazināsies un iespēju aplēšu perioda beigās pakāpeniski paātrināsies.

Globālās tirdzniecības kāpuma temps 1. pusgadā būtiski samazinājās. Globālās tirdzniecības izaugsme 1. ceturksnī kļuva negatīva un 2. ceturksnī joprojām bija vāja. Tirdzniecības panīkums galvenokārt skaidrojams ar rūpniecības aktivitātes palēnināšanos, tirdzniecības saspīlējumu saasināšanos un (zināmā mērā) vājāku tehnoloģiju ciklu (*tech cycle*) Āzijas valstīs.² Globālās tirdzniecības sašaurināšanās bija plaši vērojama dažādās valstīs. Papildus vienreizējiem faktoriem (piemēram, īslaicīgi zēlam iekšzemes pieprasījumam ASV, ko noteica federālās valdības darba daļēja apturēšana 1. ceturksnī un importa no Apvienotās Karalistes sarukums 2. ceturksnī pēc iepriekšējā ceturksnī pieredzētās izejvielu krājumu veidošanas) tirdzniecības panīkumu radīja arī vāja Āzijas valstu iekšējā tirdzniecība. Pēdējais no minētajiem faktoriem, šķiet, saistīts ar Ķīnas iekšzemes pieprasījuma sarukumu lielu reģionālo vērtības kēžu saikņu kontekstā. Saskaņā ar Ekonomiskās politikas analīzes biroja (*Central Planning Bureau*; CPB) datiem pasaules preču importa apjoms (neietverot euro zonu) jūnijā salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem samazinājās par 0.6%, norādot, ka 2. ceturksnī tirdzniecības kāpuma temps joprojām bijis neliels (sk. 2. att.). Tā kā jaunu eksporta pasūtījumu apsekojumu rādītāji joprojām liecina par turpmāku pasliktināšanos, pašreizējā vājā globālās tirdzniecības izaugsme tuvākajā laikā, visticamāk, saglabāsies.

ASV un Ķīnas tirdzniecības nesaskaņas kopš augusta būtiski pastiprinājušās.

Augusta sākumā pēc divpusējas tikšanās ar Ķīnas valdības pārstāvjiem ASV paziņoja par 10% tarifu noteikšanu Ķīnas importa precēm aptuveni 300 mljrd. ASV dolāru apjomā. Šie tarifi tiek ieviesti divos posmos – 1. septembrī un 15. decembrī. Ķīnas valdība sākotnēji paziņoja tikai par identiskiem atbildes pasākumiem, kas ietvēra lēmumu pārtraukt ASV kultūraugu importu. Tomēr ap augusta beigām tika paziņots par citiem atbildes pasākumiem, t.sk. par lēmumu piemērot papildu tarifus (5% vai 10%) ASV importa precēm 75 mljrd. ASV dolāru apjomā un atjaunot iepriekš apturētos tarifus automobiļiem un to rezerves daļām. Šī rīcība izraisīja tālāku tirdzniecības nesaskaņu eskalāciju, jo ASV paziņoja par papildu tarifu (5%) ieviešanu visām Ķīnas importa precēm aptuveni 550 mljrd. ASV dolāru apjomā.³ Šī abu valstu tirdzniecības nesaskaņu turpmākā eskalācija negatīvi ietekmēs globālo aktivitāti un tirdzniecību. Savukārt citi tirdzniecības jautājumi arī vēl arvien nav atrisināti. ASV administrācija līdz 2019. gada novembra vidum atlikusi lēmuma pieņemšanu saistībā ar iespējamu automobiļu tarifu palielināšanu, jo vēl notiek sarunas ar ES par 2018. gada jūlijā izziņoto jauno tirdzniecības līgumu.

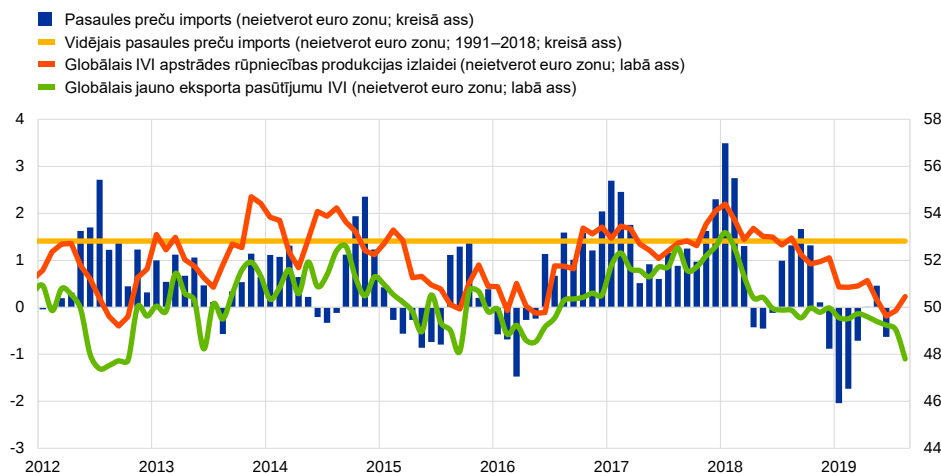
² Sīkāk par globālo tehnoloģiju ciklu sk. ECB 2019. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 ielikumā [What the maturing tech cycle signals for the global economy](#) ("Par ko pasaules tautsaimniecībai liecina tehnoloģiju cikla augstākā fāze").

³ Tā kā šī jaunā tarifu noteikšanas kārtā tika izziņota pēc datu aktualizēšanas termiņa, tā netika iekļauta ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomisko iespēju aplēšu pamatprognozē. Šīs pēdējās eskalācijas rezultātā palielinājās visu Ķīnas un ASV preču importa tarifi. Ķīnas noteiktie tarifi, visticamāk, stāsies spēkā 1. oktobrī. Papildu 5% ASV tarifi Ķīnas preču importam stāsies spēkā 1. septembrī, 15. oktobrī (nevis 1. oktobrī, kā sākotnēji paziņots) un 15. decembrī.

2. attēls

Apsekojumi un pasaules preču tirdzniecība

(kreisā ass: triju mēnešu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem; labā ass: difūzijas indeksi)

Avoti: Markit, CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākais novērojums IVI atbilst stāvoklim 2019. gada augustā un globālajam preču importam – 2019. gada jūnijā.

Paredzams, ka pasaules ekonomiskā izaugsme šogad kļūs vājāka, un vidējā termiņā tā atjaunosies tikai pakāpeniski. Saskaņā ar ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm pasaules reālā IKP izaugsme (neietverot euro zonu) šajā gadā samazināsies līdz 3.1% (2018. gadā – 3.8%). Tas atspoguļo pastiprinātu kavējošu ietekmi uz pasaules tautsaimniecības izaugsmi augstas un augošas politiskās un politikas nenoteiktības apstākļos. Paredzams, ka 2020. un 2021. gadā pasaules ekonomiskās aktivitātes kāpums stabilizēsies 3.5% līmenī, jo gaidāms, ka (ciklisko) palēnināšanos nozīmīgākajās attīstītajās valstīs un Ķīnas pāreju uz mērenāku izaugsmi tikai daļēji kompensēs pakāpeniska atveseļošanās vairākās nozīmīgās JTEV. Tā kā izaugsmi kavējoša ietekme būtiskāk palēnina pieprasījuma komponentus ar augstu tirdzniecības īpatsvāru (piemēram, ieguldījumus), prognozēts, ka euro zonas ārējā pieprasījuma kāpums šogad samazināsies nozīmīgāk nekā globālā aktivitāte, sarūkot līdz 1.0% (2018. gadā – 3.7%). Paredzams, ka globālais imports vidējā termiņā pakāpeniski palielināsies. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gan globālā IKP izaugsme, gan euro zonas ārējā pieprasījuma palielināšanās iespēju aplēšu periodā koriģēta un pazemināta. Raugoties no ģeogrāfiskā viedokļa, euro zonas ārējā pieprasījuma korekcijas atspoguļo vājākas, nekā gaidīts, tirdzniecības perspektīvas JTEV (t.sk. mazāk Ķīnā), kā arī lēnāku importa pieaugumu dažās nozīmīgākajās tirdzniecības partnervalstīs, t.sk. Apvienotajā Karalistē un citās ārpus euro zonas esošajās Eiropas valstīs.

Pēdējā laikā pastiprinās globālās aktivitātes samazināšanās riski. Tirdzniecības nesaskaņu tālāka eskalācija radītu risku globālajai tirdzniecībai un izaugsmei. Turklāt breksita scenārijam bez vienošanās var būt vēl negatīvāka papildu ietekme, īpaši Eiropā. Krasāku Ķīnas tautsaimniecības izaugsmes palēnināšanos varētu būt grūtāk kompensēt ar efektīviem politikas stimuliem, un tas var radīt problēmas Ķīnā notiekošajā līdzsvara atjaunošanas procesā. Finanšu tirgos veikta pārcenošana var

būtiski negatīvi ietekmēt ievainojamās JTEV. Ģeopolitiskās spriedzes tālāka eskalācija var negatīvi ietekmēt arī globālo aktivitāti un tirdzniecību.

Pasaules cenu norises

Kopš jūlija beigām vērojamās naftas cenu norises galvenokārt ietekmējušas bažas par globālās attīstības perspektīvu. Pēc ASV un Ķīnas tirdzniecības saspīlējuma atkārtotas saasināšanās augusta sākumā naftas cenas vispirms samazinājās aptuveni par 5%, bet pēc tam mēneša otrajā pusē nedaudz stabilizējās. Globālā naftas patēriņa perspektīva kopš aprīļa atkārtoti koriģēta un pazemināta. Tādējādi naftas ražotāju OPEC+ grupas veiktā ražošanas apjoma samazināšana, kas īpaši gada 1. ceturksnī labvēlīgi ietekmēja naftas cenas, nebija pietiekama, lai kompensētu bažu par naftas pieprasījumu radītās problēmas. Arī nesenās nenoteiktības ietekme uz cenām Tuvajos Austrumos līdz šim bijusi ierobežota. Nākotnē paredzams, ka naftas cenu riski kopumā būs līdzsvaroti. Lai gan globālās aktivitātes turpmāka samazināšanās negatīvi ietekmētu cenas, piedāvājuma ierobežojumi veicinātu to kāpumu. Proti, Saūda Arābija un Krievija jau norādījušas uz iespēju tuvākajā laikā vēl vairāk samazināt OPEC+ ražošanas apjomu, kas varētu atjaunot augšupvērstu spiedienu uz cenām.

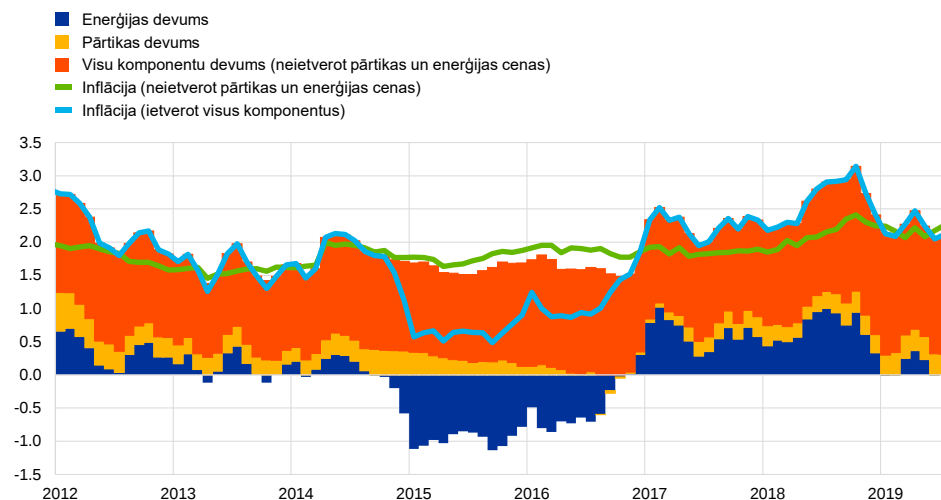
Saskaņā ar ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm prognozējams, ka naftas cenas prognožu periodā samazināsies. Īstermiņa svārstību apstākļos bažu par naftas pieprasījumu un tirdzniecības saspīlējumu atjaunošanās kavējusi naftas cenu attīstību, neraugoties uz OPEC un pārējo lielo naftas ražotāju vienošanos ierobežot naftas ieguvu. Tādējādi pamatpieņēmumi par naftas cenām ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs 2019. gadam bija aptuveni par 8.3% zemāki (un 2020. un 2021. gadam – attiecīgi par 13.4% un 10.3% zemāki) nekā pamatpieņēmumi Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs. Kopš septembra iespēju aplēšu datu aktualizēšanas datuma naftas cena tomēr nedaudz palielinājusies un 5. septembrī bija 61 ASV dolārs par barelu.

Globālās inflācijas spiediens joprojām ir mērens. Patēriņa cenu gada inflācija Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) dalībvalstīs 2019. gada jūlijā bija vidēji 2.1% (iepriekšējā mēnesī – 2.0%). Šo kāpumu noteica pozitīvais pamatinflācijas (neietverot pārtikas un enerģijas cenas) devums (sk. 3. att.). Tā palielinājās līdz 2.3% (iepriekšējā mēnesī – 2.2%), savukārt enerģijas cenu inflācija nemainījās. Ierobežotie darba tirgus nosacījumi nozīmīgākajās attīstītajās valstīs līdz šim noteicis vien mērenu darba samaksas kāpumu, un tas nozīmē, ka pamatā esošās inflācijas spiediens joprojām ir neliels. Taču iespēju aplēšu perioda laikā tam būtu pakāpeniski jāpalielinās, atspoguļojot izzūdošo nepietiekamo darba tirgus resursu izmantošanu.

3. attēls

OECD patēriņa cenu inflācija

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: OECD un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūlijā.

Turpmāk gaidāms, ka globālās inflācijas spiediens joprojām būs ierobežots.

Paredzams, ka ar euro zonu konkurējošo valstu eksporta cenu pieauguma temps šogad strauji kritīsies un vidējā termiņā pamazām samazināsies. Tas atspoguļo biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenu līknes lejupvērstās tendences ietekmi – gaidāms, ka tā būs spēcīgāka par augšupvērsto spiedienu, ko izraisa pakāpeniski sarūkošā globālā brīvā kapacitāte.

2. Finanšu norises

Kopš Padomes 2019. gada jūnija sanāksmes globālās ilgtermiņa bezriskā procentu likmes samazinājušās apstākļos, kad tirgus gaidas paredz stimulējošās monetārās politikas turpināšanu, valdot paaugstinātai nenoteiktībai saistībā ar pasaules tirdzniecību. Šis bezriskā procentu likmju sarukums veicinājis euro zonas kapitāla vērtspapīru un uzņēmumu obligāciju cenu kāpumu. Turpretī uzņēmumu peļņas gaidas nedaudz samazinājušās, reaģējot uz pastāvīgām šaubām par pasaules makroekonomisko perspektīvu. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā nemainījās.

Ilgtermiņa peļņas likmes gan euro zonā, gan ASV būtiski samazinājās.

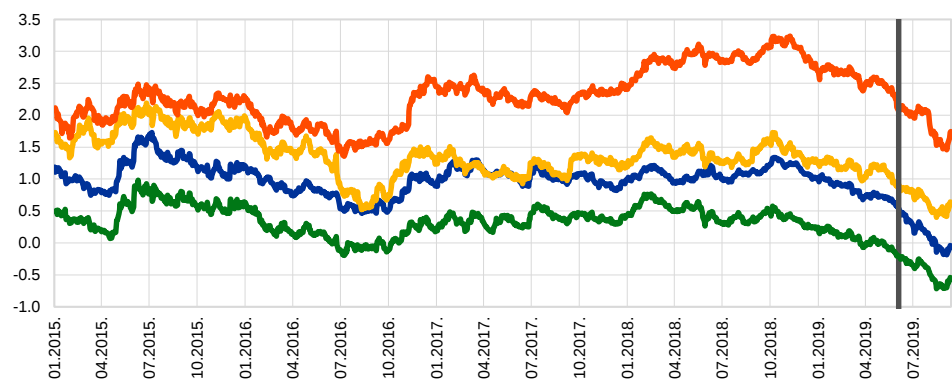
Aplūkojamā periodā (no 2019. gada 6. jūnija līdz 11. septembrim) euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs saruka par 55 bāzes punktiem (līdz -0.06%; sk. 4. att.). Arī ASV un Apvienotajā Karalistē valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes būtiski saruka (attiecīgi par 38 bāzes punktiem un 19 bāzes punktiem). Apjomīgais valdības obligāciju peļņas likmju kritums daļēji atspoguļo bažas par procentu likmju gaidu pārvērtēšanu lielākajās jurisdikcijās, valdot paaugstinātai nenoteiktībai attiecībā uz pasaules tirdzniecības attiecībām un plašāka mēroga makroekonomisko perspektīvu.

4. attēls

Valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes

(gadā; %)

— Euro zonas vidējais ar IKP svērtais rādītājs
— Apvienotā Karaliste
— ASV
— Vācija

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Dienas dati. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2019. gada 6. jūniju). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 11. septembrī.

Valdības obligāciju peļņas likmju starpības salīdzinājumā ar bezriskā OIS procentu likmi vairākumā euro zonas valstu kopumā nemainījās.

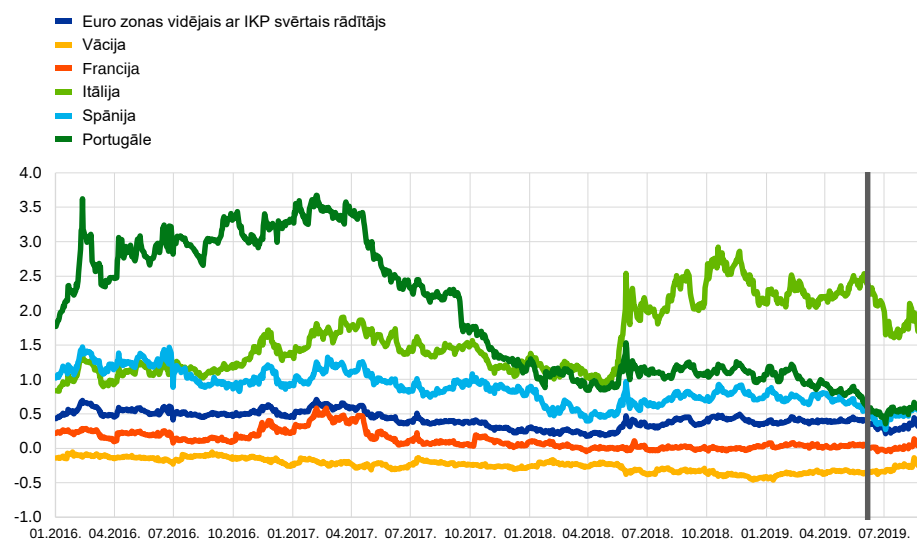
Valdības obligāciju peļņas likmju starpības visā aplūkojamā periodā pamatā bija stabilas, izņemot Itālijas tirgu, kur, gaidot jaunās valdības izveidošanu, 10 gadu peļņas likmju starpība saruka par 1.1 procentu punktu. Kopumā euro zonas valstu valdības

10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējā ar IKP svērtā rādītāja un 10 gadu OIS procentu likmes starpība nedaudz saruka (11. septembrī – 0.26 procentu punkti).

5. attēls

Euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju un OIS procentu likmes starpības

(procentu punktos)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Starpība aprēķināta, atņemot 10 gadu OIS procentu likmi no valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2019. gada 6. jūniju). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 11. septembrī.

Euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss (EONIA)

aplūkojamā periodā vidēji bija –36 bāzes punkti. Likviditātes pārpalikums samazinājās aptuveni par 141 mljrd. euro, sasniedzot aptuveni 1763 mljrd. euro. Likviditātes pārpalikuma sarukumu pamatā noteica likviditāti samazinošo autonomo faktoru palielināšanās, kā arī (mazāk) otrā ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju kopuma (ITRMO II) ietvaros piešķirto līdzekļu brīvprātīgās atmaksas. Sīkāku informāciju par likviditātes situācijas attīstību sk. 2. ielikumā.

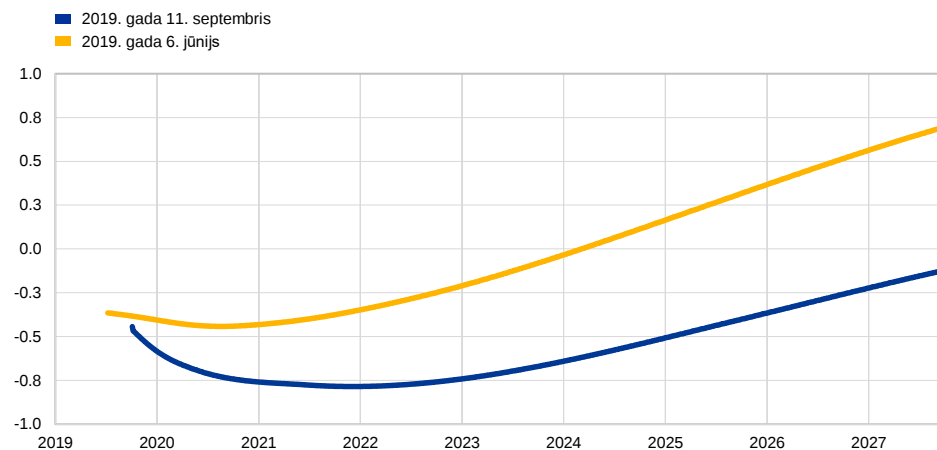
EONIA nākotnes līkne pavirzījās lejup un īsākos termiņos būtiski apvērās.

Aplūkojamā perioda beigās līkne sasniedza zemāko punktu (gandrīz 40 bāzes punktu zem dominējošā EONIA līmeņa) ap 2021. gada 4. ceturksni un visos termiņos līdz 2027. gadam bija zem nulles, atspoguļojot tirgus gaidas attiecībā uz to, ka negatīvo procentu likmju periods būs ilgstošs (sk. 6. att.).

6. attēls

EONIA nākotnes procentu likmes

(gadā; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

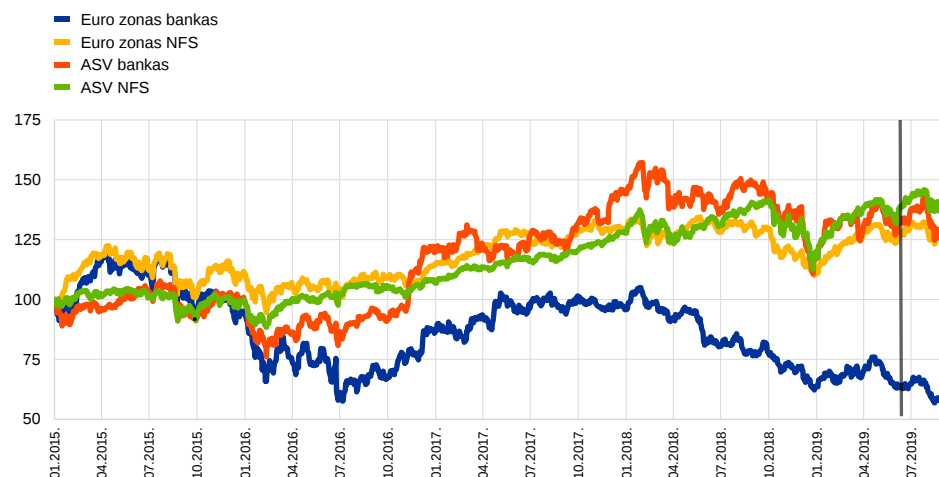
Nefinanšu sabiedrību kapitāla vērtspapīru cenas gan euro zonā, gan ASV palielinājās. To veicināja bezrisku procentu likmju sarukums.

Euro zonas nefinanšu sabiedrību (NFS) kapitāla vērtspapīru cenas kopumā pieauga par 6%, bet euro zonas banku akciju cenas – gandrīz par 2% (sk. 7. att.). Banku kapitāla vērtspapīru cenu nelielais kāpums varētu būt skaidrojams ar kopumā vājo peļņitspējas perspektīvu, kas saistīta arī ar lielām izmaksām, notiekošo uzņēmējdarbības modeļu koriģēšanu un centieniem gūt pietiekamu labumu no efektivitātes uzlabošanas pasākumiem, izmantojot digitalizāciju. ASV NFS kapitāla vērtspapīru un banku akciju cenas palielinājās attiecīgi aptuveni par 5% un 4%. Kapitāla vērtspapīru cenu kāpumu pasaulē veicināja būtisks bezrisku procentu likmju sarukums. Tomēr šo atbalstu nedaudz mazināja riska prēmiju kāpums, reaģējot uz nenoteiktības pastiprināšanos pasaules tirdzniecībā un atsevišķām lejupvērstām uzņēmumu peļņas gaidu korekcijām, iespējams, reaģējot uz joprojām neklaidētām šaubām attiecībā uz pasaules makroekonomisko perspektīvu.

7. attēls

Euro zonas un ASV kapitāla vērtspapīru cenu indeksi

(indekss: 2015. gada 1. janvāris = 100)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2019. gada 6. jūniju). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 11. septembrī.

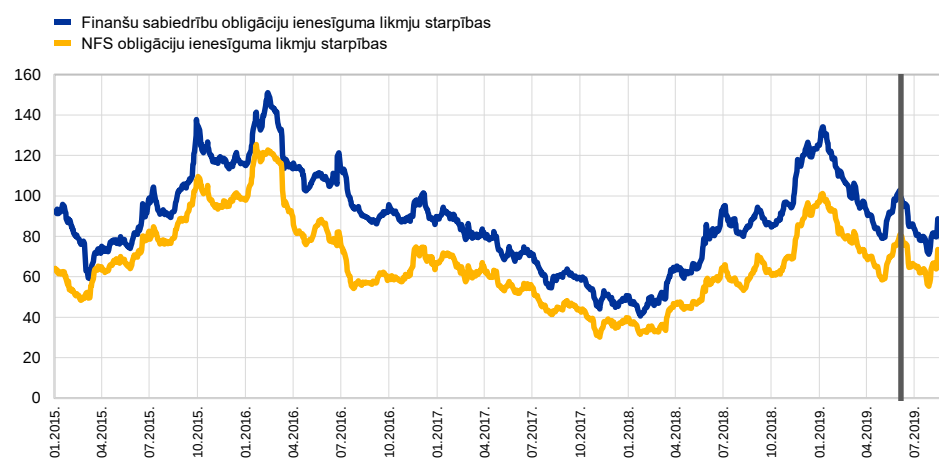
Euro zonas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības nedaudz

saruka. Kopumā euro zonas NFS investīciju kategorijas obligāciju ienesīguma likmju starpība ar bezrisku procentu likmi samazinājās par 5 bāzes punktiem, sasniedzot 74 bāzes punktus (sk. 8. att.). Finanšu sektora parāda vērtspapīru ienesīguma likmes arī samazinājās, starpībai ar bezrisku procentu likmi sarūkot aptuveni par 10 bāzes punktiem. Lai gan abas starpības joprojām kopumā atrodas aptuveni vidējā līmenī, kāds bijis kopš "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmu" (USAIP) ieviešanas 2016. gada martā, pēdējā laikā vēroto sarukumu varētu būt veicinājušas papildu monetārās politikas pasākumu īstenošanas gaidas.

8. attēls

Euro zonas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības

(bāzes punktos)

Avoti: iBoxx indeksi un ECB aprēķini.

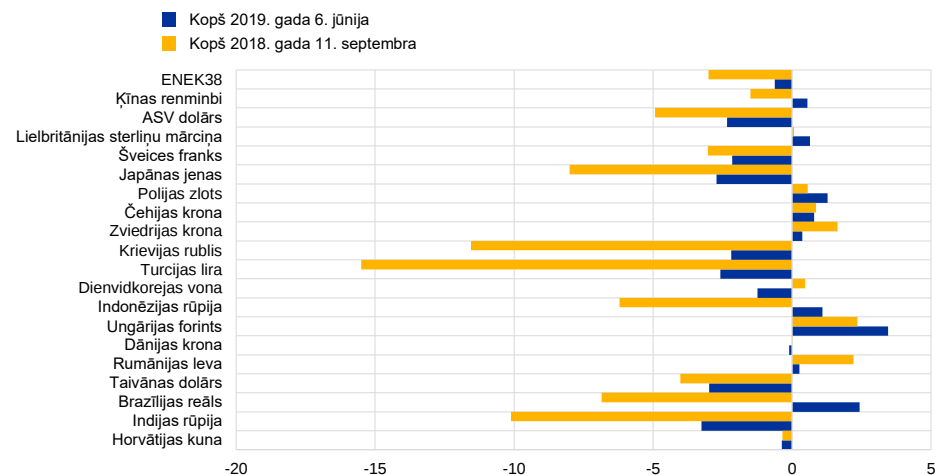
Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2019. gada 6. jūniju). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 11. septembrī.

Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē aplūkojamā periodā kopumā nemainījās (sk. 9. att.). Euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām saruka par 0.6%. Euro kurss samazinājās attiecībā pret ASV dolāru (par 2.3%), Japānas jenu (par 2.7%) un Šveices franku (par 2.1%). Tas pavājinājās arī attiecībā pret vairākuma jauno tirgus ekonomikas valstu valūtām. Attiecībā pret Ķīnas renminbi euro kurss palielinājās par 0.6%, kompensējot jūlijā vērotos vājākos rezultātus. Euro kurss palielinājās arī attiecībā pret Brazīlijas reālu un Indonēzijas rūpiju, kā arī Lielbritānijas sterliņu mārciņu (par 0.6%) un vairākuma ārpus euro zonas esošo ES dalībvalstu valūtām.

9. attēls

Euro kursa pārmaiņas attiecībā pret atsevišķām valūtām

(pārmaiņas; %)

Avots: ECB.

Piezīmes. ENEK38 ir euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām. Visas pārmaiņas aprēķinātas, izmantojot valūtu 2019. gada 11. septembra kursu.

3. Saimnieciskā darbība

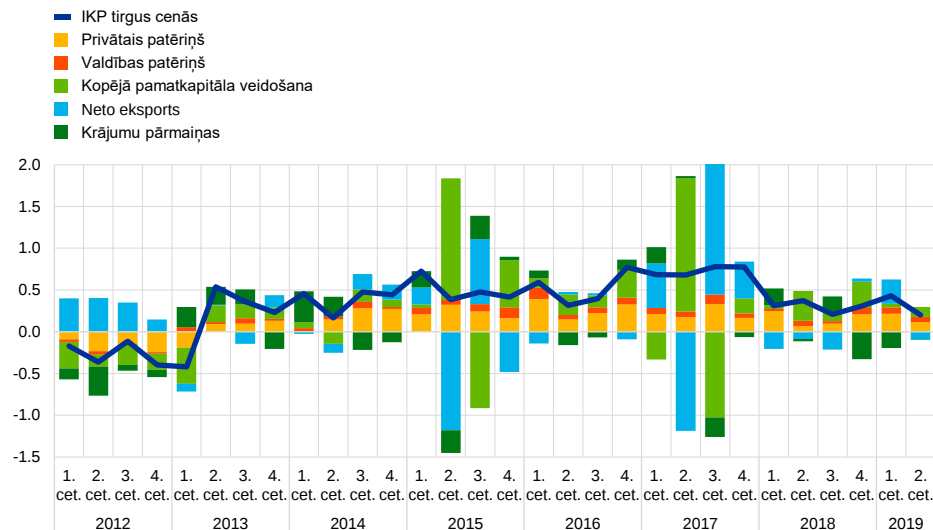
Euro zonas ekonomiskā izaugsme 2019. gada 2. ceturksnī samazinājās, atjaunojoties 2018. gadā vērotajam mērenajam tempam. Euro zonas reālā IKP pieaugums 2019. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni saruka līdz 0.2%. To galvenokārt noteica iekšzemes pieprasījuma kāpums, savukārt neto eksports negatīvi ietekmēja izaugsmi. Vērtējot nākotnes iespējas, jaunākie ekonomiskie rādītāji un apsekojumu rezultāti liecina par lēnāku izaugsmi. ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka reālā IKP gada pieaugums 2019. gadā būs 1.1% un 2020. gadā – 1.2%, bet pēc tam 2021. gadā tas pakāpeniski sasniegs 1.4%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonas reālā IKP pieauguma perspektīva 2019. un 2020. gadam koriģēta un pazemināta īstermiņa perspektīvas, kam raksturīga konfidences pavājināšanās un ilgstoša globālā nenoteiktība, pasliktināšanās dēļ.

Euro zonas izaugsme 2019. gada pirmajos divos ceturkšņos joprojām bija mērena, bet 2. ceturksnī atšķirības dažādās valstīs pastiprinājās. Reālais IKP 2019. gada pirmajos divos ceturkšņos salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.3%, vidējam kāpuma tempam saglabājoties iepriekšējā gada līmenī (sk. 10. att.). Mērenos rezultātus nosaka lielākoties ārējā pieprasījuma pavājināšanās. Galvenais ekonomiskās aktivitātes dzinējspēks joprojām bija iekšzemes pieprasījums, kas bijis galvenais izaugsmi veicinošais IKP komponents, jo reālā IKP pieaugums 2018. gada sākumā sāka sarukt. Krājumu pārmaiņas 2019. gada 2. ceturksnī nenozīmīgi veicināja reālā IKP kāpumu, savukārt neto tirdzniecības devums bija negatīvs, atspoguļojot nelielu ārējo pieprasījumu globālās politikas nenoteiktības apstākļos. 2019. gada 2. ceturksnī ražošanas jomā vērojamā ekonomiskās aktivitātes samazināšanās skaidrojama ar apstrādes rūpniecības negatīvu izaugsmi, ko noteica gan starptautiskie tirdzniecības strīdi, gan katrai valstij raksturīgās norises (sk. 3. ielikumu). Pakalpojumu nozare 2019. gada 2. ceturksnī nedaudz zaudēja pievienotās vērtības pieauguma tempu, kas, iespējams, atspoguļo apstrādes nozares vājuma ietekmi.

10. attēls

Euro zonas reālais IKP un tā sastāvdaļas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; devums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; procentu punktos)

Avots: Eurostat.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 2. ceturksnī.

Situācija euro zonas darba tirgos joprojām uzlabojas, lai gan mērenā tempā.

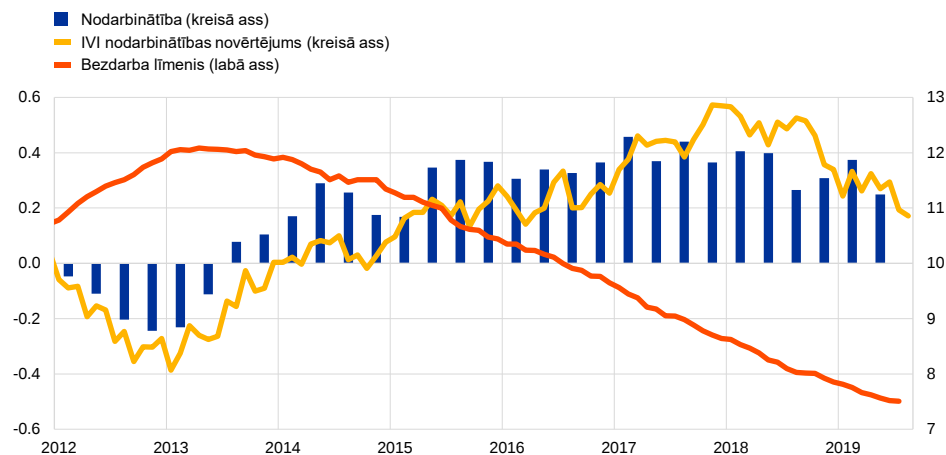
Nodarbinātība 2019. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.2% (1. ceturksnī – par 0.4%) atbilstoši produkcijas izlaides pieaugumam. Pakalpojumu nozarē nodarbinātības kāpums salīdzinājumā ar 1. ceturksni nemainījās (0.4%), savukārt ar būvniecību nesaistītās rūpniecības nozarē tas saruka līdz 0.1% (pieaugums 2019. gada 1. ceturksnī – 0.4%). Turpretī nodarbinātība būvniecības nozarē samazinājās par 0.2% (kāpums iepriekšējā ceturksnī – 0.2%).

Jaunākie dati un apsekojumu rādītāji joprojām liecina par pozitīvu, bet mērenāku nodarbinātības pieaugumu nākotnē. Euro zonas bezdarba līmenis jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi nemainījās (7.5%; zemākais līmenis kopš 2008. gada jūlija). Lai gan apsekojumu īstermiņa rādītāji salīdzinājumā ar 2018. gada augsto līmeni samazinājušies, tie joprojām liecina par pozitīvu, mērenu nodarbinātības kāpumu tuvākajā nākotnē.

11. attēls

Euro zonas nodarbinātība, IVI nodarbinātības un bezdarba novērtējums

(kreisā ass: pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā ceturkšņa atbilstošo periodu; %; difūzijas indekss; labā ass: darbaspēks; %)

Avoti: Eurostat, Markit un ECB aprēķini.

Piezīmes. Iepirkumu vadītāju indekss (IVI) izteikts kā novirze no 50, dalīta ar 10. Jaunākie nodarbinātības dati atbilst stāvoklim 2019. gada 2. ceturksnī, IVI dati – stāvoklim 2019. gada augustā un bezdarba līmeņa dati – stāvoklim 2019. gada jūlijā.

Privātā patēriņa norises joprojām nosaka darba tirgus atveseļošanās. Pēc nedaudz spēcīgākas izaugsmes 2019. gada 1. ceturksnī privātais patēriņš 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieauga par 0.2%. Jaunākās mazumtirdzniecības nozares un vieglo automobiļu reģistrācijas norises kopumā atbilst nozīmīgam tuvākajā laikā gaidāmajam patēriņa kāpumam. Ilgāka termiņa perspektīvā darba ienākumu kāpums veicinās patērētāju tēriņus, kas atspoguļojas arī joprojām spēcīgajā patērētāju konfidencē (sk. 5. ielikumu). Turklāt mājsaimniecību bilanču nostiprināšanās vēl arvien ir nozīmīgs noturīgu patēriņa kāpumu noteicošs faktors, un mājsaimniecību kredītspēja ir galvenais aizdevumu pieejamības priekšnosacījums.

Gaidāms, ka ieguldījumu uzņēmējdarbībā kāpumu joprojām veicinās stimulējoši finansēšanas nosacījumi, lai gan mazākas peļņas gaidas liecina par nelielu šā kāpuma samazināšanos. Euro zonas ieguldījumu pieaugums (neietverot būvniecību) 2019. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās līdz 1.0% (1. ceturksnī – -0.9%). Tomēr saskaņā ar samērā nelieliem uzņēmējdarbības uzcenojumiem un uzņēmumu vērtējumiem gaidāms, ka ieguldījumi uzņēmējdarbībā tuvākajā laikā nedaudz pieaugs. Euro zonas kotēto uzņēmumu peļņas gaidas liecina par zināmu mērenību lēmumu par ieguldījumiem pieņemšanā, lai gan labvēlīgiem finansēšanas nosacījumiem vajadzētu atspoguļoties aizdevumu pieejamībā nefinanšu sabiedrībām, tādējādi palielinot ieguldījumu uzņēmējdarbībā kāpumu.

Gaidāms, ka mājokļu tirgus norises veicinās izaugsmi, lai gan tā palēnināsies. Ieguldījumu mājokļos ceturkšņa pieaugums 2019. gada 2. ceturksnī būtiski samazinājās (līdz 0.3%; 1. ceturksnī – 1.4%) un bija zemākais rādītājs kopš 2017. gada 1. ceturkšņa. Jaunākie īstermiņa rādītāji un apsekojumu rezultāti liecina par 2019. gada 3. ceturksnī gaidāmo pieauguma tempa palēnināšanos, lai gan tas joprojām pārsniegs vēsturiski vidējo līmeni. Eiropas Komisijas būvniecības

konfidences rādītāji jūlijā un augustā liecina par pozitīvu, bet sarūkošu tempu 3. ceturksnī. Līdzīgi būvniecības produkcijas izlaides un tās mājokļu komponenta iepirkumu vadītāju indekss (IVI) liecināja par kopumā neliela kāpuma būvniecības nozarē gaidām jūlijā un augustā, nesasniedzot iepriekšējā ceturkšņa vidējo rādītāju.

Euro zonas eksporta kāpums 2019. gada 2. ceturksnī saistībā ar preču eksporta apjoma sarukumu (0.1%) turpināja samazināties, sasniedzot 0.0%.

Pakalpojumu eksports joprojām kļuva vājāks, tomēr pieauga par 0.4%. Eksporta sektora kopējais sniegums galvenokārt atspoguļoja eksportu uz ārpus euro zonas esošajām valstīm, īpaši kraso eksporta sarukumu uz Apvienoto Karalisti saistībā ar ielgušo nenoteiktību par breksitu. Turpretī situāciju nedaudz uzlaboja kopējais eksports uz Āzijas valstīm (neietverot Ķīnu) un galvenokārt ķīmiešu izstrādājumu eksports uz ASV. Galvenie rādītāji liecina par vāju euro zonas eksporta pieaugumu nākotnē, lai gan apstrādes rūpniecības jauno eksporta pasūtījumu ārpus euro zonas rādītājs, tāpat kā daži pārvadājumu indeksi vasaras mēnešos, liecināja par nedaudz pozitīvāku perspektīvu.

Jaunākie tautsaimniecības rādītāji un apsekojumu rezultāti apstiprina, ka euro zonas ekonomiskās izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejuvērsti. Jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi bija plaši vērojams euro zonas rūpnieciskās ražošanas (neietverot būvniecību) visaptverošs sarukums (1.6%), ko galvenokārt noteica kapitālpieprasības ražošanas apjoma samazināšanās. Pievērsties apsekojumu informācijai, Eiropas Komisijas ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ENR) no jūlija līdz augustam palielinājās, pārsniedzot ilgtermiņa vidējo rādītāju. Tomēr 2019. gada 3. ceturksnī (līdz šim brīdim) salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni tas vidēji samazinājies. Apvienotais produkcijas izlaides IVI 2019. gada 2. ceturksnī joprojām bija zems. Neraugoties uz nesen (augustā) vēroto nelielo uzlabošanos, tas bija zemāks nekā ilgtermiņa vidējais indekss, liecinot par mērenu ekonomiskās izaugsmes perspektīvu.

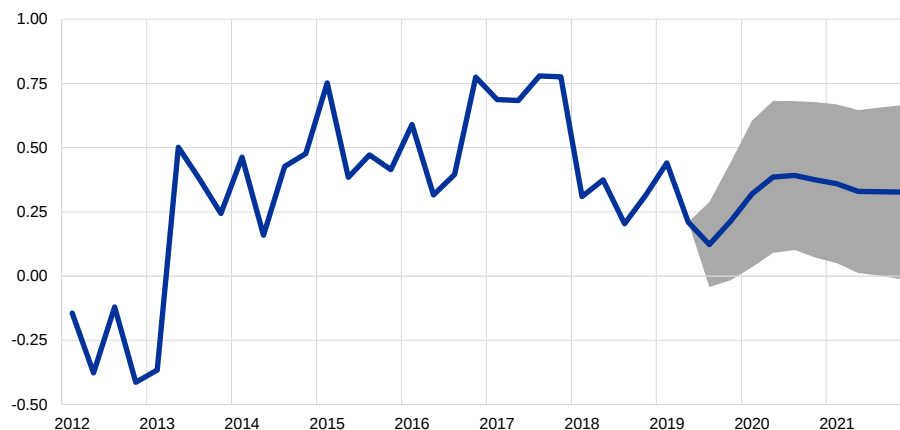
ECB monetārā politika turpinās stimulēt iekšzemes pieprasījumu euro zonas reālā IKP pieauguma īstermiņa perspektīvas pasliktināšanās apstākļos. Privāto patēriņu veicina labvēlīgs mājsaimniecību bilanču stāvoklis, stabili darba tirgi un pastāvīgs nodarbinātības pieaugums. Ieguldījumus uzņēmējdarbībā veicina labvēlīgi finansēšanas nosacījumi un noturīgs pieprasījums, neraugoties uz vājāku uzņēmumu peļņit spēju. Ieguldījumi mājokļos joprojām kopumā ir noturīgi. Tomēr gaidāms, ka pastāvošās globālās politikas nenoteiktības un paaugstinātu ģeopolitisko risku apstākļos globālās aktivitātes lejupeņā joprojām vājinās euro zonas izaugsmi un ietekmēs euro zonas eksportu.

ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai paredz reālā IKP gada pieaugumu 2019. gadā par 1.1%, 2020. gadā – par 1.2% un 2021. gadā – par 1.4% (sk. 12. att.). Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonas reālā IKP pieauguma perspektīva 2019. un 2020. gadam koriģēta un pazemināta, ņemot vērā īstermiņa perspektīvas pasliktināšanos. Euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejuvērsti. Globālās politikas nenoteiktība, augošs protekcionisms un ģeopolitiskie faktori pēdējā laikā atkal kļuvuši pamanāmāki un joprojām kavē euro zonas izaugsmi.

12. attēls

Euro zonas reālais IKP (t.sk. aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat un raksts "ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2019. gada 12. septembrī publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīmes. Diapazonus, ko izmanto, lai atainotu iespēju aplēses, veido, izmantojot faktiskā iznākuma un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavoto iespēju aplēšu atšķirības. Diapazoni ir divas reizes lielāki par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, skaidrota dokumentā [New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges](#) ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2009. gada decembris), kas pieejams ECB interneta vietnē.

4. Cenas un izmaksas

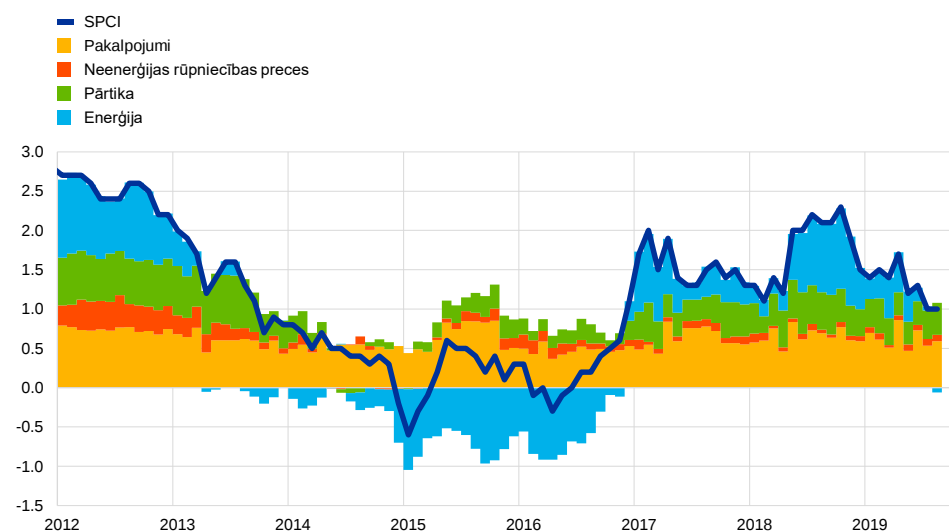
Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2019. gada augustā bija 1.0% (tāda pati kā jūlijā). Pamatinflācijas rādītāji kopumā saglabājās zemā līmenī, un arī inflācijas gaidu rādītāji ir zemi. Lai gan darbaspēka izmaksu spiediens augsta jaudu izmantošanas līmeņa un arvien ierobežotāka darbaspēka piedāvājuma apstākļos pastiprinājies un paplašinājies, tā ietekme uz inflāciju būs jūtama vēlāk, nekā iepriekš gaidīts. Nākotnē gaidāms, ka pamatinflācija vidējā termiņā augs. To veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāka ekonomiskā izaugsme un stabils darba samaksas kāpums. Šis novērtējums kopumā atspoguļots arī ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, paredzot, ka SPCI gada inflācija 2019. gadā būs 1.2%, 2020. gadā – 1.0% un 2021. gadā – 1.5%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI inflācijas perspektīva koriģēta un pazemināta visā iespēju aplēšu periodā, atspoguļojot zemākas enerģijas cenas un vājākas izaugsmes vidi. Gaidāms, ka SPCI gada inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) 2019. gadā būs 1.1%, 2020. gadā – 1.2% un 2021. gadā – 1.5%.

Kopējā inflācija augustā nemainījās. Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija augustā bija 1.0% (tāpat kā jūlijā; jūnijā – 1.3%; sk. 13. att.). Enerģijas cenu inflācija turpināja pazemināties un augustā kļuva negatīva, taču to kompensēja pārtikas cenu inflācija, kas bija augstāka nekā jūlijā.

13. attēls

Komponentu devums euro zonas kopējā SPCI inflācijā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada augustā (ātrā aplēse). 2015. gada izaugsmes tempam ir augšupvērstis kropļojums saistībā ar metodoloģiskām pārmaiņām (sk. ECB 2019. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 2 ielikumu "Jauna Vācijas komplekso tūrisma braucienu cenu indeksa noteikšanas metode un tās ietekme uz SPCI inflāciju").

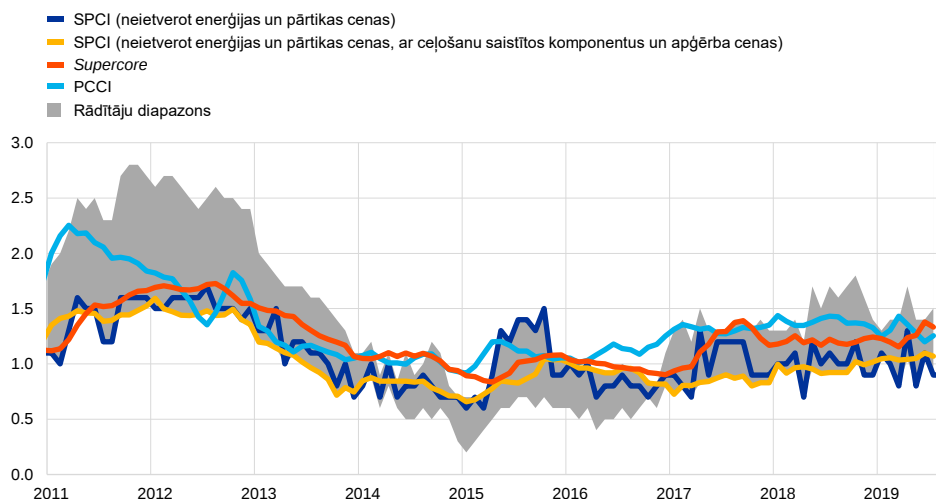
Pamatinflācijas rādītāji kopumā saglabājās zemā līmenī. SPCI inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) jūlijā un augustā samazinājās līdz 0.9%

(jūnijā – 1.1%) – šo attīstību daļēji noteica kalendārā ietekme un metodoloģiskas pārmaiņas.⁴ Pamatinflācijas rādītāji, kuri parasti ir mazāk svārstīgi nekā SPCI inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas), pēdējos ceturkšņos arī bijuši samērā stabili (dati pieejami tikai līdz jūlijam; sk. 14. att.). SPCI inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas, ar ceļošanu saistītos komponentus un apģērba cenas) jūnijā un jūlijā nemainījās (1.1%). PCCI (*Persistent and Common Component of Inflation*) rādītājs jūlijā nedaudz palielinājās (līdz 1.3%; jūnijā – 1.2%). *Supercore* rādītājs jūlijā samazinājās līdz 1.3% (jūnijā – 1.4%)⁵. Kopumā pamatinflācijas rādītāju dinamika joprojām bija horizontāla, taču šie rādītāji ir uzlabojušies salīdzinājumā ar 2016. gadā sasniegto zemāko līmeni.

14. attēls

Pamatinflācijas rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati par SPCI (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) atbilst stāvoklim 2019. gada augustā (ātrā aplēse) un par visiem citiem rādītājiem – stāvoklim 2019. gada jūlijā. Pamatinflācijas rādītāji ietver šādus rādītājus: SPCI (neietverot enerģijas cenas), SPCI (neietverot enerģijas un neapstrādātās pārtikas cenas), SPCI (neietverot enerģijas un pārtikas cenas), SPCI (neietverot enerģijas un pārtikas cenas, ar ceļošanu saistītos komponentus un apģērba cenas), SPCI skaitļu kopas vidējo, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (*trimmed mean*; 10%), SPCI skaitļu kopas vidējo, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (30%) un SPCI svērto mediānu. SPCI (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) 2015. gada izaugsmes tempam ir augšupvērstas kropļojums saistībā ar metodoloģiskām pārmaiņām (sk. ECB 2019. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 2 ielikumu "Jauna Vācijas komplekso tūrisma braucienu cenu indeksa noteikšanas metode un tās ietekme uz SPCI inflāciju").

Patērētājiem noteikto neenerģijas rūpniecības preču cenu spiediena jaunākie rādītāji nav viennozīmīgi. Iekšzemes tirdzniecībai paredzēto nepārtikas patēriņa preču ražotāju cenu inflācija jūlijā saruka līdz 0.8% (maiņā un jūnijā – 0.9%), taču tā joprojām bija būtiski augstāka par tās ilgtermiņa vidējo rādītāju. Attiecīgā importa cenu inflācija jūlijā palielinājās līdz 0.8% (jūnijā – 0.5%). Tomēr agrākos cenu noteikšanas posmos iekšzemes ražotāju starppatēriņa preču cenu inflācija turpināja

⁴ Tiek lēsts, ka Vācijas komplekso tūrisma braucienu cenu statistiskās uzskaites pārmaiņām bijusi lejupeņvērstā ietekme uz euro zonas SPCI (neietverot pārtikas un enerģijas cenas). Sīkāku informāciju sk. ielikumā "Īpaša SPCI pazeminošā ietekme 2019. gada jūlijā" un *Deutsche Bundesbank* 2019. gada augusta publikācijas "Monthly Report" rakstā *Economic Conditions in Germany* ("Vācijas tautsaimniecības stāvoklis"; 57.–59. lpp.).

⁵ Sīkāku informāciju par šiem pamatinflācijas rādītājiem sk. ECB 2018. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 raksta *Measures of underlying inflation for the euro area* ("Euro zonas pamatinflācijas rādītāji") 2. un 3. ielikumā.

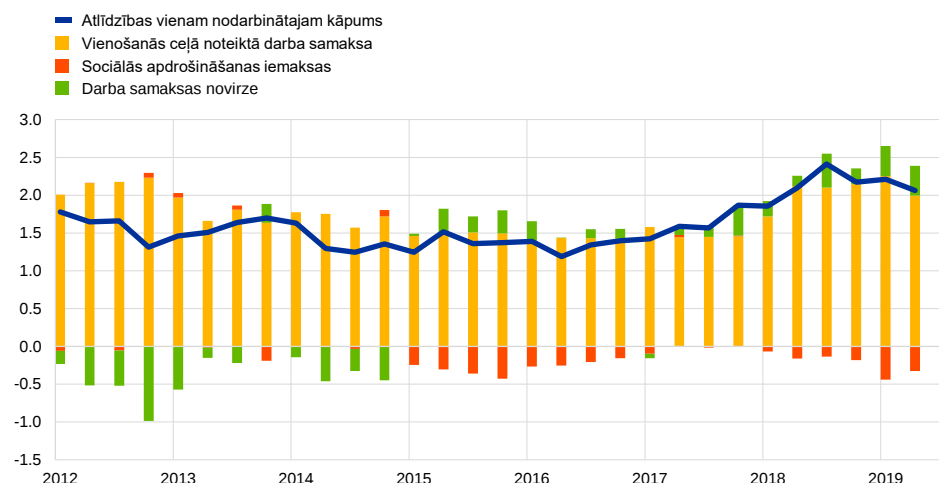
pazemināties, iespējams, daļēji atspoguļojot neseno enerģijas cenu sarukumu. Cenu spiediens samazinājās arī cenu noteikšanas sākumposmos, augustā salīdzinājumā ar jūliju samazinoties gan naftas, gan nenaftas izejvielu cenu gada inflācijai.

Saglabājies stabils darba samaksas pieauguma temps. Atlīdzības vienam nodarbinātajam gada kāpums 2019. gada 2. ceturksnī bija 2.1% (2019. gada 1. ceturksnī – 2.2%; sk. 15. att.). 2019. gada 1. un 2. ceturksņa rādītājus ietekmēja būtisks sociālā nodrošinājuma iemaksu kritums.⁶ Viena nodarbinātā algas gada pieaugums (neietverot sociālā nodrošinājuma iemaksas) 2019. gada 2. ceturksnī bija 2.4% (2019. gada 1. ceturksnī – 2.6%; 2018. gadā – vidēji 2.3%). Vienošanās ceļā noteiktās darba samaksas gada kāpuma temps euro zonā 2019. gada 2. ceturksnī pazeminājās līdz 2.0% (2019. gada 1. ceturksnī – 2.3%), un šo sarukumu galvenokārt noteica vienreizējie maksājumi Vācijā. Ņemot vērā īslaicīgus faktorus, atlīdzības vienam nodarbinātajam gada kāpums kopš 2018. gada vidus stabilizējies līmenī, kas nedaudz augstāks par tā vēsturiski vidējo līmeni (2.1%).⁷

15. attēls

Atlīdzības vienam nodarbinātajam komponentu devums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 2. ceturksnī.

Uz tirgus instrumentiem balstītie ilgāka termiņa inflācijas gaidu rādītāji saglabājušies ļoti zemā līmenī, un vēsturiski zemā līmenī atrodas arī uz apsekojumiem balstītie gaidu rādītāji.

Uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji aplūkojamā periodā nedaudz pazeminājušies un pašlaik nedaudz pārsniedz vēsturiski zemāko līmeni. 5 gadu nākotnes inflācijai piesaistīto mijmaiņas darījumu procentu likme pēc 5 gadiem nākotnē 2019. gada 11. septembrī bija 1.22% (aptuveni par 7 bāzes punktiem zemāka nekā Padomes monetārajai politikai veltītās jūlija sanāksmes laikā). Lai gan deflācijas varbūtība, pamatojoties uz tirgus gaidām,

⁶ Tas saistīts ar Francijas pastāvīgu darba devēju veikto sociālā nodrošinājuma iemaksu pazeminājumu, ar ko 2019. gada 1. ceturksnī tika aizstāts nodarbinātības un konkurētspējas nodokļu kredīts (*crédit d'impôt pour la compétitivité et l'emploi*; CICE).

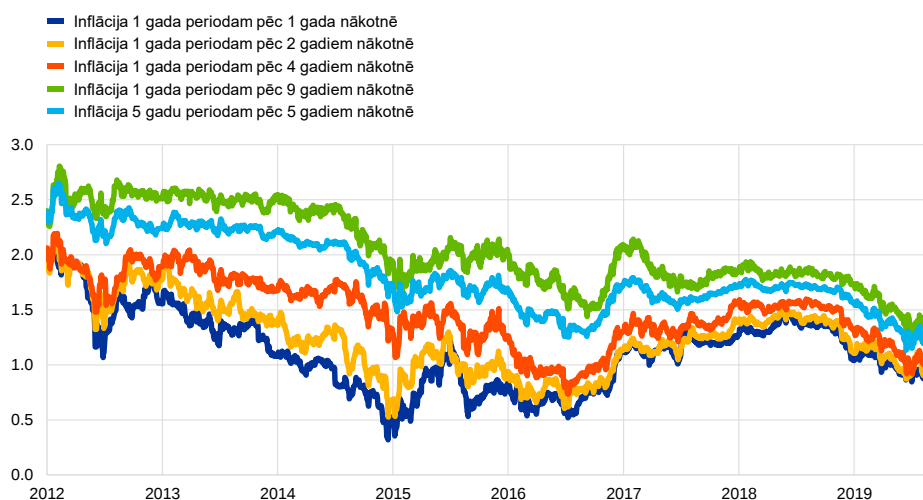
⁷ Vēsturiski vidējais līmenis aprēķināts, pamatojoties uz datiem no 1999. gada 1. ceturksņa līdz 2019. gada 2. ceturksnim.

joprojām ir zema, uz tirgus instrumentiem balstīto inflācijas gaidu rādītāju nākotnes tendence joprojām norāda uz ilgu zemas inflācijas periodu, inflācijai tikai ļoti pakāpeniski atgriežoties līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. ECB aptauja *Survey of Professional Forecasters* par 2019. gada 3. ceturksni, kā arī *Consensus Economics* un *Euro Zone Barometer* jūlija publikācijas liecina, ka ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāji, kuru pamatā ir apsekojumi, atrodas rekordzemā līmenī.

16. attēls

Uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 11. septembrī.

ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskās iespēju aplēses paredz, ka pamatinflācija vidējā termiņā palielināsies.

Šīs aplēses, kas sagatavotas, pamatojoties uz augusta beigās pieejamo informāciju, paredz, ka kopējā SPCI inflācija 2019., 2020. un 2021. gadā vidēji būs attiecīgi 1.2%, 1.0% un 1.5% (Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs attiecīgi 1.3%, 1.4% un 1.6%; sk. 17. att.). Korekcijas lielākoties skaidrojamas ar enerģijas komponentu, kura prognoze gan 2019., gan 2020. gadam koriģēta un būtiski pazemināta zemāku naftas cenu dēļ. Paredzams, ka SPCI inflācijas (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) dinamika 2020. gadā būs horizontāla, bet 2021. gadā tā palielināsies, un to veicinās gaidāmais aktivitātes kāpums un ar to saistītā peļņas maržu pieauguma atjaunošanās, agrāk vērojamam darbaspēka izmaksu kāpumam atspoguļojoties cenās. Gaidāms, ka SPCI inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) palielināsies no 1.1% 2019. gadā līdz 1.2% 2020. gadā un līdz 1.5% 2021. gadā. Šī dinamika ataino lejupvērstu korekciju, galvenokārt atspoguļojot vājākus šā gada datus, nekā līdz šim gaidīts.

17. attēls

Euro zonas SPCI inflācija (t.sk. aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un raksts "ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2019. gada 12. septembrī publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 2. ceturksnī (faktiskie dati) un stāvoklim 2021. gada 4. ceturksnī (aplēses).

Diapazonus, ko izmanto, lai atainotu iespēju aplēses, veido, izmantojot faktiskā iznākuma un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavoto iespēju aplēšu atšķirības. Diapazons ir divas reizes lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, skaidrota dokumentā [New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges](#) ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2009. gada decembris). Iespēju aplēsēs ietvertie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 29. augustā.

5. Nauda un kredītu atlikumi

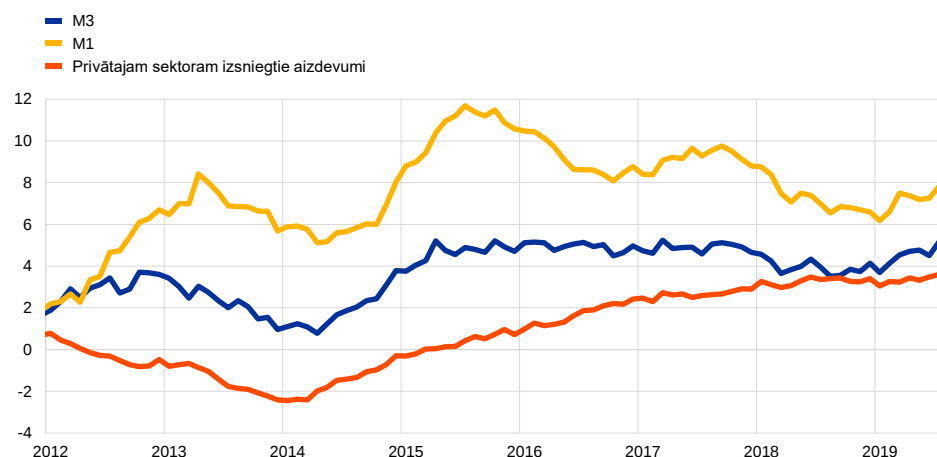
Plašās naudas gada kāpuma temps 2019. gada jūlijā būtiski pieauga, savukārt privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikums kopumā nemainījās. Neraugoties uz aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros veikto neto iegāžu mehāniskās ietekmes pakāpenisku izzušanu un ekonomiskās aktivitātes tempa palēnināšanos, saglabājās spēcīgs M3 pieaugums. Vienlaikus labvēlīgi banku finansēšanas un kredītu nosacījumi joprojām veicināja aizdevumu plūsmas un tādējādi tautsaimniecības izaugsmi. Pastāvīgi uzlabojoties obligāciju tirgus apstākļiem, nefinanšu sabiedrību (NFS) parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms, kas 2019. gada 1. ceturksnī bija sasniedzis vēsturiski augstāko līmeni, 2019. gada 2. ceturksnī bija stabils.

Plašās naudas pieaugums jūlijā būtiski palielinājās. M3 gada kāpuma temps pieauga no 4.5% 2019. gada jūnijā līdz 5.2% 2019. gada jūlijā (sk. 18. att.), atgriežoties pie stabilā pieauguma tempa, kas bija vērojams laikposmā no 2015. gada līdz 2017. gadam. Plašās naudas kāpuma tempa palielināšanos veicināja zemākas izvēles izmaksas, un pieaugums saglabājās spēcīgs, neraugoties uz AIP ietvaros veikto neto iegāžu mehāniskās ietekmes pakāpenisku izzušanu un ekonomiskās aktivitātes tempa palēnināšanos. Šaurās naudas rādītājs M1, kas ietver vislikvidākās M3 sastāvdaļas, joprojām bija galvenais plašās naudas kāpumu noteicošais faktors. M1 gada pieauguma temps palielinājās no 7.2% jūnijā līdz 7.8% jūlijā, turpinot kopš gada sākuma vērojamo kāpuma tendenci.

18. attēls

M3, M1 un aizdevumi privātajam sektoram

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumu atlikumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūlijā.

Noguldījumi uz nakti, kas ir galvenais plašās naudas kāpumu noteicošais

faktors, joprojām stabili auga. Noguldījumu uz nakti atlikuma gada kāpuma temps jūlijā turpināja palielināties (līdz 8.3%), atspoguļojot NFS un mājsaimniecību noguldījumu uz nakti atlikuma gada kāpuma tempa būtisku pieaugumu. No M1

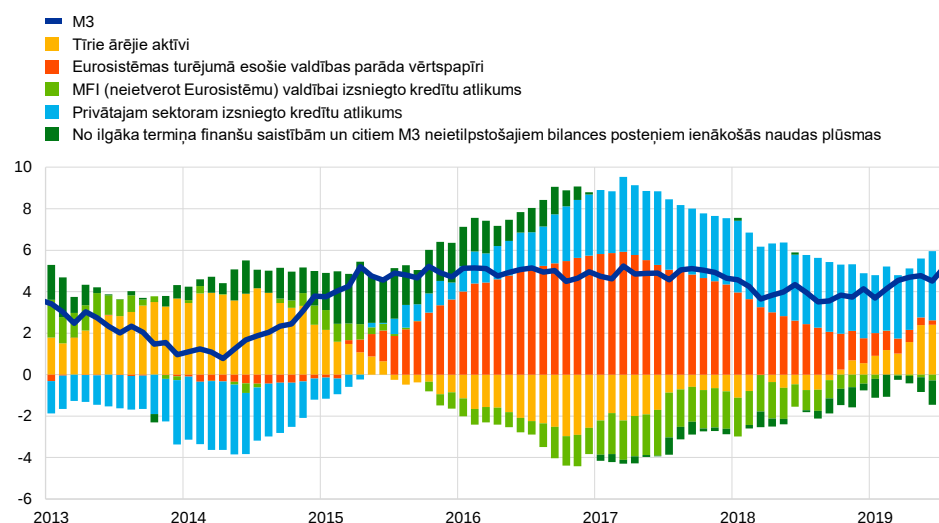
sastāvdaļām skaidrās naudas apgrozībā gada pieauguma temps joprojām bija stabils, lai gan, raugoties vēsturiski, šāds līmenis nav īpaši augsts, un šī tendence ļoti zemu vai negatīvu procentu likmju vidē euro zonā kopumā neliecina par būtisku skaidrās naudas aizstāšanu ar noguldījumiem. Zemākas M3 turēšanas izvēles izmaksas joprojām veicināja īstermiņa noguldījumu, izņemot noguldījumus uz nakti (t.i., M2 – M1), atlikuma pieaugumu, un jūlijā tā ietekme uz M3 kāpumu bija neitrāla. Vienlaikus tirgojamiem finanšu instrumentiem (t.i., M3 – M2) joprojām bija negatīva ietekme uz plašās naudas pieaugumu, jo atlīdzība par šiem instrumentiem bija samērā zema.

Ārējās monetārās ieplūdes jūlijā arvien vairāk veicināja M3 kāpumu. AIP mehāniskās ietekmes uz M3 pieaugumu samazināšanos galvenokārt kompensējis privātajam sektoram izsniegto kredītu pozitīvais devums, kas vēl arvien bija galvenais naudas piedāvājuma kāpināšanas avots (sk. stabiņu zilās daļas 19. att.). Eurosistēmas turējumā esošo valdības vērtspapīru pozitīvā ietekme uz M3 kāpumu, kas atspoguļo AIP mehānisko ietekmi uz M3 pieaugumu, kļuvusi nenožīmīga (sk. stabiņu sarkanās daļas 19. att.). AIP devuma samazināšanos pēdējos mēnešos kompensējušas ārējās monetārās plūsmas (sk. stabiņu dzeltenās daļas 19. att.). Tīro ārējo aktīvu augošais devums atspoguļo ārvalstu investoru intereses palielināšanos par euro zonas aktīviem.

19. attēls

M3 un tajā neietilpstošie bilances posteņi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. Privātajam sektoram izsniegto kredītu atlikums ietver privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikumu un euro zonas ne-MFI privātā sektora emitēto MFI parāda vērtspapīru turējumus. Kā tāds tas ietver arī Eurosistēmas "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros veiktās ne-MFI parāda vērtspapīru iegādes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūlijā.

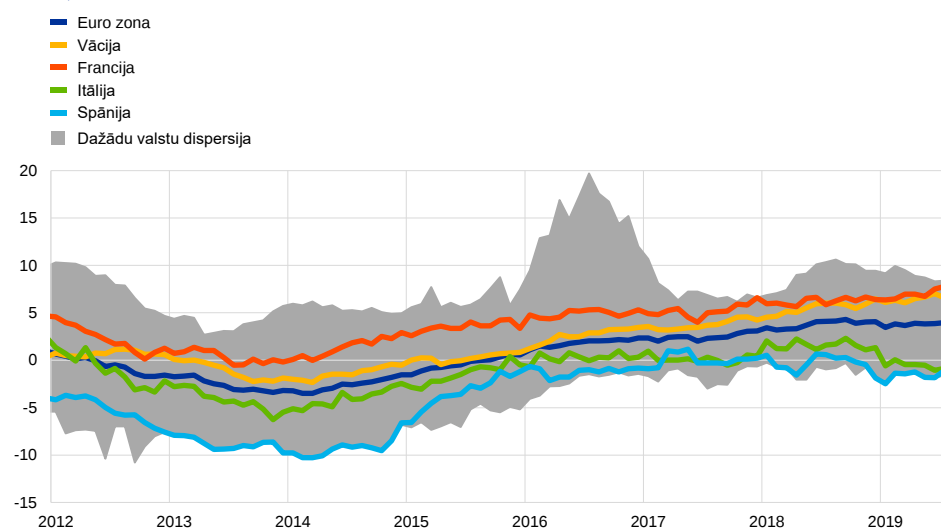
Privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps kopumā saglabājās nemainīgs, lai gan atsevišķos cikliski jutīgos segmentos bija vērojama aktivitātes vājināšanās. Privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps (koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei) jūlijā bija 3.6% (jūnijā – 3.5%; sk. 18. att.). To galvenokārt

noteica mājāsaimniecību saņemto aizdevumu atlikuma gada kāpuma tempa nelielais pieaugums (no 3.3% jūnijā līdz 3.4% jūlijā). Tādējādi mājāsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps turpināja pakāpeniski palielināties, un to veicināja turpmāki uzlabojumi darba tirgū un joprojām labvēlīga mājokļu tirgus dinamika. NFS izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps jūlijā joprojām bija stabils (3.9%), 2018. gada septembrī sasniedzot pavērsiena punktu (4.3%). Tas atbilda rādītāja cikliskajai dinamikai ar laika nobīdi attiecībā uz reālo ekonomisko aktivitāti un 2018. gadā novēroto kopējā pieprasījuma sarukumu. Konkrētāk, par to liecina cikliski jutīgu segmentu aktivitātes pavājināšanās, piemēram, attiecībā uz īstermiņa aizdevumiem un aizdevumiem rūpniecības nozarei. Kopumā aizdevumu atlikuma kāpumu joprojām veicināja labvēlīgi kredītu nosacījumi. Turklāt uzņēmumiem un mājāsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma kāpumam bija būtiskas atšķirības dažādās valstīs (sk. 20. un 21. att.), atspoguļojot arī atšķirīgas ekonomiskās attīstības cikla norises dažādās valstīs, citu finansējuma avotu dažu pieejamību, kā arī mājokļu cenu norišu atšķirības valstīs.

20. attēls

MFI aizdevumi NFS atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

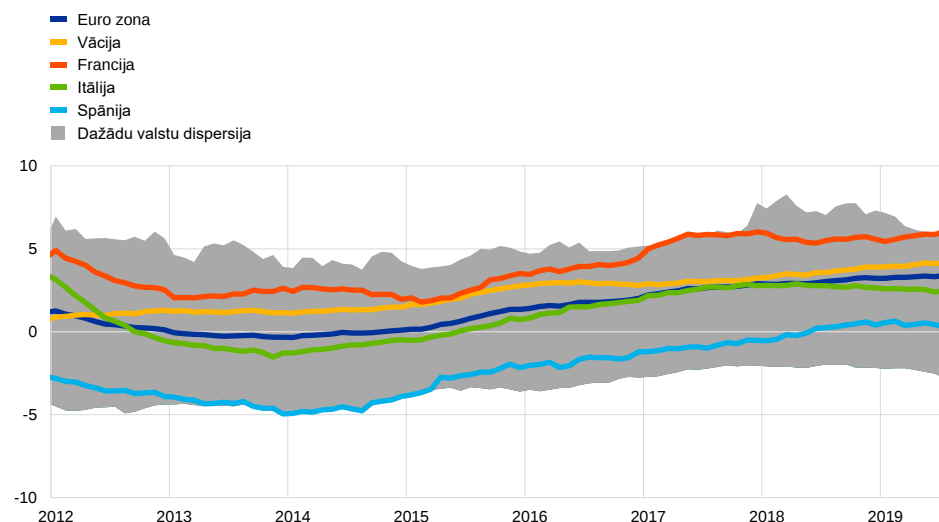
Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumu atlikumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūlijā.

21. attēls

MFI aizdevumi mājāsaimniecībām atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

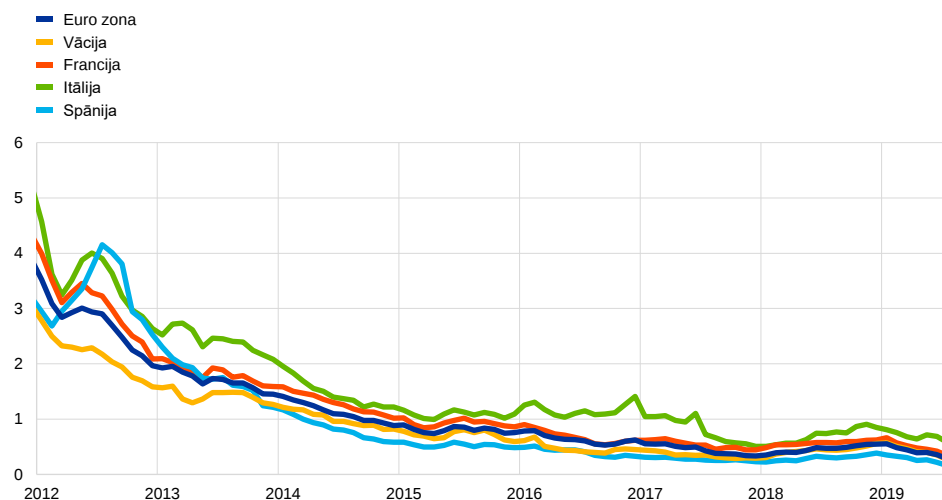
Piezīmes. Aizdevumu atlikumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūlijā.

Banku parāda finansējuma nosacījumi joprojām uzlabojās. Euro zonas kopējās banku parāda finansējuma izmaksas kopš 2019. gada sākuma turpināja samazināties atbilstoši tirgus darījumu atsauces procentu likmju dinamikai (sk. 22. att.). Šo norisi galvenokārt veicināja banku obligāciju peļņas likmju būtisks sarukums, savukārt euro zonas banku noguldījumu procentu likmes saglabājās tuvu vēsturiski zemākajam līmenim. Salīdzinājumā ar noguldījumiem banku obligācijas joprojām bija dārgākais finansējuma avots, kas veidoja nelielu banku kopējā parāda finansējuma daļu. Banku parāda finansējuma izmaksu pieaugums bija plaši vērojams lielākajās euro zonas valstīs. Turklāt atbildēs ECB veiktajā banku veiktās kreditēšanas apsekojumā euro zonas bankas norādīja uz labāku finansējuma pieejamību 2019. gada 1. pusgadā, ko galvenokārt noteica to piekļuve finansējumam, emitējot parāda vērtspapīrus. Vienlaikus banku finansējuma izmaksu līmenis lielākajās euro zonas valstīs joprojām bija atšķirīgs. Euro zonas banku aizdevumu un noguldījumu procentu likmju starpība jauniem darījumiem 2019. gada 1. pusgadā nedaudz samazinājās. Attiecībā uz to spēja noguldījumiem piemērot negatīvas procentu likmes, kas NFS noguldījumu gadījumā dažādās valstīs ir atšķirīga, būtiski ietekmē šīs starpības lielumu. Tādējādi aizdevumu un noguldījumu procentu likmju starpības sarukumam ir ierobežojoša ietekme uz banku pelnītspēju. Tomēr to kompensē zemo vai pat negatīvo procentu likmju vides pozitīvā ietekme uz kredītu kvalitāti (kas samazina uzkrājumu veidošanas izmaksas) un aizdevumu apjomu. Euro zonas banku finansējuma nosacījumi kopumā joprojām ir labvēlīgi, atspoguļojot ECB stimulējošo monetārās politikas nostāju un banku bilanču nostiprināšanos. Neraugoties uz banku panākto progresu bilanču konsolidēšanā, piemēram, samazinot ienākumus nenesošo kredītu atlikumu, saglabājas zems euro zonas banku pelnītspējas līmenis.

22. attēls

Kopējās banku parāda finansējuma izmaksas

(noguldījumu un uz nenodrošinātiem tirgus instrumentiem balstīta parāda finansējuma kopējās izmaksas; gadā; %)

Avoti: ECB, Markit iBoxx un ECB aprēķini.

Piezīmes. Noguldījumu kopējās izmaksas aprēķina kā jauno darījumu procentu likmju noguldījumiem uz nakti, noguldījumiem ar noteiktu termiņu un noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu, kas svērti ar to attiecīgo atlikumu, vidējo rādītāju. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūlijā.

NFS un mājāsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu procentu likmes

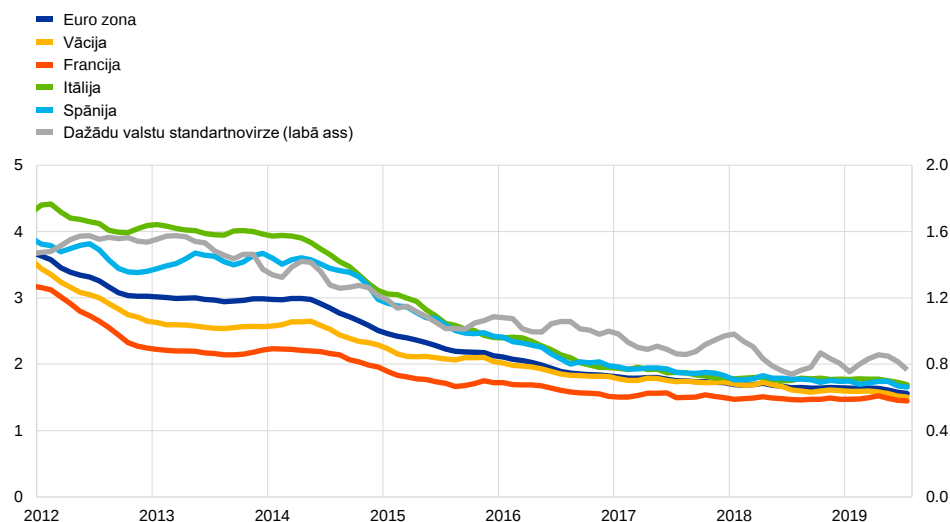
turpināja samazināties.

Tas pamatā atbilda tirgus darījumu atsauces procentu likmju dinamikai. NFS izsniegto banku aizdevumu kopējā procentu likme 2019. gada jūlijā (sk. 23. att.) bija 1.56% un tikai nedaudz pārsniedza vēsturiski zemāko līmeni, savukārt mājokļa iegādei izsniegto banku aizdevumu kopējā procentu likme jūlijā sasniedza jaunu vēsturiski zemāko līmeni, sarūkot līdz 1.61% (sk. 24. att.). Konkurences spiedienam un labvēlīgākām banku finansējuma izmaksām bija ierobežojoša ietekme uz euro zonas NFS un mājāsaimniecībām izsniegto aizdevumu procentu likmēm. Kopumā kopš ECB kredītu nosacījumu stingrības mazināšanas pasākumu izziņošanas 2014. gada jūnijā NFS un mājāsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes būtiski saruka. NFS un mājāsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes no 2014. gada maija līdz 2019. gada jūlijam samazinājās attiecīgi aptuveni par 140 bāzes punktiem un 130 bāzes punktiem. Tajās euro zonas valstīs, kuras visvairāk skāra finanšu krīze, bija vērojama īpaši nozīmīga banku aizdevumu procentu likmju samazināšanās aizdevumiem NFS un aizdevumiem maziem uzņēmumiem (pieņemot, ka pavisam neliela apjoma aizdevumi (līdz 0.25 milj. euro) galvenokārt tiek izsniegti maziem uzņēmumiem). Tas liecina par vienmērīgāku monetārās politikas transmisiju uz banku aizdevumu procentu likmēm dažādās euro zonas valstīs un dažāda lieluma uzņēmumiem.

23. attēls

NFS izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu slidošie vidējie)

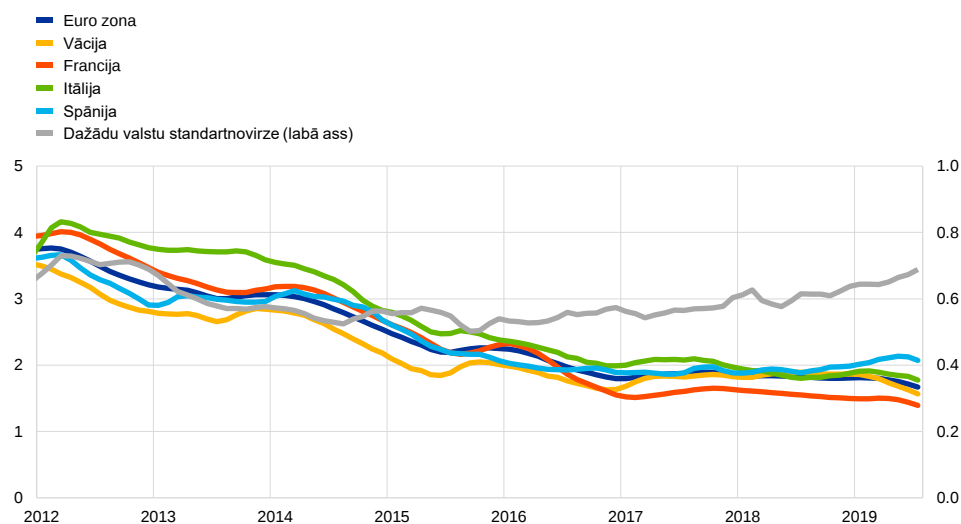
Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu slidošo vidējo. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūlijā.

24. attēls

Mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu slidošie vidējie)

Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu slidošo vidējo. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūlijā.

Euro zonas NFS kopējā ārējā finansējuma gada plūsma pēc strauja sarukuma iepriekšējā ceturksnī 2019. gada 2. ceturksnī kopumā nemainījās.

Banku aizdevumu dinamika ceturkšņa laikā uzlabojās, savukārt parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms bija stabils. Turpretī kotēto akciju neto emisijas apjoms un nemonetāro finanšu iestāžu izsniegto aizdevumu dinamika joprojām bija vāja.

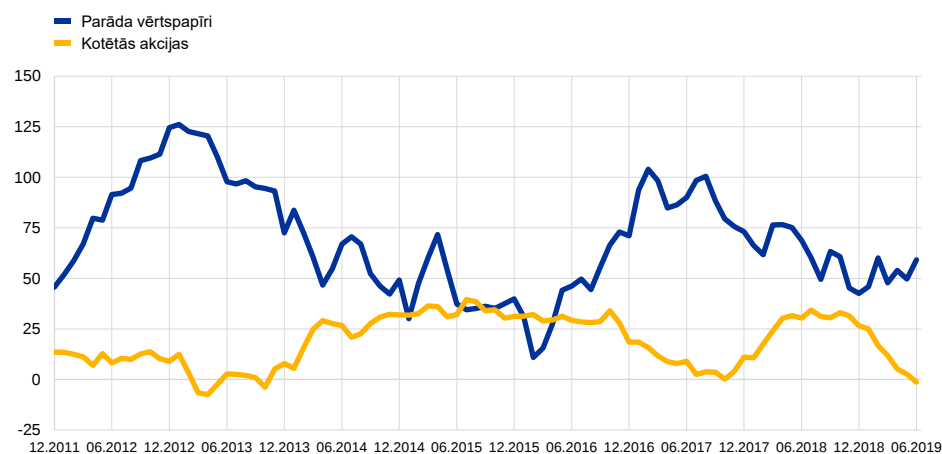
Salīdzinājumā ar agrāko ekonomisko lejupslīdi NFS parāda finansējuma plūsmas joprojām bija samērā noturīgas. Tas atspoguļo labvēlīgus parāda finansēšanas nosacījumus, pakalpojumu un operāciju ar nekustamo īpašumu ietekmes uz kopējo ekonomisko izaugsmi palielināšanos, ieguldījumu uzņēmējdarbībā stabilu kāpumu un peļņas pieauguma samazināšanos, kas veicināja parāda finansējuma apjoma kāpumu.

NFS parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms 2019. gada 2. ceturksnī joprojām bija samērā stabils, lai gan salīdzinājumā ar iepriekšējā ceturksnī reģistrēto līmeni, kas bija visaugstākais kopš 1999. gada, samazinājās. Parāda vērtspapīru neto emisijas apjoma sarukums 2019. gada 2. ceturksnī atbilst sezonālajai tendencei un atmaksas ietekmei, kas bija vērojama pēc iepriekšējā ceturksnī novērotā ārkārtīgi spēcīgā kāpuma (par 42 mljrd. euro). Turklāt uz tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma izmaksas no 2019. gada aprīļa līdz jūnijam vēlreiz samazinājās par 25 bāzes punktiem un turpināja veicināt parāda vērtspapīru neto emisiju. Vidēja termiņa skatījumā gada neto emisijas plūsmu pakāpeniskā samazināšanās, kas sākās 2017. gadā, šķiet, vismaz uz laiku ir apstājusies (sk. 25. att.), tādējādi apstiprinot pakāpeniskas stabilizēšanās pazīmes, kas vērojamas kopš 2019. gada sākuma. Tirgus dati liecina, ka parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms 2019. gada jūlijā un augustā joprojām bija stabils, lai gan tas attiecas tikai uz investīciju kategorijas emitentiem, savukārt augsta ienesīguma vērtspapīru emisijas apjoms joprojām ir daudz mērenāks nekā 2019. gada 2. ceturksnī. Kotēto akciju neto emisijas apjoms turpināja samazināties un 2019. gada 2. ceturksnī kļuva negatīvs, atspoguļojot uzņēmumu apvienošanās un pārņemšanas darījumu aktivitātes vājināšanos un kapitāla vērtspapīru finansējuma izmaksu pastāvīgu kāpumu.

25. attēls

Euro zonas NFS parāda vērtspapīru un kotēto akciju neto emisija

(gada plūsmas; mljrd. euro)

Avots: ECB.

Piezīmes. Mēneša rādītāji balstās uz 12 mēnešu periodu. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūnijā.

NFS finansējuma izmaksas 2019. gada jūnijā nedaudz pārsniedza 2019. gada aprīlī sasniegto vēsturiski zemāko rādītāju. 2019. gada jūnijā NFS ārējā finansējuma kopējās nominālās izmaksas, kas ietver banku veikto kredītēšanu, parāda vērtspapīru emisiju tirgū un kapitāla vērtspapīru finansējumu, bija 4.6%. Tas

bija par 16 bāzes punktiem augstāks rādītājs nekā 2019. gada aprīlī, kad finansējuma izmaksas sasniedza vēsturiski zemāko līmeni, taču tās joprojām bija zemākas par līmeni, kāds bija vērojams 2014. gada vidū, kad sāka veidoties ar "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" ieviešanu saistītās tirgus gaidas. Finansējuma izmaksu pieaugumu var skaidrot ar kapitāla vērtspapīru izmaksu palielināšanos, ko noteica riska prēmiju kāpums un ko tikai daļēji kompensēja uz tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma izmaksu turpmāks sarukums. Tiek lēsts, ka nākamajos divos mēnešos finansējuma kopējās izmaksas saglabājušās pamatā nemainīgas 2019. gada jūnijā novērotajā līmenī.

6. Fiskālās norises

Paredzams, ka euro zonas fiskālais deficīts palielināsies, ņemot vērā mazāku sākotnējo bilanci visā prognožu periodā (2019–2021). Labvēlīga procentu likmju un izaugsmes starpība un pozitīva sākotnējā balance, kas samazinās, turpina veicināt euro zonas valdības parāda attiecības pret IKP sarukumu. Gaidāms, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja būs mazliet ekspansīva un nedaudz sekmēs ekonomisko aktivitāti. Ņemot vērā tautsaimniecības perspektīvas pasliktināšanos un joprojām nozīmīgos lejupvērstos riskus, valdībām, kurām ir fiskālās elastības iespējas un kur ekonomikas izaugsme palēninās, jāīsteno efektīvi un savlaicīgi. Vienlaikus valstīs ar augstu parāda līmeni valdībām nepieciešams īstenot apdomīgu politiku un izpildīt strukturālās bilances mērķrādītājus. Tas radīs apstākļus automātisko stabilizatoru brīvai darbībai.

Prognozēts, ka euro zonas valdības budžeta balance iespēju aplēšu periodā samazināsies.⁸

Saskaņā ar ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka euro zonas valstu valdības budžeta deficīta rādītājs palielināsies no 0.5% no IKP 2018. gadā līdz 0.8% no IKP 2019. gadā. Šo norisi nosaka mazāka cikliski koriģētā sākotnējā balance, ko daļēji kompensē zemāki procentu izdevumi, savukārt cikliskais komponents kopumā nemainās. Paredzams, ka lielāks budžeta deficīts saglabāsies 2020. gadā un 2021. gadā turpinās palielināties līdz 1.0% no IKP (sk. 26. att.), un to noteiks cikliski koriģētās sākotnējās bilances pastāvīgs sarukums.

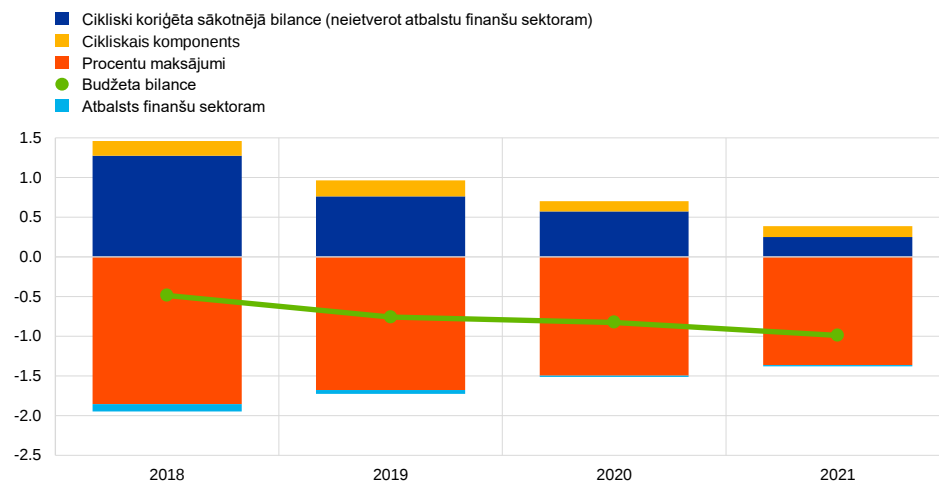
Euro zonas valstu valdības budžeta deficīta perspektīva salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2019. gada jūnija iespēju aplēsēm kopumā nav mainījusies. Lai gan paredzams, ka sakarā ar cikliski koriģētās sākotnējās bilances palielināšanos budžeta deficīta rādītājs 2019. gadā mazliet samazināsies, 2021. gadam tas koriģēts un nedaudz paaugstināts, atspoguļojot mazāk labvēlīgu ciklisko komponentu.

⁸ Sk. "ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2019. gada 12. septembrī publicētas ECB interneta vietnē.

26. attēls

Budžeta balance un tās komponenti

(% no IKP)

Avoti: ECB un ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskās iespēju aplēses.
Piezīme. Dati attiecas uz euro zonas valstu kopējo valdības sektoru.

Tiek vērtēts, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja visā iespēju aplēšu periodā būs nedaudz ekspansīva.⁹ Tās stingrības mazināšanos 2019. gadā galvenokārt nosaka tiešo nodokļu samazinājums Francijā un Vācijā, kā arī valsts izdevumu pieaugums Vācijā. Nākamajos divos gados nostāja joprojām būs nedaudz ekspansīva, un to galvenokārt noteiks turpmāks tiešo nodokļu un sociālās nodrošināšanas iemaksu samazinājums vairākumā lielāko euro zonas valstu.

Paredzams, ka euro zonas kopējā valsts parāda attiecība pret IKP turpinās samazināties. Saskaņā ar Eurosistēmas speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka euro zonas kopējā valdības parāda attiecība pret IKP saruks no 85.4% no IKP 2018. gadā¹⁰ līdz 81.2% no IKP 2021. gadā. Paredzamo valdības parāda rādītāja samazināšanos veicina procentu likmju un izaugsmes tempa negatīvā starpība¹¹ un turpmāks sākotnējā budžeta pārpalikums, lai gan laika gaitā tas varētu sarukt (sk. 27. att.). Iespēju aplēšu periodā gaidāms, ka valdības parāda rādītājs vairākumā euro zonas valstu samazināsies, tomēr vairākās valstīs tas joprojām būtiski pārsniegs atsaucies vērtību (60% no IKP). Salīdzinājumā ar 2019. gada jūnija iespēju aplēsēm paredzams, ka euro zonas kopējā parāda attiecība pret IKP saruks lēnāk un šā rādītāja prognoze 2021. gadam tiks paaugstināta par 0.7 procentu punktiem. Pieaugums atspoguļo procentu likmju

⁹ Fiskālā nostāja atspoguļo uz tautsaimniecību vērsto fiskālās politikas stimulu virzību un apjomu papildus valsts finanšu automātiskajai reakcijai uz ekonomiskās attīstības ciklu. Šajā gadījumā to mēra kā cikliski koriģētas sākotnējās budžeta bilances pārmaiņas, no cikliski koriģētas sākotnējās budžeta bilances atskaitot valdības atbalstu finanšu sektoram. Sīkāk par euro zonas fiskālās nostājas jēdzienu sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 rakstā *The euro area fiscal stance* ("Euro zonas fiskālā nostāja").

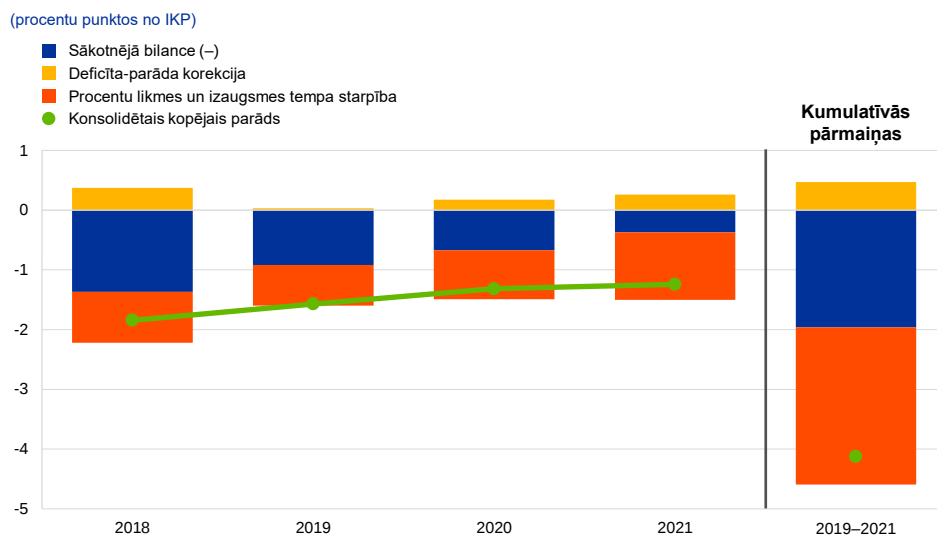
¹⁰ Tā kā prognozēs parasti ņemtas vērā jaunākās datu korekcijas, varētu būt atšķirības salīdzinājumā ar jaunākajiem apstiprinātajiem Eurostat datiem.

¹¹ Sīkāku informāciju sk. 2019. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 2 ielikumā "Procentu likmju un izaugsmes starpība un valdības parāda dinamika".

un izaugsmes starpības augšupvērstu korekciju, mazāku sākotnējā budžeta pārpalikumu un parāda attiecības pret IKP statistisko korekciju 2018. gadam.

27. attēls

Valsts parāda pārmaiņas noteicošie faktori

Avoti: ECB un ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskās iespēju aplēses.
Piezīme: Dati attiecas uz euro zonas valstu kopējo valdības sektoru.

Valstīm jā sagatavo 2020. gada budžets atbilstoši ES fiskālajam regulējumam.

Ņemot vērā tautsaimniecības perspektīvas pasliktināšanos un joprojām nozīmīgos lejupvērstos riskus, valdībām, kurām ir fiskālās elastības iespējas un kur ekonomikas izaugsme palēninās, jā rīkojas efektīvi un savlaicīgi. Valstīs ar augstu parāda līmeni valdībām nepieciešams īstenot apdomīgu politiku un izpildīt strukturālās bilances mērķrādītājus. Tas radīs apstākļus automātisko stabilizatoru brīvai darbībai. Visām valstīm jāpastiprina centieni, kas vērsti uz izaugsmei labvēlīgākas valsts finanšu struktūras izveidošanu.

Ielikumi

1. Septembra monetārās politikas pasākumu pakete

Sagatavojuši **Julians Šūmahers** (*Julian Schumacher*) un **Ine Van Robeisa** (*Ine Van Robays*)

ECB Padomes septembra sanāksmē tika secināts, ka euro zonas tautsaimniecības izaugsmes tempa kritums ir ilgāks, nekā iepriekš prognozēts, joprojām pastāv nopietni lejupvērsti riski un inflācijas tuvināšanās tās vidējā termiņa mērķim vēl vairāk aizkavējas. Lēnākas euro zonas izaugsmes dinamikas apstākļos inflācijas perspektīvas rādītāji joprojām nesasniedz Padomes mērķi. Gan faktiskais, gan prognozētais inflācijas kāpuma temps pēdējos mēnešos nav paātrinājies, pamatinflācijas rādītāji joprojām kopumā ir vāji, un uz tirgus instrumentiem un apsekojumiem balstītie ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāji atrodas vēsturiski zemā līmenī. Šāda aina atspoguļota arī jaunākajās ECB speciālistu makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, kur redzams turpmāks inflācijas un izaugsmes perspektīvas samazinājums.

Pildot savu uzdevumu nodrošināt cenu stabilitāti euro zonā, Padome pieņēma būtisku monetārās politikas pasākumu paketi. Paketi veido pieci elementi:

1) noguldījumu iespējas procentu likmes samazinājums; 2) koriģēta perspektīvas norāde attiecībā uz galvenajām ECB procentu likmēm; 3) neto aktīvu iegāžu atsākšana aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros; 4) jaunā ilgāka termiņa ceturkšņa refinansēšanas mērķoperāciju kopuma (ITRMO III) īstenošanas kārtības maiņa un 5) divu līmeņu rezervju atlīdzības sistēmas ieviešana. Šie pasākumi ir savstarpēji papildinoši, nodrošinot būtiskus monetāros stimulus. Tie fiksēs finanšu nosacījumus dažādos tirgus segmentos, sniedzot pietiekamu atbalstu, lai veicinātu izaugsmes tempa atjaunošanos un piesaistītu inflācijas gaidas. Tie saglabā labvēlīgus banku kredīšanas nosacījumus un veicina arī raitu stimulējošās monetārās politikas nostājas transmisiju uz reālo tautsaimniecību.

Pirmkārt, Padome nolēma pazemināt noguldījumu iespējas procentu likmi līdz –0.50%. Likviditātes pārpalikuma apstākļos noguldījumu iespējas procentu likme piesaista īstermiņa procentu likmes, kas savukārt ir monetārās politikas transmisijas mehānisma pamats. Starpbanku tirgus procentu likme (EONIA) piesaista uz nakti izsniegto kredītu indeksa mijmaiņas darījumu līkni euro zonā, kas ir daudzu finanšu instrumentu cenu noteikšanas pamatā un īpaši – nosakot bāzes procentu likmes, kas svarīgas aizdevumu procentu likmes noteikšanai. Tādējādi noguldījumu iespējas procentu likmes samazināšana nodrošina monetārās politikas stimulus visā procentu likmju termiņstruktūrā, kas ir uzņēmumu un mājsaimniecību finansējuma izmaksu pamatā. Tāpēc, pazeminot noguldījumu iespējas procentu likmi par 10 bāzes punktiem, tiek sniegts vēl spēcīgāks atbalsts un bankas papildus stimulētas kredītēt tautsaimniecību, nevis turēt līdzekļus pie sevis, un tam vajadzētu veicināt AIP portfeļu sastāva pārbalansēšanas kanāla darbību.

Otrkārt, Padome sniedza skaidru norādi attiecībā uz īstermiņa procentu likmju nākotnes virzību, grozot no attīstības stāvokļa atkarīgo perspektīvas norādes elementu. Korekcijas papildina Padomes jūlija sanāksmē likto uzsvaru uz tās inflācijas mērķa simetriskumu, pasvītrotot Padomes apņēmību rīkoties, ja inflācijas līmenis būs zemāks par cenu stabilitātes definīcijā noteikto līmeni, un ievērot to pašu apņemšanos, ja inflācija to pārsniegs. Septembra sanāksmē tika sniegts sīkāks perspektīvas norādes skaidrojums.

Padome tagad pastiprinājusi no attīstības stāvokļa atkarīgo perspektīvas norādes elementu, piesaistot to konkrētākam inflācijas perspektīvas nosacījumu kopumam. Šie uzlabojumi izskaidro Padomes reaģēšanas funkciju attiecībā uz inflācijas perspektīvas norisēm. Proti, tagad Padome paredz, ka galvenās ECB procentu likmes *"saglabāsies tagadējā vai zemākā līmenī līdz brīdim, kad būsīm pārliecinājušies, ka iespēju aplēšu periodā vērojama inflācijas perspektīvas stabila virzība uz līmeni, kas ir pietiekami tuvu, bet zem 2%, un ka šī virzība konsekvēnti atspoguļojas pamatinflācijas dinamikā"*. Atsauce uz līmeni, kas *"ir pietiekami tuvu, bet zem 2%"*, liecina, ka salīdzinājumā ar pašreizējo faktisko un paredzamo līmeni inflācijas perspektīvai būtiski jāpalielinās un ka inflācijas perspektīvas konverģencei jābūt vērojamai prognozes periodā. Turklāt inflācijas perspektīvas konverģencei jābūt spēcīgai. Tas nozīmē, ka Padome pirms politikas procentu likmju celšanas vēlas būt pārliecināta, ka konverģences process ir pietiekami nobriedis un reāls. Nosacījums, ka konverģencei jāatspoguļojas pamatinflācijas dinamikā, nodrošina, ka inflācijas perspektīvas pamatā ir faktiskās inflācijas attīstības trajektorija. Šie elementi nodrošina aizsardzību pret pārāk spēcīgu reakciju uz īslaicīgiem inflācijas šokiem, kā arī pret prognozēšanas un mērījumu kļūdām.

Perspektīvas norādes pastiprināšana uzsver Padomes apņēmību saglabāt ļoti stimulējošu monetārās politikas nostāju tik ilgi, cik būs nepieciešams, lai nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas līmeņa sasniegšanu vidējā termiņa mērķim tuvā līmenī. Turklāt Padome norādīja, ka procentu likmes varētu tikt vēl vairāk samazinātas, ja to pamatos inflācijas perspektīva, tādējādi saglabājot procentu likmju tālākas stimulēšanas iespēju.

Treškārt, Padome nolēma atsākt neto iegādes AIP ietvaros ar mēneša apjomu 20 mljrd. euro un ilgāku laiku turpināt atkārtoto ieguldīšanu. Neto aktīvu iegāžu atjaunošana neļaus augt ilgtermiņa procentu likmēm, samazinot riska prēmijas. Vienlaikus Padome nolēma arī turpmāk pilnībā atkārtoti ieguldīt AIP ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas maksājumus ilgāku laiku pēc tam, kad būs paaugstinātas procentu likmes, un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai uzturētu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošās monetārās politikas pasākumu apjomu. Padome nolēma arī papildināt iespēju pēc nepieciešamības iegādāties aktīvus ar ienesīguma likmēm, kas zemākas par noguldījumu iespējas procentu likmi, attiecinot to arī uz AIP privātā sektora sadaļām, t.i., trešo "Nodrošināto obligāciju iegādes programmu" (NOIP3), "Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmu" (ABSIP) un "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmu" (USAIP). Šis papildinājums

atvieglos turpmāku raitu AIP īstenošanu, un tas atspoguļo tirgus procentu likmju pārmaiņas salīdzinājumā ar noguldījumu iespējas procentu likmi.

Neto aktīvu iegāžu atsākšana papildinās procentu likmju perspektīvas norādes ietekmi, jo paredzams, ka tās turpināsies tik ilgi, cik nepieciešams, lai pastiprinātu monetārās politikas procentu likmju stimulējošo ietekmi, un tiks pārtrauktas neilgi pirms procentu likmju paaugstināšanas. Tādējādi tiek pastiprināta monetārās politikas procentu likmju signalizējošā loma. Tā kā no attīstības stāvokļa atkarīgā perspektīvas norādes par galvenajām ECB procentu likmēm elementa pamatā ir prognozētās inflācijas dinamika un pamatinflācijas trajektorija, tā nosaka arī neto iegāžu veikšanas perioda atkarību no inflācijas perspektīvas. Turklāt, piesaistot atkārtotās ieguldīšanas politiku procentu likmēm, tiek nodrošināts arī tas, ka atkārtotās ieguldīšanas periods mainās atkarībā no paredzamās procentu likmju virzības, tādējādi stiprinot to stimulējošo ietekmi.

Ceturtkārt, Padome nolēma mainīt ITRMO III īstenošanas kārtību. Jaunajām operācijām noteiktās cenas padarītas pievilcīgākas. Konkrētāk, ir atcelts jūnijā izziņotais 10 bāzes punktu uzcenojums virs sākotnējās un minimālās aizņemšanās procentu likmes. Tagad procentu likme katrā operācijā tiks noteikta galveno refinansēšanas operāciju vidējās procentu likmes līmenī visā attiecīgās ITRMO III operācijas darbības laikā. Bankām, kuru veiktās kredītēšanas apjoms pārsniedz konkrētu etalonvērtību, tiks piedāvāta zemāka procentu likme, kas var būt tik zema kā noguldījumu iespējas vidējā procentu likme. Jaunais cenu noteikšanas princips veicinās labākus finansēšanas nosacījumus bankām, lai nodrošinātu, ka bankas joprojām piedāvā izdevīgus kredītēšanas nosacījumus uzņēmumiem un mājāsaimniecībām. Turklāt ITRMO III operāciju termiņš pagarināts no 2 gadiem līdz 3 gadiem, lai labāk saskaņotu to ilgumu ar banku finansēto investīciju projektu ierasto termiņu. Tādējādi tiek stiprināts ITRMO III nodrošinātais atbalsts reālās tautsaimniecības finansēšanai. Visbeidzot, darījuma partneriem būs iespēja pēc tam, kad pagājuši 2 gadi pēc katras operācijas norēķina veikšanas, sākt reizi ceturksnī veikt brīvprātīgas aizņēmuma summu pirmstermiņa atmaksas. Kopā šīs pārmaiņas saglabās labvēlīgus banku veiktās kredītēšanas nosacījumus, nodrošinās raitu monetārās politikas transmisiju un vēl vairāk atbalstīs monetārās politikas stimulējošo nostāju.

Visbeidzot, Padome nolēma ieviest divu līmeņu rezervju atlīdzības sistēmu, saskaņā ar kuru daļai banku likviditātes pārpalikuma netiks piemērota negatīvā noguldījumu iespējas procentu likme. Padome cieši sekojusi līdzī negatīvo procentu likmju iespējamiem blakusefektu attiecībā uz banku veiktajiem starpniecības pakalpojumiem, kas, jo ilgāk spēkā ir negatīvas procentu likmes un jo tās zemākas, var kļūt spēcīgāki. Šajā sakarā divu līmeņu sistēma palīdzēs saglabāt negatīvo procentu likmju politikas pozitīvo ietekmi uz tautsaimniecību, daļēji dzēšot tiešo ietekmi uz banku peļņitspēju. Obligāto rezervju prasības pārsniedzozo rezervju maksimālo apjomu, kuram netiks piemērota noguldījumu iespējas procentu likme (līmeni, kam piemērots atbrīvojums), noteiks kā kredītiestāžu obligāto rezervju prasību daudzkārti. Sākot ar 2019. gada septīto rezervju prasību izpildes periodu, tiks piemērots reizinātājs "6", un līmeņa, kuram piemērots atbrīvojums, atlīdzības

gada procentu likme būs 0%.¹² Šā līmeņa atlīdzības procentu likme un tā maksimālā apmēra noteikšanai izmantotais reizinātājs atkarībā no naudas tirgus nosacījumiem laika gaitā var tikt mainīts. Pašreizējos likviditātes apstākļos¹³ atbrīvojums varētu tikt piemērots 43% likviditātes pārpalikuma, ja kredītiestādes pilnā apjomā izmantotu savus atbrīvojumus. Tas veicinās monetārās politikas transmisiju ar banku starpniecību, tādējādi pastiprinot negatīvo procentu likmju politikas efektivitāti, nodrošinot zemo politikas procentu likmju atspoguļošanu banku kreditēšanas procentu likmēs.

Šī visaptverošā monetārās politikas pasākumu pakete veicinās inflācijas virzību uz Padomes noteikto vidēja termiņa mērķi. Ar katra monetārās politikas pasākuma un to savstarpēji pastiprinošās ietekmes palīdzību septembra lēmumi monetārās politikas jomā nodrošinās būtisku monetāro stimulu, lai panāktu, ka uzņēmumi un mājsaimniecības joprojām var aizņemties par ļoti pievilcīgām procentu likmēm. Labvēlīgie finansēšanas nosacījumi būs tautsaimniecības izaugsmes pamatā, veicinot patēriņa un investīciju dinamiku, kas savukārt veicinās inflācijas virzību uz Padomes mērķi.

Katrā gadījumā Padome atkārtoja, ka tā joprojām ir gatava pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu, ka inflācija noturīgi tuvinās Padomes noteiktajam mērķim. Ilgāku laiku būs jāsaglabā ļoti stimulējoša monetārās politikas nostāja. Septembra monetārās politikas pasākumu pakete pasvīturo Padomes apņēmību un gatavību nodrošināt nepieciešamos stimulus ceļā uz cenu stabilitātes mērķa sasniegšanu. Ja inflācijas perspektīva turpinās svārstīties līmenī zem noteiktā inflācijas mērķa, Padome joprojām ir gatava pēc vajadzības izmantot visus tās instrumentus, lai nodrošinātu, ka inflācijas līmenis noturīgi tuvinās vidēja termiņa mērķim (inflācija zemāka par 2%, bet tuvu tam) atbilstoši Padomes apņēmībai ievērot simetriskuma principu.

¹² Atbrīvojuma līmeņa apjoms tiek noteikts, pamatojoties uz kredītiestāžu rezervju kontu kalendārās dienas beigu vidējiem atlikumiem rezervju prasību izpildes periodā. Ieskaitot obligāto rezervju prasības, kuru atlīdzības likme ir galveno refinansēšanas operāciju procentu likme (pašlaik 0%), rezervju (t.i., obligātais apjoms plus virsrezerves) maksimālā kopsumma, kurai netiek piemērota noguldījumu iespējas procentu likme, tādējādi nepārsniedz septiņkārtīgu obligāto rezervju prasību apjomu.

¹³ Pamatojoties uz vidējām obligāto rezervju prasībām un likviditātes pārpalikuma apjomu 2019. gada trešajā un ceturtajā rezervju prasību izpildes periodā; sk. šā "Tautsaimniecības Biļetena" ielikumu "Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2019. gada 17. aprīlis–30. jūlijs)".

2. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2019. gada 17. aprīlis–30. jūlijs)

Sagatavojuši Annete Kamps (*Annette Kamps*) un Kristiāns Lizarazo (*Christian Lizarazo*)

Šajā ielikumā aplūkota Eurosistēmas likviditātes situācija un ECB monetārās politikas operācijas 2019. gada trešajā un ceturtajā rezervju prasību izpildes periodā (attiecīgi no 2019. gada 17. aprīļa līdz 11. jūnijam un no 2019. gada 12. jūnija līdz 30. jūlijam). Visā šajā periodā galveno refinansēšanas operāciju (GRO), aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas procentu likmes saglabājās nemainīgas (attiecīgi 0.00%, 0.25% un –0.40%). Vienlaikus Eurosistēma turpināja aktīvu iegādes programmas (AIP) atkārtotās ieguldīšanas posmu, atkārtoti ieguldot dzēsto valsts sektora vērtspapīru, nodrošināto obligāciju, ar aktīviem nodrošināto obligāciju un uzņēmumu sektora vērtspapīru pamatsummas.

Likviditātes vajadzības

Aplūkojamā periodā vidējais kopējais banku sistēmas dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko definē kā neto autonomo faktoru un rezervju prasību summu, salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu (t.i., ar 2019. gada pirmo un otro rezervju prasību izpildes periodu) palielinājās par 14.9 mljrd. euro (līdz 1 511.3 mljrd. euro; sk. A tabulu). Šādu nelielu likviditātes vajadzību kāpumu pamatā noteica neto autonomo faktoru pieaugums, tiem aplūkojamā periodā palielinoties par 13.0 mljrd. euro (līdz 1 381.3 mljrd. euro).

Neto autonomo faktoru apjoma palielināšanos noteica likviditāti samazinošo faktoru kāpums, kas ar uzviju pārsniedza likviditāti palielinošo faktoru pieaugumu. Likviditāti samazinošo faktoru kāpumu galvenokārt noteica "Citi autonomie faktori", kas vidēji palielinājās par 28.2 mljrd. euro (līdz 788.7 mljrd. euro), un apgrozībā esošo banknošu apjoms, kas vidēji pieauga par 21.8 mljrd. euro (līdz 1 234.1 mljrd. euro). Valdības noguldījumu apjoms, kam var būt raksturīgas sezonālas svārstības, kopumā saglabājās nemainīgs (aplūkojamā periodā – vidēji 270.5 mljrd. euro; pieaugums – 7.2 mljrd. euro). No likviditāti palielinošajiem faktoriem euro denominētie tīrie aktīvi salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu, kurā sezonālā tendence gada beigās noteica spēcīgāku kāpumu, vidēji palielinājās par 16.3 mljrd. euro (līdz 213.0 mljrd. euro). Likviditāti palielinošo faktoru kāpumu noteica arī lielāka tīro ārējo aktīvu vērtība, līdzīgi kā iepriekšējā periodā tai vidēji pieaugot par 27.9 mljrd. euro.

A tabula

Eurosistēmas likviditātes situācija

Saistības – likviditātes vajadzības

(vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	Pašreizējais aplūkojamais periods: 2019. gada 17. aprīlis–30. jūlijs						Iepriekšējais aplūkojamais periods: 2019. gada 30. janvāris– 16. aprīlis
	Trešais un ceturtais rezervju prasību izpildes periods		Trešais rezervju prasību izpildes periods: 17. aprīlis– 11. jūnijs		Ceturtais rezervju prasību izpildes periods: 12. jūnijs–30. jūlijs		Pirmais un otrais rezervju prasību izpildes periods
Autonomie likviditātes faktori	2 293.3	(+57.2)	2 253.4	(+3.5)	2 339.0	(+85.6)	2 236.1 (+59.3)
Banknotes apgrozībā	1 234.1	(+21.8)	1 228.1	(+12.4)	1 240.8	(+12.7)	1 212.2 (+2.2)
Valdības noguldījumi	270.5	(+7.2)	248.3	(–22.2)	295.9	(+47.6)	263.3 (+27.2)
Citi autonomie faktori	788.7	(+28.2)	776.9	(+13.3)	802.3	(+25.3)	760.6 (+29.9)
Pieprasījuma noguldījumu konti	1 372.5	(+1.2)	1 404.6	(+25.6)	1 335.7	(–68.9)	1 371.3 (+13.7)
Monetārās politikas instrumenti	717.5	(–40.1)	730.8	(–17.3)	702.3	(–28.5)	757.6 (–7.3)
Obligāto rezervju prasības ¹	130.1	(+1.9)	128.8	(+0.4)	131.5	(+2.6)	128.1 (+1.1)
Noguldījumu iespēja uz nakti	587.4	(–42.0)	601.9	(–17.7)	570.8	(–31.1)	629.4 (–8.4)
Likviditāti samazinošās precizējošās operācijas	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	0.0 (+0.0)

Aktīvi – likviditātes piedāvājums

(vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	Pašreizējais aplūkojamais periods: 2019. gada 17. aprīlis–30. jūlijs						Iepriekšējais aplūkojamais periods: 2019. gada 30. janvāris– 16. aprīlis	
	Trešais un ceturtais rezervju prasību izpildes periods		Trešais rezervju prasību izpildes periods: 17. aprīlis– 11. jūnijs		Ceturtais rezervju prasību izpildes periods: 12. jūnijs–30. jūlijs		Pirmais un otrs rezervju prasību izpildes periods	
Autonomie likviditātes faktori	912.3	(+44.2)	904.9	(+18.0)	920.8	(+16.0)	868.1	(+75.4)
Tīrie ārējie aktīvi	699.4	(+27.9)	689.7	(+11.1)	710.3	(+20.6)	671.4	(+32.2)
Euro denominētie tīrie aktīvi	213.0	(+16.3)	215.1	(+6.9)	210.5	(–4.6)	196.6	(+43.2)
Monetārās politikas instrumenti	3 341.2	(–27.9)	3 355.2	(–6.8)	3 325.1	(–30.0)	3 369.1	(–10.8)
Atklātā tirgus operācijas	3 341.0	(–28.0)	3 354.8	(–7.1)	3 325.1	(–29.7)	3 369.0	(–10.7)
Izsoļu operācijas	715.1	(–12.6)	724.2	(–1.8)	704.7	(–19.5)	727.7	(–4.9)
GRO	5.1	(–0.8)	5.5	(–0.2)	4.6	(–0.9)	5.9	(–1.5)
ITRO ar termiņu 3 mēneši	3.3	(–0.7)	3.3	(–0.3)	3.3	(–0.0)	3.9	(–0.7)
ITRMO II operācijas	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)
Tiešo darījumu portfeļi	2 625.9	(–15.4)	2 630.6	(–5.2)	2 620.4	(–10.3)	2 641.3	(–5.9)
Pirmā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	3.1	(–1.0)	3.2	(–0.7)	2.9	(–0.3)	4.1	(–0.2)
Otrā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	3.5	(–0.4)	3.5	(–0.3)	3.4	(–0.1)	3.9	(–0.1)
Trešā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	261.7	(–0.5)	261.9	(–0.1)	261.5	(–0.4)	262.2	(–0.1)
"Vērtspapīru tirgu programma"	61.4	(–3.9)	62.8	(+0.1)	59.7.	(–3.1)	65.3.	(–7.7)
"Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programma"	26.1	(–0.0)	26.2	(+0.3)	26.0	(–0.2)	26.2	(–1.5)
"Valsts sektora aktīvu iegādes programma"	2 092.4	(–9.2)	2 095.2	(–4.4)	2 089.2	(–6.0)	2 101.6	(+2.9)
"Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programma"	177.7	(–0.3)	177.7	(–0.1)	177.6	(–0.1)	178.0	(+0.9)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.2	(+0.1)	0.4	(+0.3)	0.0	(–0.3)	0.1	(–0.1)

Cita ar likviditāti saistīta informācija

(vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	Pašreizējais aplūkojamais periods: 2019. gada 17. aprīlis–30. jūlijs						Iepriekšējais aplūkojamais periods: 2019. gada 30. janvāris– 16. aprīlis	
	Trešais un ceturtais rezervju prasību izpildes periods		Trešais rezervju prasību izpildes periods: 17. aprīlis– 11. jūnijs		Ceturtais rezervju prasību izpildes periods: 12. jūnijs–30. jūlijs		Pirmais un otrs rezervju prasību izpildes periods	
Kopējās likviditātes vajadzības	1 511.3	(+14.9)	1 477.4	(–14.3)	1 550.0	(+72.6)	1 496.4	(–15.1)
Autonomie faktori ²	1 381.3	(+13.0)	1 348.6	(–14.7)	1 418.6	(+70.0)	1 368.3	(–16.2)
Likviditātes pārpalikums	1 829.6	(–42.9)	1 877.4	(+7.3)	1 775.1	(–102.3)	1 872.5	(+4.3)

Procentu likmju norises

(vidējie rādītāji; %)

	Pašreizējais aplūkojamais periods: 2019. gada 17. aprīlis–30. jūlijs						Iepriekšējais aplūkojamais periods: 2019. gada 30. janvāris– 16. aprīlis
	Trešais un ceturtais rezervju prasību izpildes periods		Trešais rezervju prasību izpildes periods: 17. aprīlis– 11. jūnijs		Ceturtais rezervju prasību izpildes periods: 12. jūnijs–30. jūlijs		Pirmais un otrais rezervju prasību izpildes periods
GRO	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)	0.00 (+0.00)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)	0.25 (+0.00)
Noguldījumu iespēja uz nakti	–0.40	(+0.00)	–0.40	(+0.00)	–0.40	(+0.00)	–0.40 (+0.00)
EONIA	–0.363	(+0.00)	–0.360	(+0.01)	–0.367	(–0.01)	–0.367 (–0.0)

Avots: ECB.

Piezīmes. Visi skaitļi tabulā noapaļoti līdz tuvākajiem 0.1 mljrd. euro. Skaitļi iekavās norāda uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu vai rezervju prasību izpildes periodu.

1) "Obligāto rezervju prasības" ir papildpostenis, kas neparādās Eurosistēmas bilancē, tāpēc to nevajadzētu iekļaut kopējo saistību aprēķinā.

2) Autonomo faktoru kopējā vērtība ietver arī pozīciju "posteņi norēķinu procesā".

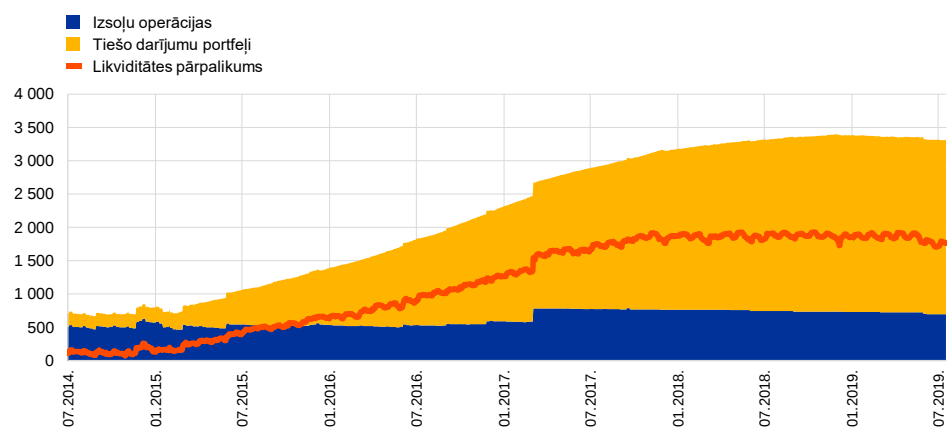
Ar monetārās politikas instrumentiem nodrošinātā likviditāte

Vidējais likviditātes apjoms, kas nodrošināts ar atklātā tirgus operācijām (ietverot abas izsoļu operācijas un monetārās politikas portfeļus), sārūka par 27.9 mljrd. euro (līdz 3 341.2 mljrd. euro; sk. A att.). Šo sarūkumu noteica zemāks pieprasījums izsoļu operācijās, kā arī mazāks ar monetārās politikas portfeļu starpniecību iepludinātās likviditātes apjoms, ko noteica "Vērtspapīru tirgu programmas" ietvaros iegādāto vērtspapīru dzēšana un neliels "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" (VSAIP) ietvaros iegādāto aktīvu uzskaites vērtības samazinājums. Operatīvu iemeslu dēļ atkārtotās ieguldīšanas posmā var būt ierobežotas īslaicīgas novirzes no AIP kopējā apjoma un sastāva.

A attēls

Atklātā tirgus operācijās nodrošinātās likviditātes un likviditātes pārpalikuma dinamika

(mljrd. euro)

Avots: ECB.

Ar izsoļu operācijām nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms aplūkojamā periodā nedaudz saruka (par 12.6 mljrd. euro; līdz 715.1 mljrd. euro). Šo samazinājumu pamatā noteica mazāks ar ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) starpniecību nodrošinātās likviditātes apjoms, kas saruka vidēji par 11.2 mljrd. euro brīvprātīgo pirmstermiņa atmaksu dēļ. Mazāks darījuma partneru pieprasījums noteica ar GRO un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām (ITRO) ar termiņu 3 mēneši nodrošinātās likviditātes apjoma samazināšanos, attiecīgi sarūkot par 0.8 mljrd. euro (līdz vidēji 5.1 mljrd. euro) un par 0.7 mljrd. euro (līdz vidēji 3.3 mljrd. euro).

Ar Eurosistēmas monetārās politikas portfeli starpniecību nodrošinātās likviditātes apjoms samazinājās par 15.4 mljrd. euro (vidēji līdz 2 625.9 mljrd. euro). To noteica "Vērtspapīru tirgu programmas" ietvaros iegādāto vērtspapīru dzēšana un neliels VSAIP samazinājums. "Vērtspapīru tirgu programmas" un pirmo divu "Nodrošināto obligāciju iegādes programmu" ietvaros turēto obligāciju dzēšanas kopapjoms bija 5.4 mljrd. euro. Attiecībā uz AIP portfeliem kopš 2019. gada 1. janvāra programmā iestājies atkārtotās ieguldīšanas posms. Operatīvu iemeslu dēļ atkārtotās ieguldīšanas posmā var būt ierobežotas īslaicīgas novirzes no AIP kopējā apjoma un sastāva.¹⁴ VSAIP apjoms aplūkojamā periodā nedaudz saruka (par 9.2 mljrd. euro; vidēji līdz 2 092.4 mljrd. euro).

Likviditātes pārpalikums

Iepriekš aprakstīto norišu rezultātā vidējais likviditātes pārpalikums salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu samazinājās par 42.9 mljrd. euro (līdz 1 829.6 mljrd. euro; sk. A att.). Šis samazinājums atspoguļo lielāku neto autonomo faktoru apjomu un mazāku ar Eurosistēmas izsoļu operāciju un monetārās politikas portfeli starpniecību nodrošinātās likviditātes apjomu. Attiecībā uz likviditātes pārpalikuma sadalījumu starp pieprasījuma noguldījumu kontiem un noguldījumu iespēju pieprasījuma noguldījumu kontu vidējais atlikums nedaudz palielinājās (par 1.2 mljrd. euro; līdz 1 372.5 mljrd. euro), bet noguldījumu iespējas vidējais izmantošanas apjoms saruka (par 42.0 mljrd. euro; līdz 587.4 mljrd. euro).

Procentu likmju norises

Naudas tirgus procentu likmes darījumiem uz nakti bez nodrošinājuma un ar vispārēju nodrošinājumu joprojām bija tuvu ECB noguldījumu iespējas procentu likmei. Beznodrošinājuma darījumu tirgū euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss (EONIA) vidēji bija -0.363% (tāds pats, kā iepriekšējā aplūkojamā periodā). Tas svārstījās no zemākā punkta -0.379% 19. jūnijā līdz augstākajam punktam -0.252% 7. jūnijā pirms Vasarsvētku brīvdienām 10. jūnijā. Indeksa kāpums sakrita ar nozīmīgu apjoma kritumu gandrīz par

¹⁴ Sk. ECB 2018. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 2 rakstu [Taking stock of the Eurosystem's asset purchase programme after the end of net asset purchases](#) ("Eurosistēmas aktīvu iegādes programmas analīze pēc neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas").

800 milj. euro (līdz 611 milj. euro) laikā no ceturtdienas, 6. jūnija, līdz piektdienai, 7. jūnijam. Neoficiāla informācija liecina, ka EONIA aprēķinā ietvertajām bankām vēsturiski bijusi tendence termiņu uz nakti nomainīt ar termiņu 2 dienas vai 3 dienas, lai nodrošinātu finansējuma rezerves garām brīvdienām. Rezultātā EONIA apjoms šādās dienās parasti krasi sarūk. Darījumu ar nodrošinājumu naudas tirgū *GC Pooling* tirgus¹⁵ standarta nodrošinājuma groza un paplašinātā nodrošinājuma groza *repo* darījumu uz nakti vidējo procentu likmju starpība nedaudz palielinājās. Salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu standarta nodrošinājuma groza *repo* darījumu uz nakti vidējā procentu likme pieauga aptuveni par 0.6 bāzes punktiem (līdz -0.419%), bet paplašinātajam nodrošinājuma grozam tā palielinājās par 1.1 bāzes punktu (līdz -0.397%).

¹⁵ *GC Pooling* tirgus sniedz iespēju *Eurex* platformā tirgot *repo* līgumus pret standartizētiem nodrošinājuma groziem.

3. Euro zonas rūpnieciskās ražošanas kritumu noteicošie iekšzemes un ārējie faktori

Sagatavojuši Roberto De Santiss (*Roberto A. De Santis*) un Srečko Zimiks (*Srečko Zimic*)

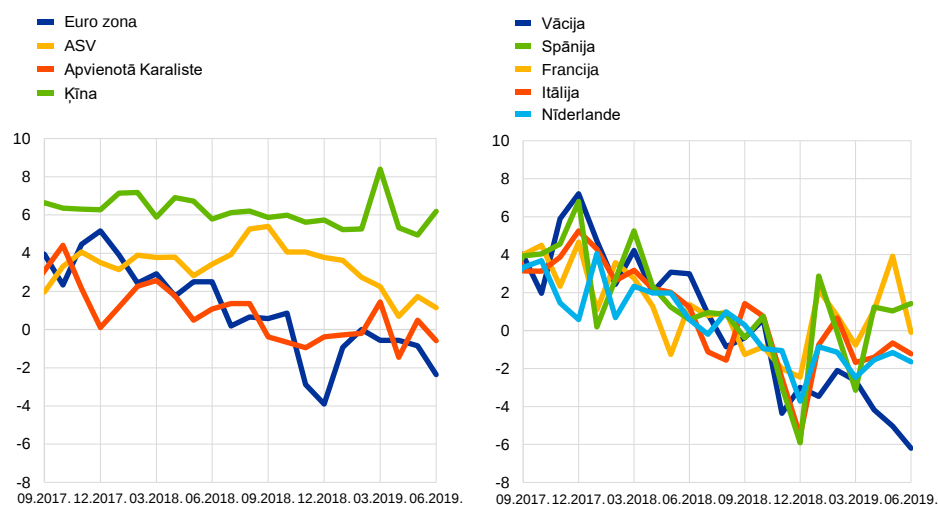
Euro zonas rūpnieciskās ražošanas (neietverot būvniecību) apjoma gada pieauguma temps pēc krasa krituma 2018. gadā vājas pasaules tirdzniecības apstākļos 2019. gadā nedaudz atveseļojās, taču joprojām bija negatīvs.

Laikposmā no 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūnijam euro zonas rūpnieciskās ražošanas (neietverot būvniecību) apjoma gada pieauguma temps kopumā saruka par 6.3 procentu punktiem (no 3.9% līdz -2.4%; sk. A att.). Tas ir būtiskākais šajā periodā reģistrētais kritums lielākajās tautsaimniecībās. Rūpnieciskās ražošanas samazināšanās ASV sākās vēlāk – 2018. gada septembrī. Lielākajās euro zonas valstīs nozīmīgākais kritums bija vērojams Vācijā (10.9 procentu punkti), Nīderlandē (5.7 procentu punkti) un Itālijā (5.5 procentu punkti). Rūpnieciskā ražošana Francijā un Spānijā 2018. gadā samazinājās atbilstoši visās pārējās euro zonas valstīs vērojamām norisēm, bet 2019. gadā negatīvā tendence pavērsās pretējā virzienā; tomēr tendences joprojām ir ļoti svārstīgas. Ražošanas aktivitātes palēnināšanās euro zonā, šķiet, negatīvi ietekmējusi atsevišķu pakalpojumu apakškomponentu pieauguma tempu, lai gan kopumā pakalpojumu sektora aktivitāte saglabājās samērā noturīga. Šajā ielikumā aplūkoti euro zonas rūpnieciskās ražošanas dinamiku noteicošie faktori ar mērķi, pamatojoties uz vairāku valstu strukturālo vektoru autoregresijas (SVAR) modeli, kvantitatīvi novērtēt ārējo šoku nozīmi salīdzinājumā ar iekšējiem šokiem.

A attēls

Rūpnieciskā ražošana (neietverot būvniecību) euro zonā un citās lielākajās tautsaimniecībās

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; %)

Avots: Eurostat.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūnijā.

Visas šīs norises bija vērojamas pasaules tirdzniecības vājināšanās apstākļos.

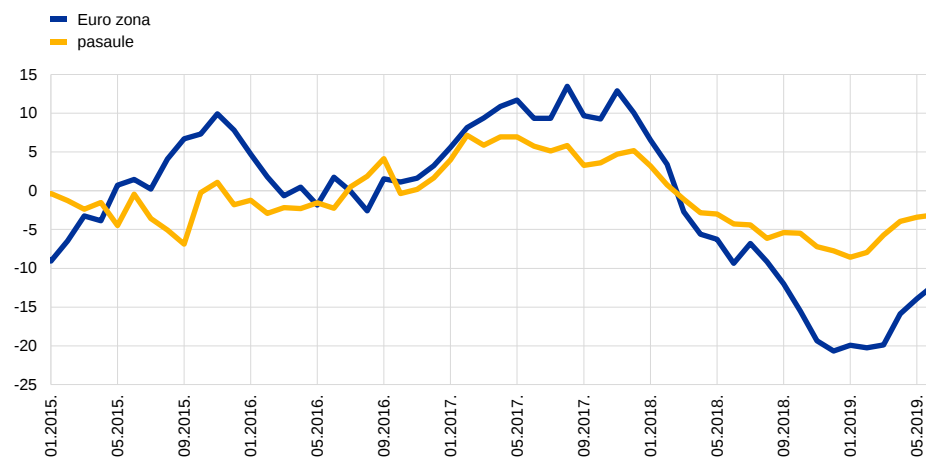
Saasinoties ASV un Ķīnas tirdzniecības attiecībām un pieaugot ar breksitu saistītajai nenoteiktībai, jauno eksporta pasūtījumu apjoms pasaulē aplūkotajā periodā saruka, un jauno eksporta pasūtījumu apjoms euro zonā samazinājās vēl straujāk (sk.

B att.).

B attēls

Iepirkumu vadītāju indeksi jaunajiem eksporta pasūtījumiem pasaulē un euro zonā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; %)

Avots: Markit.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada jūnijā.

Lai izvērtētu, cik nozīmīga ir ārējā ietekme uz euro zonas rūpniecisko ražošanu, tiek izmantots modelis, kas aptver rūpniecisko ražošanu vairākās lielajās valstīs. Modelī izmantotas euro zonas, Ķīnas, Apvienotās Karalistes un ASV rūpnieciskās ražošanas sezonāli izlīdzinātas mēneša datu laikrindas (neietverot būvniecību; sk. A att.). Tā ir aplēse par samērā īsu izlases periodu (no 2007. gada janvāra līdz 2019. gada jūnijam) gan tāpēc, ka ekonomiskās attiecības starp valstīm pirms pasaules ekonomiskās un finanšu krīzes varēja būt bijušas atšķirīgas, gan arī tāpēc, lai ietvertu datus par Ķīnu. Modelī tiek kontrolēti arī globālais faktors, ko raksturo iepirkumu vadītāju indekss (IVI) jaunajiem eksporta pasūtījumiem pasaulē (sk. B att.). Lai piešķirtu lielāku nozīmi šim globālās tirdzniecības faktoram, tiek pieņemts, ka atsevišķās valstīs tā reakcija uz rūpnieciskās ražošanas šokiem ir vērojama tikai ar laika nobīdi, savukārt rūpnieciskā ražošana katrā valstī vienlaikus reaģē uz globālajiem šokiem. Visi citi mainīgie modelēti, pieņemot, ka šokam ir tūlītēja ietekme uz mainīgo mītnes valstī, un absolūtā izteiksmē tā ir lielāka nekā šoka ietekme uz ārvalstu mainīgajiem.¹⁶

Modeļa rezultāti liecina, ka rūpnieciskās ražošanas kāpuma tempa sarukumu euro zonā pagājušajā gadā noteicis vājāks ārējais pieprasījums pēc euro zonas precēm un negatīvi iekšējie šoki. Lai gan starptautiskās tirdzniecības aktivitātes vājums bija galvenais euro zonas rūpnieciskās ražošanas pieauguma

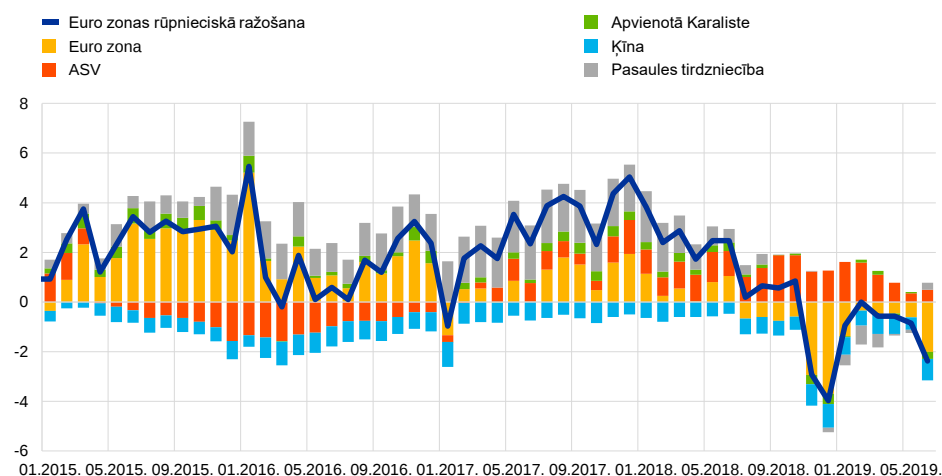
¹⁶ Šoka identificēšanas metode izskaidrota De Santis, R. A., Zimic, S. [Spillovers among sovereign debt markets: Identification through absolute magnitude restrictions](#). *Journal of Applied Econometrics*, vol. 33, issue 5, 2018, pp. 727–747.

tempa samazināšanos noteicošais faktors 2018. gada 1. pusgadā (sk. pelēko stabiņu C attēlā),¹⁷ no 2018. gada jūlija būtiska nozīme bija arī euro zonai raksturīgajām norisēm (sk. dzelteno stabiņu). Jānorāda arī, ka euro zonas rūpniecisko ražošanu ietekmējušas jaunākās norises ASV (sarkanais stabiņš C attēlā). Ķīnas negatīvā ietekme kopš 2016. gada sākuma bijusi samērā stabila. Ņemot vērā A attēlā parādītās norises Vācijā, euro zonas iekšējie šoki var atspoguļot negatīvas norises Vācijas automobiļu rūpniecības nozarē. 2018. gada 1. septembrī ieviestā jaunā transportlīdzekļu emisiju pārbaude – pasaules mērogā saskaņotā vieglo transportlīdzekļu pārbaudes procedūra (WLTP) –, kas izraisīja piegādes pārrāvumus Vācijā, un, iespējams, arī 2018. gada vasarā izziņotais potenciālais dīzeļdzinēju aizliegums, ko 2019. gadā paredzēts ieviest lielākajās Vācijas pilsētās un kas varētu būt atturējis patērētājus no dīzeļautomobiļu iegādes, šķiet, ir galvenie katrā valstī raksturīgie pagaidu faktori, kas lielā mērā nosaka euro zonas rūpnieciskās ražošanas kritumu 2018. gada 2. pusgadā. Iekšzemes faktoru negatīvās ietekmes uz euro zonas rūpnieciskās ražošanas kāpumu nesenā palielināšanās (2019. gada jūnijā) skaidrojama ar lēnāku rūpnieciskās ražošanas izaugsmi Vācijā (sk. A att.), iespējams, saistībā ar vājāku 2019. gada 2. ceturksnī šajā valstī reģistrēto patēriņa izaugsmi.

C attēls

Euro zonas rūpnieciskās ražošanas (neietverot būvniecību) šoku dekompozīcija

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat, Markit un ECB aprēķini.

Piezīmes. Valstu rūpnieciskās ražošanas šoki noteikti, izmantojot absolūtās vērtības ierobežošanas metodi (sk. De Santis, R.A., Zimic, S., op. cit.), kas pieņem, ka šoka ietekme uz iekšzemes tautsaimniecību trieciena brīdī absolūtā izteiksmē pārsniedz ārējās ietekmes apjomu. Tiek pieņemts, ka pasaules jauno eksporta pasūtījumu IVI, kas raksturo globālās tirdzniecības attīstību, reaģē uz valstu rūpnieciskās ražošanas šokiem ar viena perioda nobīdi. Kopējais izlases periods ir no 2007. gada janvāra līdz 2019. gada jūnijam.

Kopumā šķiet, ka rūpnieciskās ražošanas pieauguma tempa kritumu euro zonā pēdējā gada laikā noteikusi gan globālās tirdzniecības spriedzes palielināšanās, gan iekšzemes norises. Laikposmā no 2018. gada jūlija līdz 2019. gada jūnijam ar globālās tirdzniecības faktoru un visiem ar norisēm Ķīnā, Apvienotajā Karalistē un ASV saistītajiem faktoriem skaidrojami 37% no euro zonas

¹⁷ 2018. gada 1. pusgadā pasaules tirdzniecības faktors deva negatīvu ieguldījumu (1.5 procentu punkti) rūpnieciskās ražošanas pārmaiņu tempā euro zonā. Pelēkais stabiņš (sk. C att.) parāda atšķirību starp rādītājiem 2018. gada jūnijā un 2018. gada janvārī.

rūpnieciskās ražošanas pieauguma tempa sarūkuma, savukārt ar iekšzemes faktoriem – 63%, lai gan daļēji šī ietekme 2018. gada 2. pusgadā var atspoguļot ar automobiļu rūpniecības nozari saistītos pagaidu faktorus. Būtiskā ražošanas aktivitātes vājināšanās var ietekmēt dažus pakalpojumu apakškomponentus, bet kopumā pakalpojumu sektorā pašlaik nav vērojama negatīvā šoka ietekme. Rūpīgi jāseko līdzi ražošanas pieauguma tempa krituma iespējamai ietekmei uz pakalpojumiem.

4. Kā pašreizējais euro zonas nodarbinātības pieaugums atbilst vēsturiskajām tendencēm?

Sagatavojuši Vasko Botelho (*Vasco Botelho*) un Antoniu Diašs da Silva (*António Dias da Silva*)

Šajā ielikumā aplūkots pašreizējais euro zonas nodarbinātības pieaugums salīdzinājumā ar agrākiem nodarbinātības kāpuma periodiem.

Euro zonas nodarbinātība kopš 2013. gada 2. ceturkšņa zemā līmeņa palielinājusies gandrīz sešus gadus pēc kārtas. Kopš pašreizējā nodarbinātības pieauguma perioda sākuma nodarbināto skaits palielinājies vairāk nekā par 11 milj. un bezdarba līmenis pazeminājies vairāk nekā par 4 procentu punktiem, tuvojoties līmenim, kāds novērots pirms krīzes. Vienlaikus darba ražīguma pieaugums un reālās darba samaksas kāpums bijuši samērā vāji. Ņemot to vērā, šā ielikuma mērķis ir identificēt līdzīgo un atšķirīgo pašreizējā un agrākajos nodarbinātības pieauguma periodos. Konkrētāk, saikne starp nodarbinātības kāpumu un IKP izaugsmi, bezdarba dinamika un saikne starp ražīguma pieaugumu un darba samaksas kāpumu jāanalizē ilgtermiņā. Analīzes pamatā ir Eiropas Komisijas makroekonomikas datubāzes (AMECO) gada dati par pirmajām 12 euro zonas valstīm¹⁸ laikposmā no 1960. gada līdz 2018. gadam. Dati iedalīti 10 secīgos pozitīva vai negatīva nodarbinātības kāpuma periodos.¹⁹ Šos periodus, kuri nosaka nodarbinātības pieaugumu un sarukumu, var izmantot kā noderīgu kritēriju pašreizējā nodarbinātības kāpuma tempa un brieduma pakāpes novērtēšanai.

Vēsturiskā perspektīvā pašreizējais nodarbinātības pieaugums vēl nav bijis īpaši ilgs, un vidēji tas ir nedaudz mazāks par iepriekšējo kāpumu. A attēlā parādīts 12 valstu vidējais gada nodarbinātības kāpums un IKP izaugsme identificētajos nodarbinātības pieauguma un sarukuma periodos. Vidējais nodarbinātības pieauguma ilgums ir aptuveni seši gadi, un šajā ielikumā analizētajā laikposmā ilgākais nepārtraukta nodarbinātības kāpuma periods vērojams no 1995. gada līdz 2008. gadam. Vidējais nodarbinātības sarukuma periods ir aptuveni divi gadi. Ņemot to vērā, pašreizējais nodarbinātības pieauguma periods vēl nav bijis īpaši ilgs. Vērtējot kāpuma tempu, pēdējos trijos nodarbinātības pieauguma periodos nodarbinātība palielinājās vidēji par 1.4% gadā. Turpretī pašreizējā pieauguma periodā (no 2014. gada līdz 2018. gadam) nodarbinātība katru gadu palielinājusies aptuveni par 1.2%, un 2019. gadam prognozēts vēl zemāks izaugsmes temps.²⁰

¹⁸ Analīzē ietvertas šādas 12 valstis: Beļģija, Vācija, Īrija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Austrija, Portugāle un Somija (tālāk tekstā – 12 euro zonas valstis).

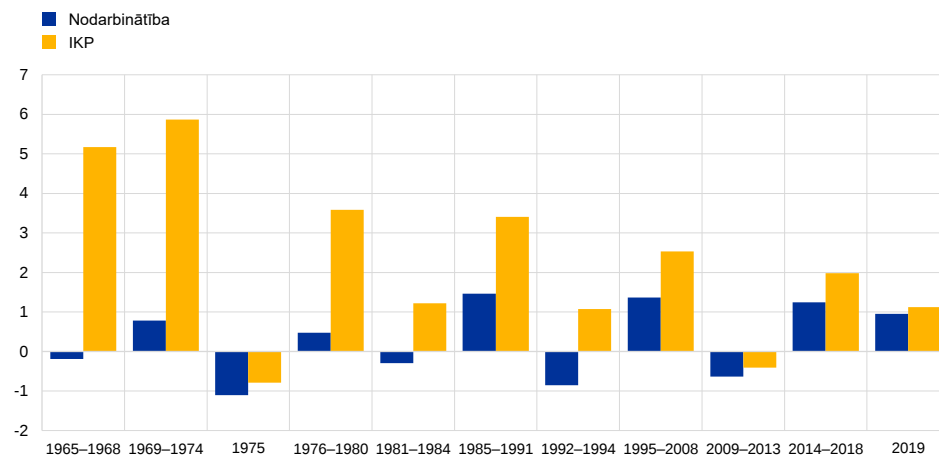
¹⁹ Pamatojoties uz šo definīciju, vēsturiskie dati par laikposmu no 1960. gada līdz 2018. gadam iedalīti 10 noteiktos periodos. Attiecībā uz 2011. gadu pieļauts izņēmums: lai gan šajā gadā nodarbinātības kāpums nedaudz palielinājās, tas attiecināts uz sarukuma periodu. Lai nodrošinātu konsekveni ar vēsturisko AMECO datu analīzi, 2019. gada dati norādīti atsevišķi, un to pamatā ir Eiropas Komisijas 2019. gada pavasara prognoze.

²⁰ Tā kā analīzes mērķis ir salīdzināt nodarbinātības pieaugumu ar IKP izaugsmi, tajā nav nepārprotami ņemtas vērā iedzīvotāju skaita pārmaiņas laika gaitā. Ja tiek ņemta vērā nodarbinātības un iedzīvotāju skaita attiecība, nodarbinātības attīstība pašreizējā pieauguma periodā šķiet spēcīgāka nekā iepriekšējos kāpuma periodos. Konkrētāk, nodarbinātības un iedzīvotāju (vecumā no 15 līdz 64 gadiem) skaita attiecība sasniedza līmeni pirms krīzes 2015. gadā, un pašlaik tā atrodas visaugstākajā līmenī, kāds novērots šajā ielikumā analizētajā periodā.

A attēls

Vidējais gada nodarbinātības kāpums un reālā IKP izaugsme

(%; gadā)

Avoti: Eiropas Komisijas AMECO datubāze un ECB speciālistu aprēķini.

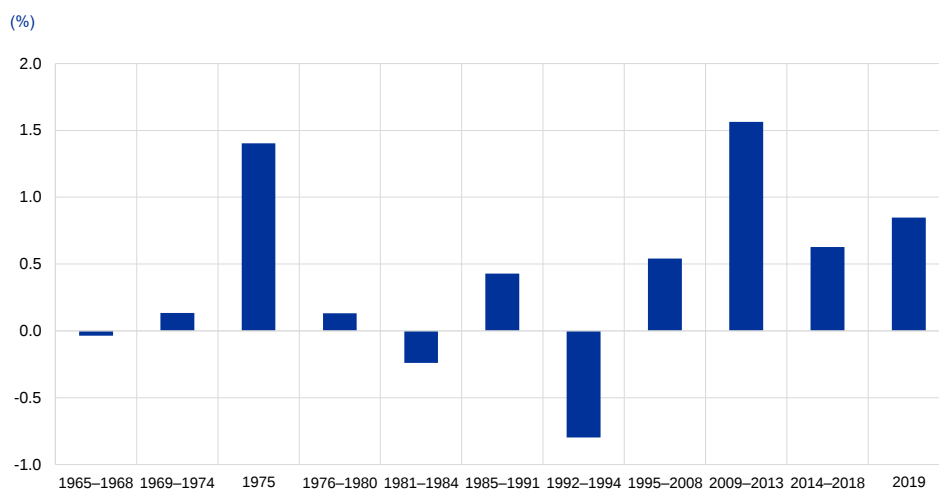
Piezīme. 2019. gada datu pamatā ir AMECO datubāzē pieejamie Eiropas Komisijas pavasara prognozes dati par 12 euro zonas valstīm.

Vienlaikus, vērtējot nodarbinātības kāpumu attiecībā pret reālā IKP izaugsmi, pašreizējā pieauguma periodā nodarbinātības līmenis ir augstāks nekā iepriekšējos kāpuma periodos.²¹ Proti, vidējais reālā IKP kāpuma temps pašreizējā nodarbinātības pieauguma periodā salīdzinājumā ar pārējiem nodarbinātības pieauguma periodiem bijis lēnākais aplūkotajā laikposmā, taču nodarbinātības kāpums palēninājās mazāk. Ilgāka termiņa perspektīvā pēdējos trīs nodarbinātības pieauguma periodus (2014.–2018. gads, 1995.–2008. gads un 1985.–1991. gads) raksturoja būtiski augstāks nodarbinātības kāpuma temps nekā agrākajos pieauguma periodos. Tas nozīmē, ka nodarbinātības kāpuma elastīgums (attiecībā pret IKP kāpumu) pēdējos trijos nodarbinātības pieauguma periodos nostiprinājās un no 1985.–1991. gada pieauguma perioda līdz pašreizējam pieauguma periodam ir stabili palielinājies (sk. B att.).

Sk. arī ECB 2019. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 2 ielikumu "Nodarbinātības pieaugums un IKP euro zonā".

B attēls

Nodarbinātības elastīgums attiecībā pret reālo IKP

Avoti: Eiropas Komisijas AMECO datubāze un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. 2019. gada datu pamatā ir AMECO datubāzē pieejamie Eiropas Komisijas pavasara prognozes dati par 12 euro zonas valstīm. Elastīgumu aprēķina kā katra perioda kumulatīvā nodarbinātības kāpuma attiecību pret kumulatīvo IKP izaugsmi.

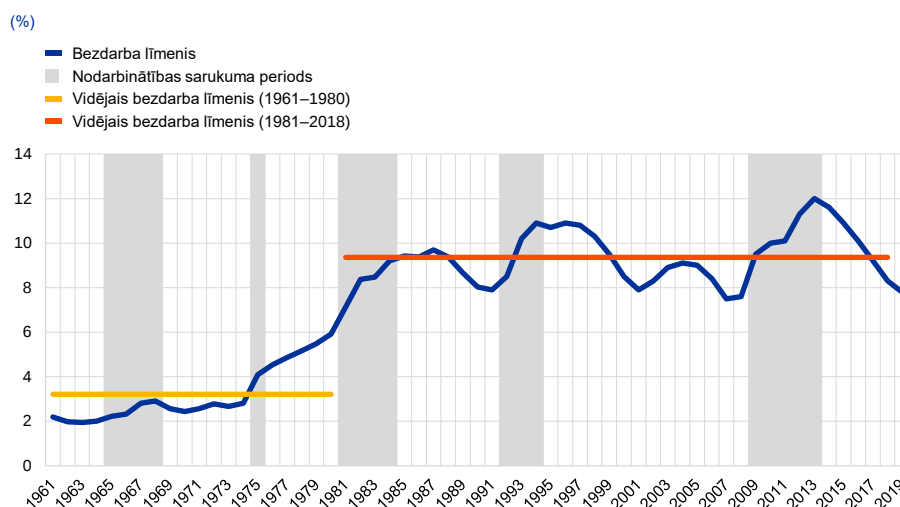
Turklāt bezdarba līmeņa kritums pašreizējā pieauguma periodā bijis īpaši nozīmīgs vēsturiskā perspektīvā.

No 2014. gada līdz 2018. gadam bezdarba līmenis samazinājās vidēji par 0.7 procentu punktiem gadā (ātrākais piecu gadu perioda kritums aplūkotajā laikposmā; sk. C att.). Šis straujais sarukums vērojams vēsturiski augsta bezdarba līmeņa apstākļos. Raugoties ilgtermiņā, aptuveni 20. gs. 70. gadu vidū, kad būtiski paaugstinājās bezdarba līmenis, 12 valstu grupā var identificēt iespējamās strukturālas bezdarba līmeņa pārmaiņas.²² Pēdējo 30 gadu laikā gada bezdarba līmenis reti pazeminājies zem 8%. Ja bezdarba līmenis turpinās kristies tagadējā tempā, līdz 2020. gadam tas būs noslīdējis zemāk par līmeni, kāds bija pirms krīzes. Tomēr jāgaida, līdz būs redzams, vai bezdarba līmenis euro zonā varētu pazemināties līdz līmenim, kas tuvāks tam, kāds bija vērojams pirms 20. gs. 80. gadiem.

²² Bezdarba pieaugumu Eiropā mēģinājuši skaidrot dažādi autori. Sk., piemēram, Blanchard, O. European unemployment: the evolution of facts and ideas. *Economic Policy*, vol. 21, No 45, 2006, pp. 5–59, kurā argumentēts, ka 20. gs. 70. gados Eiropā vērojamajam bezdarba kāpumam varētu būt vairāki iemesli. Sākotnējais bezdarba pieaugums Eiropā galvenokārt skaidrots saistībā ar negatīvo un lielākoties kopējo šoku ietekmi, piemēram, ar naftas cenu kāpumu un darba ražīguma pieauguma palēnināšanos. Turklāt atšķirīgu institucionālu pasākumu rezultātā dažādās valstīs iegūti atšķirīgi rezultāti, un daži darba tirgus politikas atbildes pasākumi nebija piemēroti, lai novērstu bezdarba pieaugumu.

C attēls

Bezdarba līmenis

Avoti: Eiropas Komisijas AMECO datubāze un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīme: 2019. gada datu pamatā ir AMECO datubāzē pieejamie Eiropas Komisijas pavasara prognozes dati par 12 euro zonas valstīm.

Bezdarba sarukums un nodarbinātības kāpums pašreizējā pieauguma periodā vērojami vienlaikus ar darbaspēka izmaksu pieauguma palēnināšanos, taču šī palēnināšanās ir lēnāka, nekā novērots iepriekšējos pieauguma periodos.

Reālā darba samaksa laikposmā no 2014. gada līdz 2018. gadam paaugstinājās vidēji par 0.3% gadā (lēnāk nekā iepriekšējā pieauguma periodā, kad tā palielinājās par 0.5%). Tomēr vidējais darba ražīguma kāpums pašreizējā pieauguma periodā bijis tikai 0.7% (iepriekšējā pieauguma periodā – 1.1%).²³ Tādējādi reālās vienības darbaspēka izmaksas turpinājušas pazemināties, lai gan lēnākā tempā²⁴ (sk. D att.). Raugoties ilgāka termiņa perspektīvā, vidējā IKP izaugsmes tempa samazināšanās vienlaikus ar lielāku nodarbinātības pieauguma elastīgumu attiecībā pret IKP izaugsmi saistīta ar darba ražīguma uz vienu nodarbināto kāpuma tempa palēnināšanos. Darba ražīguma pieauguma temps 12 izlases valstīs pēdējos 40 gados pastāvīgi palēninājies, un līdztekus kļuvis lēnāks arī reālās darba samaksas pieauguma temps. Reālās darba samaksas kāpuma tempa palēnināšanās īpaši spēcīga bija 20. gs. 80. gados, kad palēninājās darba ražīguma pieauguma temps un, reālajai darba samaksai mazāk reaģējot uz darba ražīguma dinamiku, darbaspēka īpatsvars attiecīgajā periodā strauji saruka.

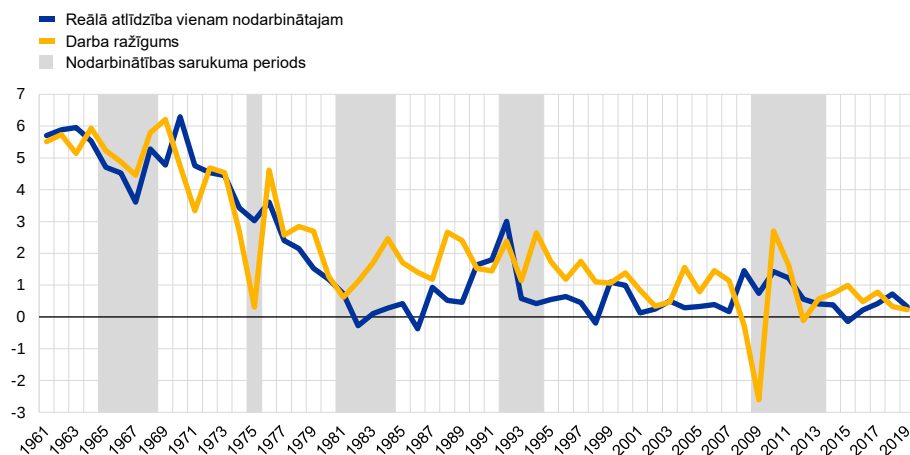
²³ Reālo darba samaksu definē kā reālo atlīdzību vienam nodarbinātajam visā tautsaimniecībā, bet darba ražīgumu definē kā reālo iekšzemes kopproduktu uz vienu nodarbināto. Pārejai no nominālā IKP uz reālo IKP tiek izmantots IKP cenu deflators (tirgus cenās).

²⁴ Reālo vienības darbaspēka izmaksu kāpuma tempu var aprēķināt kā reālās darba samaksas pieauguma tempa un darba ražīguma kāpuma tempa starpību. Reālās vienības darbaspēka izmaksas nodarbinātības pieauguma periodā no 1995. gada līdz 2008. gadam samazinājās vidēji par 0.6% gadā un pašreizējā nodarbinātības palielināšanās periodā sarūk vidēji par 0.4% gadā.

D attēls

Darba ražīgums un reālā atlīdzība vienam nodarbinātajam

(pieauguma temps; %)

Avoti: Eiropas Komisijas AMECO datubāze un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīme. 2019. gada datu pamatā ir AMECO datubāzē pieejamie Eiropas Komisijas pavasara prognozes dati par 12 euro zonas valstīm.

Kopumā šī ilgtermiņa analīze palīdz paraudzīties uz neseno atvērēšanos perspektīvā, t.i., agrāko nodarbinātības pieauguma un sarukuma periodu kontekstā.

Nodarbinātības reakcija uz IKP izaugsmi pieaugusi kopš 20. gs. 80. gadu vidus, un pašreizējā pieauguma period nodarbinātības līmenis ir augstāks nekā iepriekšējos pieauguma periodos. Tomēr nodarbinātības elastīgums attiecībā pret IKP vēsturiski bijis augstāks (absolūtā izteiksmē) nodarbinātības sarukuma, nevis pieauguma periodā, atspoguļojot zināmu asimetriju attiecībā uz nodarbinātības pielāgošanos uzplaukuma un lejupslīdes laikā. Saikni starp nodarbinātības kāpumu un IKP izaugsmi, iespējams, ietekmējuši daudzi faktori, t.sk. strukturālās reformas ar mērķi palielināt darba un preču tirgus elastību, ilgtermiņa pārmaiņas nodarbinātības sektoru dalījumā un nodarbinātības pieaugums pakalpojumu nozarē. Kopumā pārmaiņas, kas novērotas attiecībā uz ilgtermiņa saikni starp nodarbinātību un IKP, no vienas puses, un starp reālo atlīdzību vienam nodarbinātajam un darba ražīgumu, no otras puses, varētu atspoguļot arī citus faktorus, piemēram, pozitīvas darbaspēka piedāvājuma pārmaiņas, kā arī nelabvēlīgas kopējā faktoru ražīguma un/vai kapitāla ražīguma norises, veicinot darbaspēka pieprasījumu vairāk nekā kapitāla pieprasījumu.

5. Mājsaimniecību ienākumu risks ekonomiskās attīstības ciklā

Sagatavojuši Mārtens Dose (*Maarten Dossche*) un Jākobs Hartvigs (*Jacob Hartwig*)

Mājsaimniecību ienākumu un bagātības nevienlīdzība guvusi lielāku nozīmi makroekonomisko norišu skaidrojumā. Kopš finanšu krīzes palielinājusies izpratne par to, ka mājsaimniecību un uzņēmumu atšķirības ir svarīgs faktors, kas ļauj saprast ekonomiskās attīstības cikla svārstības (piemēram, pamatojoties uz bilancēm vai kredītu pieejamības ierobežojumiem).²⁵ Vienlaikus turpinājusi augt sabiedrības interese par ekonomiskās politikas sadales aspektiem. Turklāt lielāka mikrodatu pieejamība sniedz iespēju dokumentēt attiecīgos vienkāršotos mikroekonomiskos faktus. Tāpēc šajā ielikumā aprakstīta saikne starp ekonomiskās attīstības cikla svārstībām un ienākumu pārmaiņām atsevišķu strādājošo līmenī euro zonā.

Rezultāti liecina, ka mājsaimniecību ienākumu riska līmenis ekonomiskās attīstības cikla gaitā atšķiras un nevienādi ietekmē strādājošos. Individuālo ienākumu risku var uzskatīt par tiešāko mājsaimniecību ienākumu riska veidu, un tas ir būtiskāks par jebkādu nodrošinājumu, ko sniedz sociālie pārvedumi vai mājsaimniecību iekšējo resursu apvienošana. Ņemot to vērā, F. Guvenena, S. Ozkana un Dž. Songa pētījumā dokumentētas iedzīvotāju ienākumu riska atšķirības, izmantojot lielu administratīvo mikrolīmeņa datu kopu par ASV.²⁶ Pētījumā konstatēts, ka ienākumu pārmaiņu asimetriskums ir stipri prociklisks: recesijas laikā būtisks ienākumu kritums ir vairāk ticams nekā to straujš kāpums. Turklāt pētījumā secināts, ka kopējie šoki strādājošos ar atšķirīgām iezīmēm neskar vienādi: dažu strādājošo (piemēram, gados jaunu, zemāk atalgotu strādājošo) ienākumi sistemātiski jutīgāk reaģē uz ekonomiskās attīstības cikla norisēm nekā citu strādājošo ienākumi. Tas būtiski atšķiras no ienākumu šokiem, kuriem ir tikai gadījuma raksturs un kuri lielākoties tiek izmantoti mājsaimniecību ienākumu riska modelēšanā.

Mājsaimniecību ienākumu risks ir būtisks makroekonomisko šoku izplatīšanās un ekonomiskās politikas transmisijas faktors. Vairāki autori uzskata, ka mājsaimniecību ienākumu riska dinamika motivē ciklisku piesardzības uzkrājumu veidošanu, tādējādi būtiski paaugstinot patēriņa jutīgumu pret kopējo ienākumu svārstībām.²⁷ Ir arī pierādījumi, ka patēriņa robežtieksme pārsniegt reāli rīcībā

²⁵ Sk. Ahn, S., Kaplan, G., Moll, B., Winberry, T., Wolf, C. When Inequality Matters for Macro and Macro Matters for Inequality. *NBER Macroeconomics Annual* 2017, vol. 32, 2018.

²⁶ Sk. Guvenen, F., Ozkan, S., Song, J. The Nature of Countercyclical Income Risk. *Journal of Political Economy*, vol. 122, No 3, June 2014, pp. 621–660.

²⁷ Sk. McKay, A. Time-varying idiosyncratic risk and aggregate consumption dynamics. *Journal of Monetary Economics*, vol. 88, June 2017, pp. 1–14; Bayer, C., Luetticke, R., Pham-Dao, L., Tjaden, V. Precautionary Savings, Illiquid Assets, and the Aggregate Consequences of Shocks to Household Income Risk. *Econometrica*, vol. 87, issue 1, January 2019, pp. 255–290; Heathcote, J., Perri, F. Wealth and Volatility. *The Review of Economic Studies*, vol. 85, issue 4, October 2018, pp. 2173–2213.

esošos ienākumus ir lielāka mājsaimniecībām ar augstāku ienākumu risku, padarot kopējo patēriņu vēl jutīgāku pret ekonomiskās attīstības cikla norisēm.²⁸ Ciktāl mājsaimniecību, kurām piemīt augsta patēriņa robežtieksme, ienākumus makroekonomiskās stabilizācijas politika ietekmē vislabvēlīgāk, mājsaimniecību ienākumu riska sadalījums arī pastiprina fiskālās un monetārās politikas ietekmi.²⁹

Ienākumu riska atšķirības euro zonā var pētīt, izmantojot apsekojumu datus par ienākumiem. Vēl nesen ierobežotās datu pieejamības dēļ iedzīvotāju ienākumu riska tendences euro zonā līdz šim nav sistemātiski analizētas ne laika, ne iedzīvotāju dalījuma. Tāpēc ielikumā izmantoti ES statistikas attiecībā uz ienākumiem un dzīves apstākļiem (EU-SILC) nodrošinātie garengriezuma dati par iedzīvotāju četru gadu ienākumu līmeņiem. Analīzē galvenā uzmanība pievērsta četrām lielākajām euro zonas valstīm. Tādējādi tiek veicināta euro zonas vienkāršoto mikroekonomisko faktu labāka izpratne, ņemot vērā valstu ekonomisko struktūru un neseno makroekonomisko norišu atšķirības.³⁰

²⁸ Sk. Jappelli, T., Pistaferri, L. Fiscal Policy and MPC Heterogeneity. *American Economic Journal: Macroeconomics*, vol. 6, No 4, October 2014, pp. 107–136; Auclert, A. Monetary Policy and the Redistribution Channel. *American Economic Review*, vol. 109, No 6, June 2019, pp. 2333–2367.

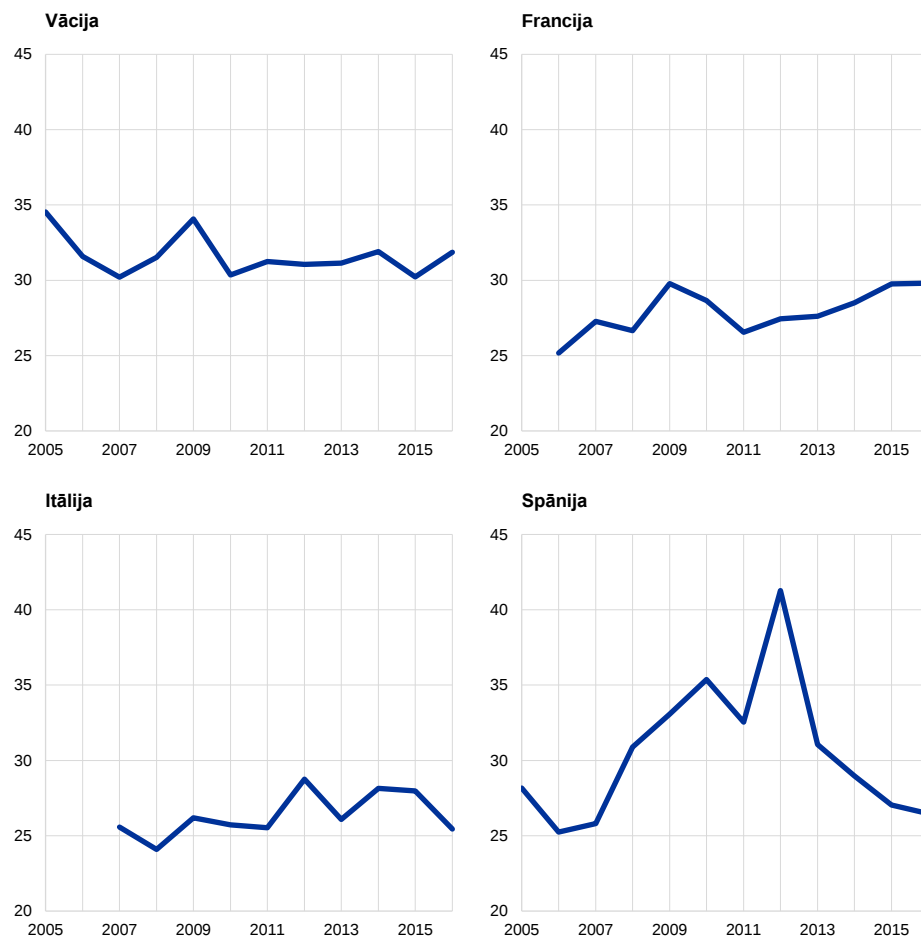
²⁹ Sk. Ampudia, M., Georgarakos, D., Slacalek, J., Tristani, O., Vermeulen, P., Violante, G. Monetary policy and household inequality. *Working Paper Series*, No 2170, ECB, July 2018; Kaplan, G., Violante, G. A Model of the Consumption Response to Fiscal Stimulus Payments. *Econometrica*, vol. 82, No 4, July 2014, pp. 1199–1239.

³⁰ EU-SILC datu garengriezuma dimensija attiecībā uz Vāciju nav pieejama. Ņemot vērā, ka Vācijas EU-SILC datu pamatā ir Vācijas Sociālekonomiskā paneļa (GSOEP) dati, analīzē izmantots nesen izstrādātais EU-SILC dublējums, kas iekļauts GSOEP kopš 34. versijas.

A attēls

Darba ienākumu lejupvērstais risks

(to iedzīvotāju īpatsvars, kuriem pazeminājušies darba ienākumi; %)

Avoti: Eurostat, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW; Berlīne) un ECB aprēķini.

Piezīme. Tādu iedzīvotāju vecumā no 25 līdz 65 gadiem īpatsvars, kuriem pazeminājušies darba ienākumi (pamatojoties uz EU-SILC mainīgo PY010G attiecībā uz darbinieku naudā izmaksātajiem bruto ienākumiem garengriezuma datu failos; attiecībā uz Vāciju izmantots GSOEP EU-SILC garengriezuma datu failu dublējums).

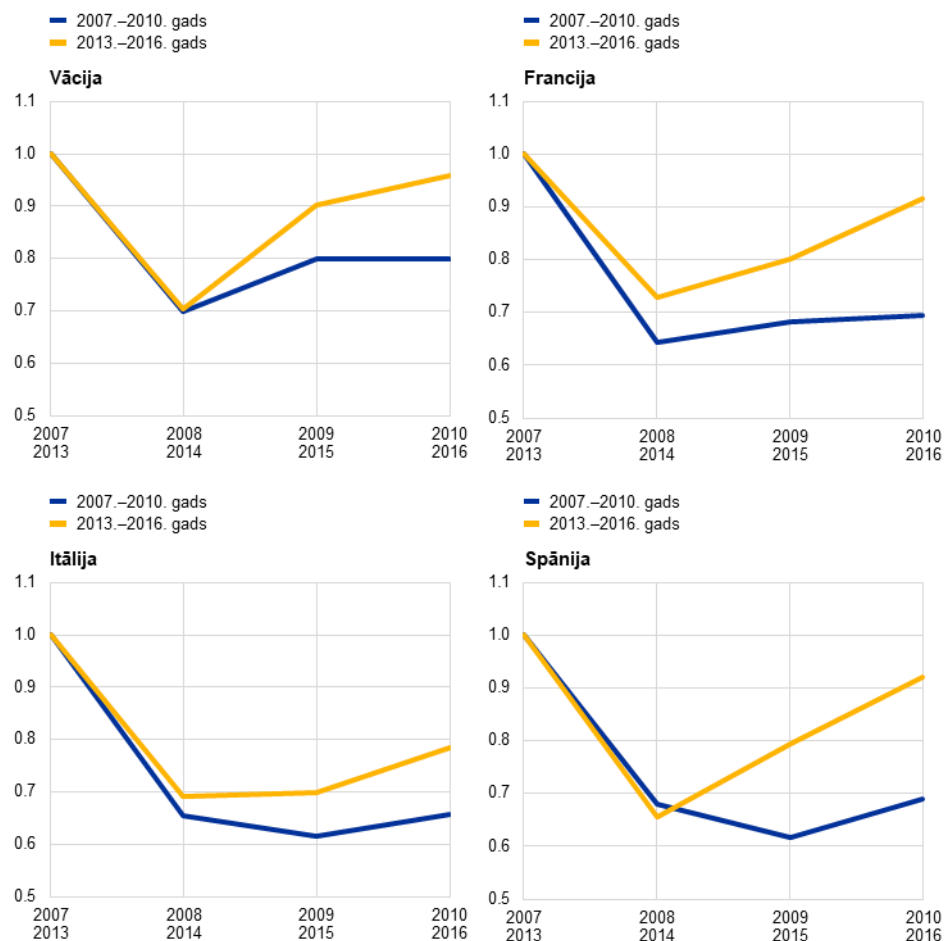
Lejupvērstais ienākumu risks euro zonā ir prociklisks, taču dažādās valstīs tas būtiski atšķiras. A attēlā redzamas iedzīvotāju, kuriem pazeminājušies darba ienākumi, īpatsvara atšķirības salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (t.i., realizētais ienākumu risks).³¹ Tā kā recesijas laikā palielinās darbu zaudējušo iedzīvotāju skaits, recesijas laikā pieaug arī to strādājošo īpatsvars, kuriem pazeminājušies ienākumi, un otrādi. Tas skaidri redzams 2008. un 2009. gada finanšu krīzes laikā, bet vēl labāk – 2011. un 2012. gada valsts parāda krīzes laikā Spānijā. Spānijā lielāka bezdarba dažādība atspoguļojas arī lielākā to strādājošo īpatsvara dažādībā, kuriem pazeminājušies darba ienākumi. Šī tendence ir daudz mazāk vērojama Vācijā, Francijā un Itālijā, kur darba tirgus ir mazāk elastīgs.

³¹ To iedzīvotāju procentuālais īpatsvars, kuriem pazeminājušies darba ienākumi, atspoguļo vairākas atšķirīgas parādības: bezdarba periodus, darba algas pazemināšanu un darbaspēka piedāvājuma korekcijas gan intensīvās, gan ekstensīvās attīstības kontekstā. Tāpēc šo rādītāju nevar interpretēt kā darba samaksas neelastības rādītāju.

B attēls

Darba ienākumu tendence pēc būtiska ienākumu krituma

(pirmā gada ienākumi pielīdzināti 1)

Avoti: Eurostat, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW; Berlin) un ECB aprēķini.

Piezīme. Normalizētu darba ienākumu tendences 26–50 gadus veciem vīriešiem, kuriem 2007. vai 2013. gadā būtiski (vairāk nekā par 15%) pazeminājušies ienākumi (pamatojoties uz EU-SILC mainīgo PY010G attiecībā uz darbinieku bruto ienākumiem garengriezuma datu failos; attiecībā uz Vāciju izmantots GSOEP EU-SILC garengriezuma datu failu dublējums).

Lejupvērstais ienākumu risks ir noturīgs, liecinot par būtisku ietekmi uz mūža ienākumiem.

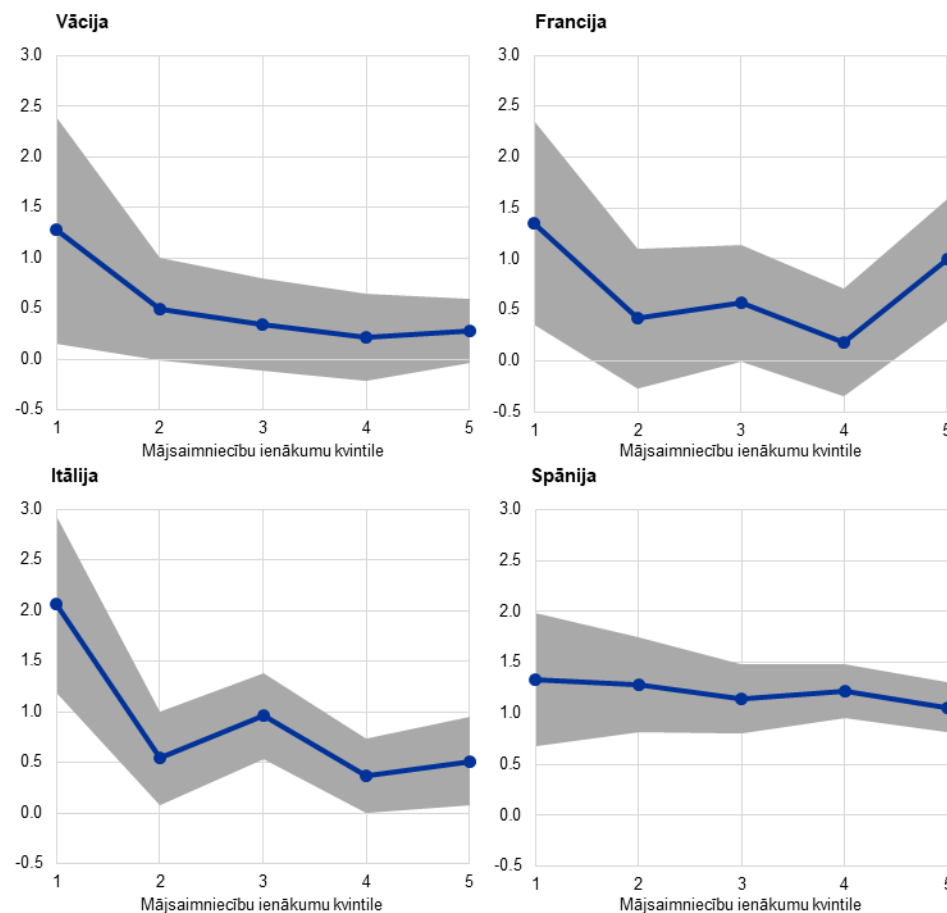
B attēlā redzams, ka pēc liela darba ienākumu krituma tie parasti saglabājas būtiski zemākā līmenī vēl divus gadus. Tas liecina, ka realizētais lejupvērstais ienākumu risks ir noturīgs, un norāda, ka darba zaudēšana var būtiski ietekmēt iedzīvotāju dzīves laikā gūtos darba ienākumus un tādējādi arī patēriņa izdevumus.³² Turklāt šķiet, ka riska noturība atkarīga arī no ekonomiskās attīstības cikla posma: ienākumu samazināšanās kopš 2013. gada, kad sākās pašreizējā ekonomiskā izaugsme, šķiet mazāk noturīga salīdzinājumā ar finanšu krīzes sākumā piedzīvoto ienākumu kritumu. Lai gan to strādājošo īpatsvars, kuriem pazeminājušies darba ienākumi, dažādās valstīs būtiski atšķiras, noturīguma līmenis šķiet diezgan līdzīgs.

³² Sk. Pissarides, C. Loss of Skill During Unemployment and the Persistence of Employment Shocks. *The Quarterly Journal of Economics*, vol. 107, No 4, November 1992, pp. 1371–1391.

C attēls

Strādājošo beta koeficienti ienākumu dalījumā

(ienākumu elastīgums attiecībā pret IKP izaugsmi)

Avoti: Eurostat, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW; Berlīne) un ECB aprēķini.

Piezīmes. Lēstais darba ienākumu elastīgums attiecībā pret kopējo IKP izaugsmi mājsaimniecību ienākumu līmeņu dalījumā (iedzīvotāji iedalīti ienākumu kvintīlēs, pamatojoties uz mājsaimniecību ienākumiem divos iepriekšējos gados, lai izvairītos no jebkādas maldinošas korelācijas starp pakļautību riskam un ranžējumu; mājsaimniecību ienākumu pamatā ir EU-SILC mainīgā HY020 mājsaimniecību kopējie rīcībā esošie ienākumi garengriezuma datu failā; attiecībā uz Vāciju izmantots GSOEP EU-SILC garengriezuma datu failu dublējums). Pelēkie lauki atspoguļo 95% ticamības intervālu.

Atsevišķas euro zonas mājsaimniecības pakļautas atšķirīgam ienākumu

riskam. C attēlā atainoti strādājošo beta koeficienti, kā dokumentēts F. Guvenena, S. Šūlhofera-Vola, Dž. Songa un M. Jogo pētījumā par ASV.³³ Pamatojoties uz strādājošo beta koeficientiem, tiek noteikts darba ienākumu elastīgums attiecībā pret kopējā IKP izaugsmes pārmaiņām. Ienākumu dalījumā strādājošo, kuriem ir zemāki mājsaimniecības ienākumi, darba ienākumu jutīgums pret kopējā IKP izaugsmes pārmaiņām ir būtiski augstāks. Šī tendence ir īpaši redzama Vācijā, Francijā un Itālijā. Spānijā zemāka ienākumu līmeņa mājsaimniecību darba ienākumu jutīgums pret IKP izaugsmi ir līdzīgs citu valstu strādājošo darba ienākumu jutīgumam, bet augstāka ienākumu līmeņa mājsaimniecību jutīgums nav būtiski mazāks, kā tas ir citviet. Iespējams, tas atspoguļo kopumā lielāku bezdarba dažādību Spānijā,

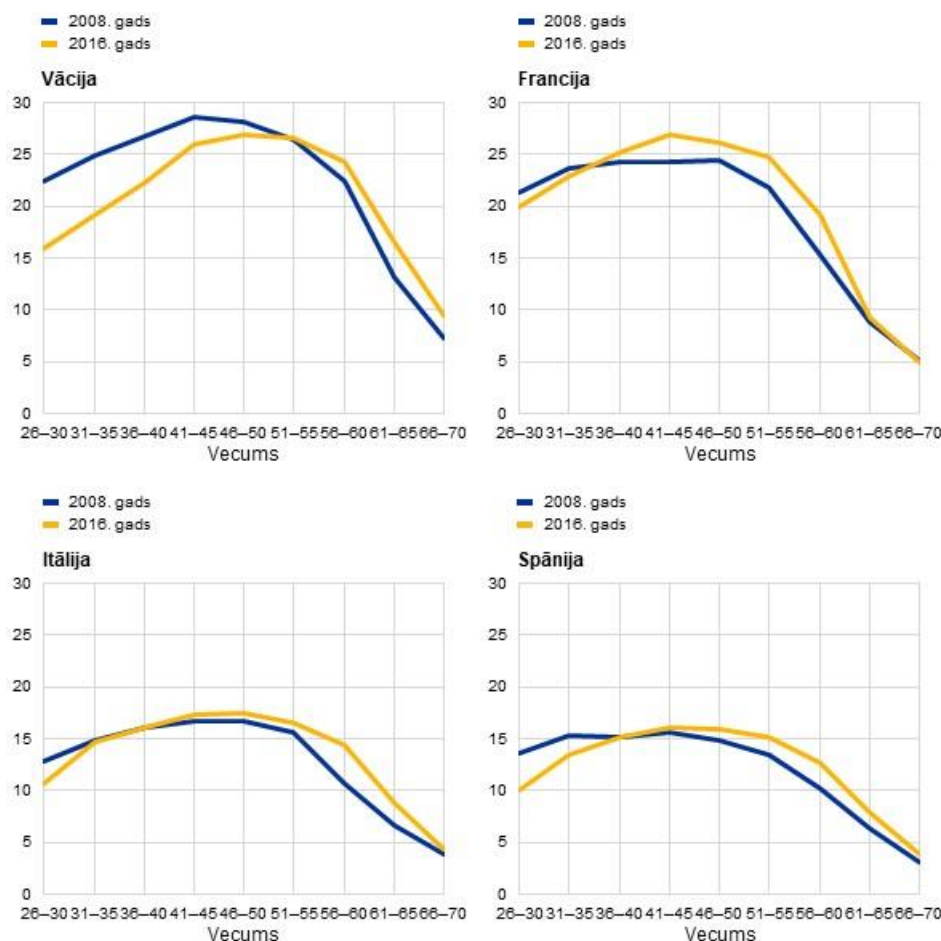
³³ Sk. Guvenen, F., Schulhofer-Wohl, S., Song, J., Yogo, M. Worker Betas: Five Facts about Systematic Earnings Risk. *American Economic Review*, vol. 107, No 5, May 2017, pp. 398–403.

bezdarbam vienlīdzīgāk skarot dažādu ienākumu līmeņu strādājošos.³⁴ Tomēr šā konstatējuma strukturāla skaidrojuma apraksts nav šā ielikuma mērķis.

D attēls

Darba ienākumi vecumgrupu dalījumā

(tūkst. euro; gadā)

Avoti: Eurostat, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW; Berlīne) un ECB aprēķini.

Piezīme. Iedzīvotāju darba ienākumi 2015. gadā vecumā no 26 līdz 70 gadiem (piecu gadu dalījumā; pamatojoties uz EU-SILC mainīgo PY010G attiecībā uz darbinieku bruto ienākumiem garengriezuma datu failos; attiecībā uz Vāciju izmantots GSOEP EU-SILC garengriezuma datu failu dublējums).

Ienākumu riska sadalījums parāda arī to, kura iedzīvotāju grupa visvairāk cieš no ekonomiskās attīstības cikla svārstībām. Makroekonomikas speciālisti ilgi diskutējuši par ekonomiskās attīstības cikla noteiktajām labklājības izmaksām. Izmantojot reprezentatīvā aģenta modeli, R. Lūkass argumentēja, ka recesijas izraisītās labklājības izmaksas ir samērā nelielas.³⁵ Tas nozīmē, ka arguments attiecībā uz makroekonomisko politiku izmantošanu ekonomiskās attīstības cikla stabilizēšanai ir samērā vājš. Vēlāk veiktie pētījumi liecina, ka ekonomiskās lejupslīdes nelabvēlīgās ietekmes novērtēšanai būtiski izprast gan ienākumu

³⁴ Pazīmes liecina, ka bezdarba līmeņa atšķirības euro zonas valstīs saistītas ar dažādu darba tirgus instrumentu pastāvēšanu. Sk. Boeri, T., Jimeno, J. Learning from the Great Divergence in unemployment in Europe during the crisis. *Labour Economics*, vol. 41, issue C, 2016, pp. 32–46.

³⁵ Lucas, R. *Models of business cycles*. Basil Blackwell, Oxford, 1987.

sadalījumu, gan patēriņa zaudējumus un to noturību.³⁶ Šajā saistībā D attēlā parādīti reālie darba ienākumi 2008. un 2016. gadā vecumgrupu dalījumā. Tas liecina, ka gados jaunāku strādājošo ienākumi kopš finanšu krīzes nav palielinājušies tikpat lielā mērā kā gados vecāku strādājošo ienākumi. Vācijā un Spānijā gados jaunāku strādājošo ienākumi reālajā izteiksmē 2016. gadā bija pat zemāki nekā 2008. gadā. Ņemot vērā iedzīvotāju grupu atšķirības, iespējams, ka ekonomiskās attīstības cikla noteiktās labklājības izmaksas euro zonā ir diezgan būtiskas.

Mājsaimniecību ienākumu risks euro zonā izpaužas līdzīgi kā citās valstīs, un šis ieskats ir noderīgs, vērtējot pašreizējo tautsaimniecības perspektīvu.

Kopumā analīze liecina, ka tāpat kā ASV 1) iedzīvotāju ienākumu risks ir cieši saistīts ar darba tirgus sniegumu un 2) ekonomiskās lejupslīdes laikā atsevišķu grupu strādājošo risks palielinās vairāk nekā citu grupu strādājošo risks. Šī atziņa ir būtiska, lai izprastu, kā notiek ekonomiskās politikas transmisija un pastiprinās makroekonomiskie šoki. Pēc nozīmīgā ārējā šoka, kas nesen skāra euro zonas tautsaimniecību, joprojām vērojamā darba tirgus noturība (sk. 3. nodaļu) varētu palīdzēt izskaidrot, kāpēc mājsaimniecību ienākumu risks līdz šim nav pastiprinājies šā šoka makroekonomisko ietekmi.

³⁶ Sk. Krebs, T. Job Displacement Risk and the Cost of Business Cycles. *American Economic Review*, vol. 97, No 3, June 2007, pp. 664–686.

6. Kā peļņa ietekmē iekšzemes cenu spiedienu euro zonā?

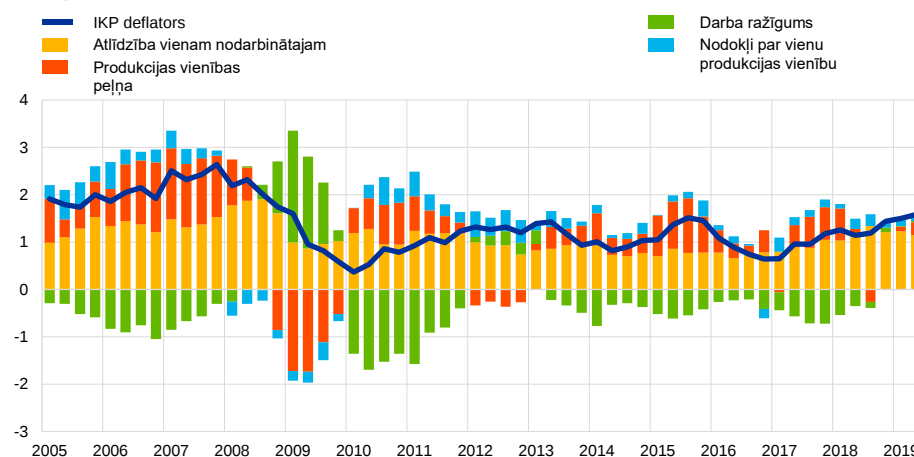
Sagatavojusi Elke Hāna (*Elke Hahn*)

Peļņa var būt būtisks iekšzemes cenas noteicošs faktors, un tā var ietekmēt to, kā izmaksu pārmaiņas atspoguļojas galīgajās cenās. Nacionālo kontu dati ietver vispārīgu peļņas rādītāju – bruto darbības ieņēmumus –, kas sniedz dziļāku priekšstatu par peļņas nozīmi, veidojoties iekšzemes cenu spiedienam, ko mēra ar IKP deflatoru. A attēlā peļņas nozīme atspoguļota kā produkcijas vienības peļņas (bruto darbības ieņēmumi dalīti ar reālo IKP; šajā ielikumā izmantotais peļņas maržu rādītājs) svārstības. Pēdējos divos gadu desmitos produkcijas vienības peļņa veidojusi aptuveni vienu trešo daļu euro zonas IKP deflatora pieauguma. Šajā ielikumā parādīts, kā peļņa pēdējā laikā ietekmējusi iekšzemes cenu spiedienu euro zonā. Ielikumā skaidrots, kuriem faktoriem bijusi noteicošā loma peļņas maržu svārstībās, un aplūkota to iespējamā ietekme uz jaunākajām norisēm.

A attēls

IKP deflators un devumi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums gada procentuālajās pārmaiņās; procentu punktos; ceturksņa dati)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Kopējais attīdītības vienam nodarbinātajam un darba ražīguma devums atspoguļo vienības darbaspēka izmaksu devumu. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 2. ceturksnī.

Produkcijas vienības peļņas ietekme uz iekšzemes cenu spiedienu 2018. gadā samazinājās, un 2019. gada 1. pusgadā nedaudz palielinājās, bet joprojām bija zemā līmenī. Produkcijas vienības peļņas kāpums būtiski pavājinājās 2018. gada laikā, t.i., periodā, kad darba samaksas (ko mēra kā attīdītību vienam nodarbinātajam) un vienības darbaspēka izmaksu pieauguma temps būtiski palielinājās, tādējādi ierobežojot IKP deflatora kāpuma tempa pieaugumu (sk. A att.). 2019. gada 1. pusgadā produkcijas vienības peļņas izaugsme kļuva nedaudz pozitīva, veicinot turpmāku pakāpenisku IKP deflatora kāpuma tempa paātrināšanos. Kopumā produkcijas vienības peļņas devuma pārmaiņas parasti ietekmē divi galvenie faktori – ekonomiskās attīstības cikls un tirdzniecības nosacījumi.

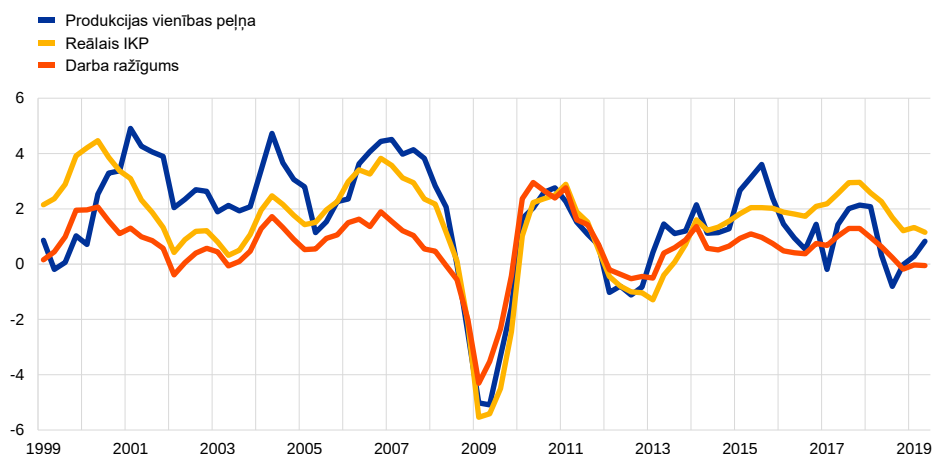
Empīriskie pētījumi liecina, ka peļņas maržas raksturo procikliska virzība atbilstoši ekonomiskās aktivitātes dinamikai (sk. B att.).

Lejupslīdes laikā vienības darbaspēka izmaksas parasti paaugstinās, jo līgumā noteiktā darba samaksa reaģē uz lejupslīdi ar zināmu aizkavēšanos, savukārt darba ražīgums samazinās nekavējoties, ņemot vērā, ka negatīvā ietekme atspoguļojas izlaidēs rādītājos daudz straujāk nekā nodarbinātības rādītājos. Tā kā ekonomiskās vides vājināšanās ierobežo cenu kāpuma kompensēšanas iespējas, peļņas maržas lejupslīdes laikā samazinās, savukārt uzplaukuma laikā tās palielinās. Tādējādi peļņas maržas raksturo spēcīga pozitīva reakcija uz reālā IKP un darba ražīguma (plašu ciklisku rādītāju) attīstību. B attēlā redzams, ka šī kopīgā virzība bija vērojama arī 2018. gadā, kad, pavājinoties produkcijas vienības peļņas kāpumam, palēninājās arī reālā IKP un darba ražīguma pieaugums. 2019. gada 1. pusgadā visi trīs rādītāji pārstāja pasliktināties, bet produkcijas vienības peļņas kāpums jau bija sācis pakāpeniski pastiprināties, atspoguļojot citu – ar ekonomiskās attīstības ciklu nesaistītu – faktoru ietekmi.

B attēls

Produkcijas vienības peļņa, IKP un darba ražīgums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; ceturksņa dati)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 2. ceturksnī.

Dažkārt peļņas maržu dinamika ir cieši saistīta arī ar tirdzniecības nosacījumu attīstību, īpaši, ja tie pakļauti būtiskām pārmaiņām (sk. C att.).

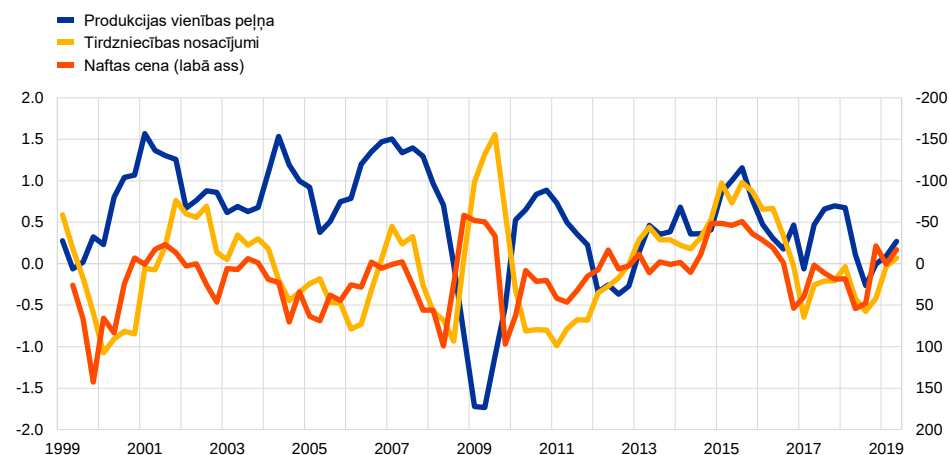
Šādām pārmaiņām var būt dažādi iemesli. Tirdzniecības nosacījumu uzlabošanās, kas saistīta ar importēto ražošanas resursu, piemēram, naftas, cenu kritumu, var pozitīvi ietekmēt peļņas maržas, ja uzņēmumi pazemina pārdošanas cenas mazāk nekā pazeminājušās to ražošanas resursu izmaksas. Šāda situācija, šķiet, bija vērojama no 2014. gada vidus līdz 2016. gada sākumam. Eksporta cenu pārmaiņas, kas saistītas ar euro kursa pazemināšanos, var labvēlīgi ietekmēt peļņas maržas, ja eksportējošie uzņēmumi saviem produktiem nosaka tirgum atbilstošas cenas, bet ārvalstu valūtā noteiktās eksporta cenas saglabā nemainīgas. Turklāt tirgus nosacījumu norises var ietekmēt arī iekšzemes un ārvalstu relatīvo cenu attīstība, ja tā atspoguļojas arī eksporta un importa cenu dinamikā. Tāpēc, ja relatīvo cenu kāpums iekšzemē ir straujāks nekā ārvalstīs, tirdzniecības nosacījumi var uzlaboties, pozitīvi ietekmējot peļņas maržas. 2018. gadā tirdzniecības nosacījumi, šķiet,

negatīvi ietekmēja peļņas maržas, un to galvenokārt noteica naftas cenu kāpums. Tomēr naftas cenas kopš 2018. gada beigām pazeminājušās, un tā rezultātā tirdzniecības nosacījumi ir uzlabojušies. Tas, šķiet, veicinājis produkcijas vienības peļņas kāpumu, tādējādi nodrošinot labvēlīgāku produkcijas vienības peļņas attīstību salīdzinājumā ar ciklisko rādītāju attīstību 2019. gada 1. pusgadā.³⁷

C attēls

Produkcijas vienības peļņa, tirdzniecības nosacījumi un naftas cenas

(devums IKP deflatorā; procentu punktos; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; ceturksņa dati)

Avoti: Eurostat, Bloomberg un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 2. ceturksnī.

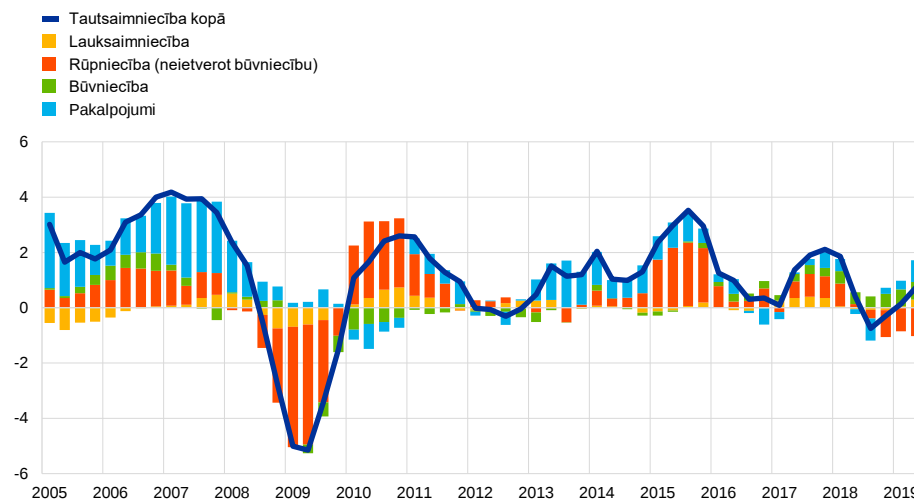
Produkcijas vienības peļņas dinamika nozaru dalījumā apstiprina, ka produkcijas vienības peļņa 2018. gadā samazinājās galvenokārt cikliski jutīgajās nozarēs, savukārt produkcijas vienības peļņas pakāpeniskais kāpums 2019. gada 1. pusgadā atspoguļoja cikliski mazāk jutīgu nozaru dinamiku (sk. D att.). Procikliskā ietekme uz produkcijas vienības peļņu īpaši skaidri atklājas rūpniecības nozarē (neietverot būvniecību), ko spēcīgi ietekmē tirdzniecības norises un kas tādējādi visvairāk cietusi no globālās vides pasliktināšanās un euro zonas ekonomiskās attīstības cikla norisēm kopš 2017. gada beigām. Tirdzniecības nosacījumu pasliktināšanās saistībā ar naftas cenu kāpuma atjaunošanos 2018. gadā, iespējams, ietekmējusi 2018. gadā vēroto peļņas maržu samazināšanos, īpaši transporta nozarē (pakalpojumu nozares daļa). Tāpat vēlāk vērotā naftas cenu samazināšanās, iespējams, veicinājusi peļņas maržu kāpuma atjaunošanos. Vienlaikus peļņas maržu dinamika vairāk uz iekšzemes tirdzniecību orientētajās nozarēs, piemēram, būvniecības nozarē, bijusi noturīgāka visā periodā, un to noteikuši arī pašlaik ļoti labvēlīgie finansēšanas nosacījumi.

³⁷ Papildu faktors, kas veicināja produkcijas vienības peļņas kāpuma tempa pieaugumu 2019. gada 1. pusgadā, ir fiskālo pasākumu īstenošana Francijā 2019. gadā. Šie fiskālie pasākumi ietver nodokļu kredīta (CICE) pārveidi par pastāvīgu darba devēju veikto sociālā nodrošinājuma iemaksu pazeminājumu, tādējādi norādot uz atlīdzības vienu nodarbinātajam kāpuma tempa palēnināšanos un atbilstošu produkcijas vienības peļņas kāpuma tempa pieaugumu.

D attēls

Produkcijas vienības peļņas dinamika un tautsaimniecības nozaru devums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums gada procentuālajās pārmaiņās; procentu punktos; ceturkšņa dati)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Attiecībā uz produkcijas vienības peļņas kāpumu tautsaimniecības nozaru dalījumā produkcijas vienības peļņa aprēķināta, pamatojoties uz pievienoto vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 2. ceturksnī.

Nobeigumā jāsaprot, ka 2018. gadā kopējās peļņas maržas pazeminājās un ierobežoja euro zonas iekšzemes cenu spiediena palielināšanos, bet 2019. gada 1. pusgadā sāka pakāpeniski palielināties. 2018. gadā vērotais

peļņas maržu sarukums bija reakcija uz neseno ekonomiskās aktivitātes palēnināšanos un ar naftas cenu norisēm saistīto tirdzniecības nosacījumu pasliktināšanos minētajā gadā.³⁸ Korekcijas daļēji kompensēja vēroto darbaspēka izmaksu kāpumu, radot priekšstatu, ka darba samaksas ietekme uz cenām bijusi ierobežota. 2019. gada 1. pusgadā peļņas maržu kāpums atjaunojās, atspoguļojot arī tirdzniecības nosacījumu uzlabošanos saistībā ar zemākām naftas cenām. Raugoties nākotnē, peļņas maržām vajadzētu palielināties saskaņā ar ECB speciālistu 2019. gada septembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs paredzēto pakāpenisko tautsaimniecības aktivitātes kāpumu.

³⁸ Ekonometriski pierādījumi liecina, ka produkcijas vienības peļņas kāpuma tempa sarukumu 2018. gadā lielākoties noteica ārējā pieprasījuma, naftas piedāvājuma un darba samaksas pieauguma šoki (sk. Filipa R. Leina (*Philip R. Lane*) 2019. gada 4. septembra runu *The Phillips Curve at the ECB* ("Filipsa līkne ECB"), *London School of Economics*).

Statistika

Saturs

1. Ārējā vide	S2
2. Finanšu norises	S3
3. Saimnieciskā darbība	S8
4. Cenas un izmaksas	S14
5. Nauda un kredītu atlikumi	S18
6. Fiskālās norises	S23

Sīkāka informācija

ECB statistiskie dati pieejami un lejupielādējami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/
"Tautsaimniecības Biljetena" nodaļas "Statistika" dati pieejami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
Visaptverošs "Statistikas Biljetens" pieejams Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metodoloģiskās definīcijas pieejamas "Statistikas Biljetena" "Vispārējās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Sīkāka informācija par aprēķiniem pieejama "Statistikas Biljetena" "Tehniskajās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminu skaidrojumi un saīsinājumi pieejami ECB statistikas terminu vārdnīcā:	www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/glossa.en.html

Tabulās lietotie apzīmējumi

-	datu nav/dati nav izmantojami
.	dati vēl nav pieejami
...	nulle vai vērā neņemams
(p)	provizorisks dati
s.i.	sezonāli izlīdzināts
s.n.	sezonāli neizlīdzināts

1. Ārējā vide

1.1. Galveno tirdzniecības partnervalstu IKP un PCI

	IKP ¹⁾ (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						PCI (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)						
	G20	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona	OECD valstis		ASV	Apvienotā Karaliste (SPCI)	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona ²⁾ (SPCI)
	1	2	3	4	5	6	Kopā	Neietverot pārtiku un enerģiju	9	10	11	12	13
2016	3.3	1.6	1.8	0.6	6.7	1.9	1.1	1.9	1.3	0.7	-0.1	2.0	0.2
2017	3.8	2.4	1.8	1.9	6.8	2.5	2.3	1.9	2.1	2.7	0.5	1.6	1.5
2018	3.7	2.9	1.4	0.8	6.6	1.9	2.6	2.1	2.4	2.5	1.0	2.1	1.8
2018 III	0.8	0.7	0.7	-0.5	1.6	0.2	2.9	2.2	2.6	2.5	1.1	2.3	2.1
IV	0.7	0.3	0.2	0.4	1.5	0.3	2.8	2.3	2.2	2.3	0.8	2.2	1.9
2019 I	0.8	0.8	0.5	0.5	1.4	0.4	2.2	2.2	1.6	1.9	0.3	1.8	1.4
II	.	0.5	-0.2	0.3	1.6	0.2	2.3	2.2	1.8	.	0.8	2.6	1.4
2019 marts	-	-	-	-	-	-	2.3	2.1	1.9	1.9	0.5	2.3	1.4
apr.	-	-	-	-	-	-	2.5	2.2	2.0	2.1	0.9	2.5	1.7
maijs	-	-	-	-	-	-	2.3	2.1	1.8	2.0	0.7	2.7	1.2
jūn.	-	-	-	-	-	-	2.0	2.2	1.6	2.0	0.7	2.7	1.3
jūl.	-	-	-	-	-	-	.	.	1.8	2.1	0.5	2.8	1.0
aug. ³⁾	-	-	-	-	-	-	.	.	.	.	.	.	1.0

Avoti: Eurostat (3., 6., 10. un 13. aile); SNB (9., 11. un 12. aile); OECD (1., 2., 4., 5., 7. un 8. aile).

1) Sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

3) Euro zonas rādītājs ir aplēse, pamatojoties uz provizorisksiem valstu datiem, kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

1.2. Galveno tirdzniecības partnervalstu iepirkumu vadītāju indekss un pasaules tirdzniecība

	Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi; s.i. dati)									Preču imports ¹⁾		
	Apvienotais iepirkumu vadītāju indekss						Globālais iepirkumu vadītāju indekss ²⁾			Pasaule	Attīstītās valstis	Jaunās tirgus ekonomikas valstis
	Pasaule ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Jauni eksporta pasūtījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	51.6	52.4	53.4	50.5	51.4	53.3	51.7	52.0	50.1	1.1	1.4	0.9
2017	53.2	54.3	54.7	52.5	51.8	56.4	53.8	53.8	52.8	5.8	3.1	7.7
2018	53.4	55.0	53.3	52.1	52.3	54.6	53.1	53.8	50.9	4.4	3.1	5.2
2018 III	53.1	54.8	53.9	51.5	52.1	54.3	52.6	53.2	49.8	1.7	0.5	2.4
IV	53.1	54.7	51.4	52.3	51.5	52.3	52.0	53.5	49.9	-0.9	1.6	-2.4
2019 I	52.8	54.8	50.6	50.6	51.5	51.5	50.9	53.4	49.6	-0.7	-0.2	-1.1
II	51.5	51.8	50.5	50.8	51.6	51.8	50.4	51.8	49.4	-0.6	-1.4	-0.1
2019 marts	53.1	54.6	50.0	50.4	52.9	51.6	50.9	53.8	49.7	-0.7	-0.2	-1.1
apr.	52.3	53.0	50.9	50.8	52.7	51.5	51.1	52.7	49.6	0.0	-1.2	0.8
maijs	51.0	50.9	50.9	50.7	51.5	51.8	50.3	51.3	49.4	0.5	-0.9	1.3
jūn.	51.0	51.5	49.7	50.8	50.6	52.2	49.6	51.5	49.2	-0.6	-1.4	-0.1
jūl.	51.7	52.6	50.7	50.6	50.9	51.5	49.9	52.3	49.0	.	.	.
aug.	51.1	50.7	50.2	51.9	51.6	51.9	50.5	51.3	47.8	.	.	.

Avoti: Markit (1.–9. aile); CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini (10.–12. aile).

1) Pasaules un attīstīto valstu datus nav ietverta euro zona. Gada un ceturkšņa dati attiecas uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%); mēneša dati attiecas uz triju mēnešu pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem (%). Visi dati ir sezonāli izlīdzināti.

2) Neietverot euro zonu.

2. Finanšu norises

2.1. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā; %; perioda vidējie rādītāji)

	Euro zona ¹⁾					ASV	Japāna
	Noguldījumi uz nakti (EONIA)	Noguldījumi ar termiņu 1 mēnesis (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 6 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 12 mēnešu (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2016	-0.32	-0.34	-0.26	-0.17	-0.03	0.74	-0.02
2017	-0.35	-0.37	-0.33	-0.26	-0.15	1.26	-0.02
2018	-0.36	-0.37	-0.32	-0.27	-0.17	2.31	-0.05
2019 febr.	-0.37	-0.37	-0.31	-0.23	-0.11	2.68	-0.08
marts	-0.37	-0.37	-0.31	-0.23	-0.11	2.61	-0.07
apr.	-0.37	-0.37	-0.31	-0.23	-0.11	2.59	-0.06
maijs	-0.37	-0.37	-0.31	-0.24	-0.13	2.53	-0.07
jūn.	-0.36	-0.38	-0.33	-0.28	-0.19	2.40	-0.07
jūl.	-0.37	-0.40	-0.36	-0.35	-0.28	2.29	-0.07
aug.	-0.36	-0.41	-0.41	-0.40	-0.36	2.16	-0.10

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2.2. Peļņas likmju līknes

(perioda beigās; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

	Tagadnes darījumu procentu likmes					Procentu likmju starpības			Nākotnes darījumu tūlītējās procentu likmes			
	Euro zona ^{1), 2)}					Euro zona ^{1), 2)}	ASV	Apvienotā Karaliste	Euro zona ^{1), 2)}			
	3 mēnešu	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	-0.93	-0.82	-0.80	-0.47	0.26	1.08	1.63	1.17	-0.78	-0.75	0.35	1.35
2017	-0.78	-0.74	-0.64	-0.17	0.52	1.26	0.67	0.83	-0.66	-0.39	0.66	1.56
2018	-0.80	-0.75	-0.66	-0.26	0.32	1.07	0.08	0.51	-0.67	-0.45	0.44	1.17
2019 febr.	-0.57	-0.57	-0.54	-0.28	0.23	0.80	0.17	0.49	-0.56	-0.44	0.27	1.06
marts	-0.57	-0.61	-0.62	-0.45	-0.01	0.60	0.00	0.35	-0.64	-0.59	-0.02	0.75
apr.	-0.56	-0.60	-0.59	-0.39	0.08	0.67	0.12	0.43	-0.62	-0.54	0.08	0.88
maijs	-0.57	-0.64	-0.69	-0.56	-0.13	0.51	-0.08	0.24	-0.72	-0.72	-0.17	0.64
jūn.	-0.60	-0.69	-0.75	-0.64	-0.26	0.43	0.07	0.14	-0.78	-0.79	-0.29	0.44
jūl.	-0.67	-0.74	-0.79	-0.72	-0.39	0.35	0.02	0.09	-0.82	-0.84	-0.45	0.25
aug.	-0.84	-0.88	-0.93	-0.92	-0.65	0.23	-0.27	0.03	-0.94	-1.00	-0.73	-0.12

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2) ECB aprēķinu pamatā ir EuroMTS sniegtie dati un Fitch Ratings noteiktie kredītreitings.

2.3. Akciju tirgus indeksi

(indeksu līmeņi izteikti punktos; perioda vidējie rādītāji)

	Dow Jones EURO STOXX indeksi												ASV	Japāna
	Etalons		Galveno tautsaimniecības nozaru indeksi											
	Broad indekss	50	Pamat-izejvielas	Patēriņa pakalpojumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanses	Rūpniecība	Tehnoloģijas	Komunālie pakalpojumi	Telekomunikācijas	Veselības aprūpe	Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2016	321.6	3 003.7	620.7	250.9	600.1	278.9	148.7	496.0	375.8	248.6	326.9	770.9	2 094.7	16 920.5
2017	376.9	3 491.0	757.3	268.6	690.4	307.9	182.3	605.5	468.4	272.7	339.2	876.3	2 449.1	20 209.0
2018	375.5	3 386.6	766.3	264.9	697.3	336.0	173.1	629.5	502.5	278.8	292.9	800.5	2 746.2	22 310.7
2018 febr. marts apr. maijs jūn. jūl. aug.	355.0	3 223.1	699.4	266.4	667.5	329.9	152.9	598.9	480.6	301.7	285.8	743.0	2 754.9	21 123.6
	365.7	3 332.9	718.3	272.1	692.2	339.9	157.6	621.0	493.4	307.8	297.0	755.1	2 804.0	21 414.9
	379.0	3 458.8	750.9	277.8	731.0	341.6	163.8	652.7	522.5	311.9	296.9	749.6	2 903.8	21 964.9
	369.4	3 385.4	710.2	267.4	721.6	324.7	157.0	643.9	519.6	312.0	290.9	732.7	2 854.7	21 218.4
	369.7	3 406.0	722.6	264.9	728.5	323.2	152.0	652.3	517.5	323.9	296.6	734.0	2 890.2	21 060.2
	380.0	3 507.8	739.6	271.8	752.7	329.3	155.8	666.2	548.2	326.4	292.2	769.2	2 996.1	21 593.7
	363.6	3 355.3	704.2	262.0	722.8	303.0	144.1	639.4	523.4	325.7	281.9	778.9	2 897.5	20 629.7

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.4. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi				Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Norēķinu kartes procentu aizdevumi	Patērēja kredīts			Aizdevumi individuālā darba veicējiem un līgumsabiedrībām bez juridiskās personas statusa	Kredīti mājokļa iegādei					Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Ar noteikto termiņu				Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā		APRC ³⁾		Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā				APRC ³⁾	
			Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	5–10 gadu	Ilgāk par 10 gadiem		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2018 aug.	0.03	0.45	0.30	0.64	6.01	16.78	5.44	5.88	6.41	2.38	1.63	1.82	1.92	1.85	2.11	1.81
sept.	0.03	0.45	0.30	0.69	6.04	16.71	5.30	5.74	6.27	2.33	1.60	1.81	1.91	1.85	2.08	1.79
okt.	0.03	0.45	0.29	0.73	5.97	16.73	5.06	5.71	6.23	2.45	1.60	1.80	1.91	1.86	2.09	1.80
nov.	0.04	0.44	0.29	0.73	5.93	16.67	4.94	5.68	6.18	2.37	1.61	1.85	1.94	1.88	2.11	1.81
dec.	0.03	0.43	0.30	0.78	5.87	16.68	4.92	5.47	5.98	2.27	1.61	1.80	1.91	1.84	2.10	1.80
2019 janv.	0.03	0.42	0.33	0.74	5.92	16.63	5.32	5.83	6.34	2.36	1.61	1.81	1.89	1.86	2.09	1.82
febr.	0.03	0.42	0.32	0.70	5.97	16.61	5.28	5.71	6.28	2.41	1.59	1.84	1.87	1.84	2.09	1.80
marts	0.03	0.40	0.30	0.76	5.90	16.65	5.41	5.61	6.18	2.36	1.60	1.80	1.83	1.81	2.06	1.78
apr.	0.03	0.40	0.32	0.75	5.88	16.66	5.56	5.63	6.19	2.36	1.60	1.77	1.77	1.77	2.02	1.75
maijs	0.03	0.43	0.31	0.79	5.81	16.67	5.61	5.76	6.34	2.33	1.58	1.79	1.73	1.74	1.99	1.72
jūn.	0.03	0.43	0.32	0.82	5.81	16.63	5.43	5.67	6.24	2.31	1.56	1.73	1.67	1.65	1.95	1.67
jūl. ^(p)	0.03	0.43	0.31	0.80	5.75	16.58	5.74	5.73	6.30	2.34	1.56	1.71	1.59	1.57	1.90	1.61

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

3) Gada izmaksu efektīvā procentu likme (APRC).

2.5. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi			Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Citi aizdevumi apjoma un procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā									Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Līdz 0.25 milj. euro			0.25–1 milj. euro			Vairāk par 1 milj. euro			
		Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem		Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2018 aug.	0.03	0.08	0.61	2.25	2.19	2.43	2.32	1.67	1.63	1.73	1.10	1.27	1.69	1.63
sept.	0.03	0.08	0.44	2.22	2.21	2.35	2.31	1.65	1.54	1.67	1.13	1.40	1.69	1.65
okt.	0.03	0.06	0.52	2.22	2.13	2.43	2.33	1.66	1.60	1.69	1.23	1.10	1.66	1.64
nov.	0.03	0.06	0.63	2.19	2.19	2.40	2.34	1.67	1.60	1.67	1.20	1.35	1.69	1.66
dec.	0.03	0.07	0.53	2.18	2.20	2.29	2.25	1.60	1.59	1.67	1.21	1.39	1.59	1.63
2019 janv.	0.03	0.05	0.54	2.22	2.15	2.40	2.32	1.67	1.62	1.72	1.13	1.30	1.61	1.63
febr.	0.03	0.03	0.52	2.21	2.15	2.41	2.33	1.65	1.63	1.70	1.13	1.39	1.56	1.64
marts	0.03	0.07	0.62	2.17	2.17	2.38	2.30	1.66	1.58	1.68	1.19	1.36	1.57	1.65
apr.	0.03	0.06	0.54	2.19	2.19	2.36	2.26	1.67	1.60	1.64	1.16	1.33	1.44	1.62
maijs	0.03	0.04	0.46	2.15	2.18	2.38	2.29	1.66	1.59	1.63	1.09	1.16	1.50	1.57
jūn.	0.03	0.03	0.56	2.17	2.13	2.33	2.25	1.63	1.55	1.56	1.09	1.28	1.39	1.55
jūl. ^(p)	0.03	0.04	0.58	2.11	2.06	2.49	2.19	1.65	1.56	1.54	1.16	1.32	1.39	1.56

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklassificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru.

2. Finanšu norises

2.6. Euro zonas rezidentu emitētie parāda vērtspapīri emitentu sektoru un sākotnējo termiņu dalījumā (mljrd. euro; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

	Apgrozībā esošais apjoms							Emisiju bruto apjoms ¹⁾						
	Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI			Valdība		Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI			Valdība	
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība	Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)			Ne- finanšu sabied- rības	Centrālā valdība	Pārējā valdība		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Īstermiņa														
2016	1 241	518	135	.	59	466	62	349	161	45	.	31	79	33
2017	1 240	519	155	.	70	438	57	367	167	54	.	37	79	31
2018	1 222	505	174	.	72	424	47	388	171	65	.	41	76	35
2019 febr.	1 277	539	170	.	94	419	55	392	189	74	.	42	63	24
marts	1 331	564	178	.	98	435	55	431	186	81	.	44	79	40
apr.	1 319	562	169	.	109	418	61	421	195	68	.	53	58	47
maijs	1 338	574	169	.	115	422	59	443	196	70	.	56	83	37
jūn.	1 303	557	162	.	100	428	56	370	152	68	.	45	71	35
jūl.	1 332	576	167	.	109	424	57	455	204	74	.	55	76	45
Ilgttermiņa														
2016	15 379	3 695	3 174	.	1 184	6 684	641	220	62	53	.	19	78	8
2017	15 360	3 560	3 050	.	1 243	6 865	642	247	66	73	.	18	83	7
2018	15 753	3 687	3 151	.	1 267	7 022	626	228	64	68	.	16	75	6
2019 febr.	15 956	3 749	3 175	.	1 276	7 125	632	300	104	56	.	14	115	11
marts	16 024	3 754	3 201	.	1 301	7 127	641	269	76	63	.	25	88	17
apr.	15 999	3 746	3 183	.	1 307	7 122	641	233	55	68	.	19	84	8
maijs	16 061	3 766	3 202	.	1 306	7 153	635	247	62	80	.	13	86	7
jūn.	16 109	3 766	3 222	.	1 313	7 175	633	242	61	74	.	22	80	5
jūl.	16 184	3 788	3 254	.	1 324	7 183	636	250	70	70	.	25	76	8

Avots: ECB.

1) Lai dati būtu salīdzināmi, gada dati ir gada mēnešu vidējais rādītājs.

2.7. Parāda vērtspapīru un kotēto akciju pieauguma temps un apgrozībā esošais apjoms (mljrd. euro; pārmaiņas; %)

	Parāda vērtspapīri							Kotētās akcijas			
	Kopā	MFI (ietverot Eurosistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI			Valdība		Kopā	MFI	Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Apgrozībā esošais apjoms											
2016	16 620.2	4 213.2	3 309.9	.	1 243.5	7 149.9	703.7	7 089.5	537.6	1 080.2	5 471.6
2017	16 600.8	4 079.3	3 205.3	.	1 312.6	7 303.6	699.9	7 954.7	612.5	1 249.6	6 092.6
2018	16 975.2	4 191.4	3 325.4	.	1 339.7	7 446.0	672.7	7 027.2	465.1	1 099.4	5 462.7
2019 febr.	17 233.2	4 287.1	3 344.7	.	1 370.8	7 544.0	686.5	7 716.0	518.7	1 225.2	5 972.1
marts	17 354.9	4 318.0	3 379.3	.	1 399.5	7 562.4	695.7	7 761.2	495.8	1 230.9	6 034.5
apr.	17 318.1	4 308.1	3 351.6	.	1 415.7	7 540.5	702.3	8 090.6	537.0	1 281.8	6 271.8
maijs	17 399.4	4 339.3	3 370.9	.	1 421.0	7 574.4	693.8	7 586.8	470.9	1 208.1	5 907.8
jūn.	17 411.4	4 322.8	3 383.8	.	1 413.7	7 602.7	688.4	7 940.6	493.3	1 246.0	6 201.3
jūl.	17 516.6	4 363.8	3 420.9	.	1 433.3	7 606.2	692.4	7 980.5	484.0	1 252.8	6 243.7
Pieauguma temps											
2016	0.3	-3.0	-1.2	.	6.2	2.2	-0.1	0.5	1.2	0.9	0.4
2017	1.3	-0.5	0.1	.	5.9	2.3	0.5	1.0	6.1	2.8	0.2
2018	1.9	1.7	3.1	.	3.3	1.9	-4.3	0.7	-0.1	2.4	0.4
2019 febr.	2.7	3.0	2.6	.	4.6	2.5	-1.6	0.5	-0.1	2.1	0.3
marts	2.5	3.0	3.0	.	3.6	2.1	0.0	0.4	-0.2	1.7	0.2
apr.	2.3	2.9	1.6	.	4.0	2.1	0.7	0.0	-0.2	-0.1	0.1
maijs	2.6	3.9	2.0	.	3.7	2.1	0.6	0.0	-0.2	-0.2	0.0
jūn.	2.8	4.4	1.8	.	4.4	2.3	1.0	0.0	-0.1	0.0	0.0
jūl.	2.9	5.1	1.9	.	4.7	2.0	1.3	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.8. Euro efektīvie kursi¹⁾

(perioda vidējie; indekss: 1999. gada 1. ceturksnis = 100)

	EEK19						EEK38	
	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar RCI	Reālā IKP deflators	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIAR ²⁾	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIIT	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI
	1	2	3	4	5	6	7	8
2016	94.4	89.5	90.8	85.1	79.0	89.3	109.7	88.9
2017	96.6	91.4	91.9	86.0	78.3	89.8	112.0	90.0
2018	98.9	93.4	93.4	87.5	79.3	90.9	117.9	93.8
2018 III	99.2	93.7	93.4	87.7	79.3	91.3	119.2	94.8
IV	98.5	93.0	92.9	87.1	79.1	90.4	118.4	93.8
2019 I	97.4	91.7	92.1	85.9	78.6	89.1	116.7	92.1
II	97.3	91.4	91.6	.	.	.	116.8	91.9
2019 marts	96.9	91.1	91.5	-	-	-	116.2	91.6
apr.	96.7	91.0	91.3	-	-	-	116.1	91.4
maijs	97.4	91.4	91.8	-	-	-	117.0	91.9
jūn.	97.9	91.9	91.9	-	-	-	117.4	92.2
jūl.	97.5	91.4	91.1	-	-	-	116.5	91.4
aug.	98.1	91.9	91.4	-	-	-	117.6	92.1
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>								
2019 aug.	0.7	0.6	0.4	-	-	-	0.9	0.8
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>								
2019 aug.	-0.8	-1.6	-1.9	-	-	-	-1.2	-2.7

Avots: ECB.

1) Tirdzniecības partnervalstu grupu definīciju un citu informāciju sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmēs".

2) Ar VDIAR deflētais datu laikrindas pieejamas tikai EEK18 tirdzniecības partnervalstu grupai.

2.9. Divpusējie valūtu kursi

(perioda vidējie; nacionālās valūtas vienības par 1 euro)

	Kīnas renminbi	Horvātijas kuna	Čehijas krona	Dānijas krona	Ungārijas forints	Japānas jena	Polijas zlots	Lielbritānijas sterliņu mārciņa	Rumānijas leva	Zviedrijas krona	Šveices franks	ASV dolārs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	7.352	7.533	27.034	7.445	311.438	120.197	4.363	0.819	4.4904	9.469	1.090	1.107
2017	7.629	7.464	26.326	7.439	309.193	126.711	4.257	0.877	4.5688	9.635	1.112	1.130
2018	7.808	7.418	25.647	7.453	318.890	130.396	4.261	0.885	4.6540	10.258	1.155	1.181
2018 III	7.915	7.417	25.718	7.455	324.107	129.606	4.303	0.892	4.6471	10.405	1.144	1.163
IV	7.895	7.420	25.864	7.462	322.995	128.816	4.299	0.887	4.6605	10.320	1.137	1.141
2019 I	7.663	7.422	25.683	7.464	317.907	125.083	4.302	0.873	4.7358	10.419	1.132	1.136
II	7.672	7.418	25.686	7.467	322.973	123.471	4.282	0.875	4.7480	10.619	1.126	1.124
2019 marts	7.587	7.421	25.676	7.462	315.924	125.674	4.297	0.858	4.7546	10.500	1.131	1.130
apr.	7.549	7.428	25.677	7.465	321.181	125.436	4.286	0.862	4.7584	10.482	1.132	1.124
maijs	7.674	7.419	25.768	7.468	324.978	122.948	4.296	0.872	4.7594	10.737	1.130	1.118
jūn.	7.794	7.408	25.605	7.467	322.559	122.081	4.264	0.891	4.7250	10.626	1.117	1.129
jūl.	7.715	7.390	25.548	7.466	325.269	121.406	4.260	0.899	4.7286	10.560	1.108	1.122
aug.	7.858	7.390	25.802	7.460	326.906	118.179	4.347	0.916	4.7280	10.736	1.089	1.113
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>												
2019 aug.	1.9	0.0	1.0	-0.1	0.5	-2.7	2.0	1.8	0.0	1.7	-1.7	-0.8
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>												
2019 aug.	-0.6	-0.5	0.5	0.1	1.2	-7.8	1.4	2.1	1.8	2.6	-4.6	-3.7

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.10. Euro zonas maksājumu balance. Finanšu kots

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)

	Kopā ¹⁾			Tiešās investīcijas		Portfeļieguldījumi		Trie atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi		Rezerves aktīvi	Papildpostenis: bruto ārējais parāds
	Aktīvi	Pasīvi	Saldo	Aktīvi	Pasīvi	Aktīvi	Pasīvi		Aktīvi	Pasīvi		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi (starptautisko investīciju balance)												
2018 II	25 683.4	26 256.5	-573.2	10 999.6	9 039.5	8 752.4	10 907.1	-96.6	5 337.9	6 309.9	690.0	14 294.7
III	25 848.2	26 265.3	-417.1	10 967.4	8 923.6	8 891.9	10 984.8	-80.1	5 395.1	6 356.9	673.9	14 343.2
IV	25 145.7	25 478.1	-332.4	10 679.9	8 813.7	8 481.9	10 369.2	-94.5	5 359.4	6 295.2	719.1	14 054.3
2019 I	26 292.8	26 450.1	-157.3	10 900.8	8 851.1	9 091.7	11 127.4	-100.1	5 659.2	6 471.6	741.1	14 431.9
Atlikumi (% no IKP)												
2019 I	226.3	227.6	-1.4	93.8	76.2	78.2	95.8	-0.9	48.7	55.7	6.4	124.2
Darījumi												
2018 III	26.5	-58.8	85.3	-110.6	-93.6	39.0	-9.5	34.9	62.0	44.3	1.3	-
IV	-379.3	-447.2	67.8	-269.6	-182.3	-35.4	-143.7	29.9	-110.0	-121.2	5.8	-
2019 I	337.3	279.8	57.5	79.7	27.7	52.9	142.3	6.6	195.4	109.7	2.7	-
II	172.3	103.4	68.9	-15.8	2.1	1.5	53.1	13.1	170.7	48.2	2.8	-
2019 janv.	293.8	291.1	2.6	53.7	38.9	38.3	59.9	1.0	203.5	192.4	-2.7	-
febr.	-2.6	-5.4	2.8	20.6	7.8	-0.8	23.0	-1.1	-21.6	-36.2	0.2	-
marts	46.2	-5.9	52.1	5.4	-18.9	15.3	59.5	6.8	13.5	-46.4	5.2	-
apr.	166.3	189.6	-23.3	29.0	73.7	9.4	-8.6	3.1	121.7	124.5	3.2	-
maijs	86.8	45.9	40.9	12.8	-4.2	-0.2	58.3	2.2	70.2	-8.1	1.8	-
jūn.	-80.8	-132.1	51.3	-57.6	-67.4	-7.7	3.5	7.8	-21.1	-68.2	-2.2	-
12 mēnešu kumulētie darījumi												
2019 jūn.	156.8	-122.7	279.5	-316.3	-246.1	58.0	42.3	84.4	318.2	81.1	12.6	-
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)												
2019 jūn.	1.3	-1.0	2.4	-2.7	-2.1	0.5	0.4	0.7	2.7	0.7	0.1	-

Avots: ECB.

1) Kopējos aktīvos iekļauti tie atvasinātie finanšu instrumenti.

3. Saimnieciskā darbība

3.1. IKP un izdevumu posteņi

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	IKP											
	Kopā	Iekšzemes pieprasījums								Ārējā bilance ¹⁾		
	Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamatkapitāla veidošana			Krājumu pārmaiņas ²⁾	Kopā	Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		
					Kopā būvniecība	Kopā iekārtu ražošana	Intelektuālā īpašuma produkti					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2016	10 806.0	10 340.5	5 853.0	2 228.6	2 211.7	1 053.5	686.2	466.4	47.1	465.5	4 938.7	4 473.1
2017	11 183.8	10 702.9	6 025.6	2 292.4	2 325.1	1 116.8	720.2	482.7	59.8	480.9	5 303.1	4 822.2
2018	11 544.0	11 053.2	6 197.9	2 357.4	2 425.8	1 189.5	757.2	473.9	72.0	490.8	5 560.7	5 069.8
2018 III	2 893.1	2 777.4	1 554.1	590.8	612.6	300.3	192.0	119.0	19.9	115.8	1 401.6	1 285.8
IV	2 917.2	2 800.7	1 564.7	595.5	623.4	305.9	192.9	123.3	17.1	116.5	1 415.6	1 299.0
2019 I	2 939.5	2 807.5	1 572.9	599.9	627.1	312.5	192.5	120.8	7.6	132.0	1 429.4	1 297.4
II	2 959.2	2 829.9	1 583.9	604.9	633.3	314.5	195.3	122.2	7.7	129.3	1 433.5	1 304.2
% no IKP												
2018	100.0	95.7	53.7	20.4	21.0	10.3	6.6	4.1	0.6	4.3	-	-
Ķēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2018 III	0.2	0.4	0.2	0.2	0.5	0.1	0.8	1.0	-	-	0.4	0.9
IV	0.3	0.3	0.4	0.4	1.5	1.3	0.5	3.6	-	-	1.0	1.0
2019 I	0.4	0.2	0.4	0.4	0.2	1.4	-0.1	-2.3	-	-	0.9	0.4
II	0.2	0.3	0.2	0.3	0.5	0.0	1.2	0.9	-	-	0.0	0.2
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2016	1.9	2.4	2.0	1.8	4.0	2.8	5.9	4.2	-	-	3.0	4.2
2017	2.5	2.1	1.6	1.5	3.5	3.4	4.4	2.5	-	-	5.4	4.8
2018	1.9	1.5	1.4	1.1	2.3	3.3	4.4	-2.9	-	-	3.5	2.8
2018 III	1.7	1.8	1.1	0.9	3.4	2.3	4.3	4.7	-	-	3.3	3.8
IV	1.2	1.8	1.2	1.0	4.0	3.3	2.3	8.8	-	-	1.9	3.3
2019 I	1.3	1.4	1.1	1.3	4.0	4.7	3.2	3.6	-	-	3.4	3.8
II	1.2	1.2	1.2	1.3	2.8	2.9	2.4	3.2	-	-	2.4	2.6
devums IKP ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2018 III	0.2	0.4	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.2	-0.2	-	-
IV	0.3	0.3	0.2	0.1	0.3	0.1	0.0	0.1	-0.3	0.0	-	-
2019 I	0.4	0.1	0.2	0.1	0.0	0.2	0.0	-0.1	-0.2	0.3	-	-
II	0.2	0.3	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	-0.1	-	-
devums IKP gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2016	1.9	2.3	1.1	0.4	0.8	0.3	0.4	0.2	0.0	-0.4	-	-
2017	2.5	2.1	0.9	0.3	0.7	0.3	0.3	0.1	0.1	0.5	-	-
2018	1.9	1.5	0.7	0.2	0.5	0.3	0.3	-0.1	0.0	0.5	-	-
2018 III	1.7	1.8	0.6	0.2	0.7	0.2	0.3	0.2	0.3	-0.1	-	-
IV	1.2	1.7	0.6	0.2	0.8	0.3	0.2	0.3	0.0	-0.5	-	-
2019 I	1.3	1.3	0.6	0.3	0.8	0.5	0.2	0.1	-0.4	0.0	-	-
II	1.2	1.1	0.6	0.3	0.6	0.3	0.2	0.1	-0.3	0.0	-	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Eksports un imports aptver preces un pakalpojumus un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā.

2) Ietverot vērtslieku iegādi un neietverot to pārdošanu.

3. Saimnieciskā darbība

3.2. Pievienotā vērtība saimnieciskās darbības veidu dalījumā

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopējā pievienotā vērtība (bāzes cenās)											Produktu nodokļi mīnus produktu subsīdijas
	Kopā	Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekus- tamaais īpašums	Profe- sionālie, komerc- darbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2016	9 694.0	159.3	1 944.5	485.1	1 831.7	449.1	473.6	1 097.2	1 075.0	1 847.5	331.1	1 112.0
2017	10 024.2	174.0	2 008.4	510.0	1 909.8	470.0	466.4	1 121.4	1 128.7	1 897.8	337.8	1 159.6
2018	10 340.0	175.4	2 059.5	546.5	1 968.8	489.5	467.9	1 153.9	1 179.1	1 956.1	343.3	1 203.9
2018 III	2 590.6	44.0	516.6	137.7	492.5	122.4	117.3	288.9	295.4	490.0	85.8	302.5
IV	2 613.5	44.5	516.2	140.9	497.2	124.7	117.7	291.5	299.5	494.8	86.4	303.7
2019 I	2 633.2	44.9	518.0	144.6	501.3	125.8	117.9	294.0	302.1	497.5	87.1	306.3
II	2 650.7	46.3	515.5	146.4	505.4	127.0	118.0	296.3	305.5	502.2	88.0	308.5
% no pievienotās vērtības												
2018	100.0	1.7	19.9	5.3	19.0	4.7	4.5	11.2	11.4	18.9	3.3	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2018 III	0.2	-0.8	-0.2	0.7	0.0	1.6	0.7	0.4	0.2	0.3	0.4	0.1
IV	0.3	0.8	-0.4	1.2	0.5	0.3	0.0	0.3	0.8	0.5	0.3	0.2
2019 I	0.5	0.7	0.0	1.5	1.0	1.3	0.0	0.4	0.2	0.1	0.6	0.1
II	0.1	0.0	-0.7	0.1	0.1	0.5	0.7	0.4	0.6	0.3	0.1	0.9
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2016	1.8	-1.4	3.0	1.6	1.9	3.9	-0.8	0.4	2.5	1.6	0.2	2.8
2017	2.5	1.0	3.4	2.5	3.0	4.9	1.3	0.5	4.1	1.6	0.9	2.5
2018	2.0	1.0	1.9	3.5	2.2	4.2	0.7	1.4	3.4	1.0	0.6	1.7
2018 III	1.7	0.1	1.3	3.4	1.8	4.8	0.9	1.3	2.7	0.8	0.4	1.8
IV	1.2	0.0	-0.6	3.5	1.5	3.5	0.4	1.3	2.8	0.9	0.5	1.3
2019 I	1.4	0.4	-0.3	4.6	1.9	4.4	0.9	1.2	1.9	1.1	1.1	0.9
II	1.1	0.7	-1.3	3.5	1.6	3.8	1.4	1.5	1.9	1.2	1.4	1.3
devums pievienotās vērtības ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2018 III	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	-
IV	0.3	0.0	-0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
2019 I	0.5	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
II	0.1	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
devums pievienotās vērtības gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2016	1.8	0.0	0.6	0.1	0.4	0.2	0.0	0.1	0.3	0.3	0.0	-
2017	2.5	0.0	0.7	0.1	0.6	0.2	0.1	0.1	0.5	0.3	0.0	-
2018	2.0	0.0	0.4	0.2	0.4	0.2	0.0	0.2	0.4	0.2	0.0	-
2018 III	1.7	0.0	0.3	0.2	0.3	0.2	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	-
IV	1.2	0.0	-0.1	0.2	0.3	0.2	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
2019 I	1.4	0.0	-0.1	0.2	0.4	0.2	0.0	0.1	0.2	0.2	0.0	-
II	1.1	0.0	-0.3	0.2	0.3	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

3. Saimnieciskā darbība

3.3. Nodarbinātība¹⁾

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījuma											
		Nodarbinātības statusu dalījuma											
		Darba ņēmēji	Pašnodarbinātie	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finances un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nodarbinātās personas													
<i>īpatsvars nodarbināto kopskaitā (%)</i>													
2016	100.0	85.4	14.6	3.2	14.8	5.9	24.9	2.8	2.6	1.0	13.5	24.2	7.0
2017	100.0	85.8	14.2	3.2	14.7	6.0	24.9	2.8	2.5	1.0	13.8	24.2	7.0
2018	100.0	86.0	14.0	3.1	14.7	6.0	24.9	2.9	2.4	1.0	13.9	24.1	6.9
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2016	1.4	1.7	-0.3	-0.3	0.8	0.3	1.5	3.1	-0.5	2.2	2.9	1.3	0.7
2017	1.6	2.0	-0.7	-0.6	1.2	1.8	1.7	3.1	-1.4	2.1	3.3	1.3	1.0
2018	1.5	1.8	-0.3	-0.4	1.4	2.6	1.5	3.2	-1.0	1.8	2.6	1.2	0.5
2018 III	1.4	1.7	-0.2	0.0	1.3	2.7	1.5	3.6	-1.2	1.7	2.4	1.2	0.0
IV	1.4	1.6	-0.2	-0.3	1.2	3.2	1.5	3.5	-0.7	1.3	1.9	1.2	-0.1
2019 I	1.4	1.6	-0.1	0.2	1.2	2.6	1.3	3.9	-0.3	2.1	1.8	1.2	0.3
II	1.2	1.5	-0.5	-1.9	0.9	1.7	1.3	3.9	-0.5	1.3	1.5	1.3	1.1
Nostrādātās stundas													
<i>īpatsvars nostrādāto stundu kopskaitā (%)</i>													
2016	100.0	80.7	19.3	4.3	15.3	6.6	25.7	3.0	2.6	1.0	13.3	21.9	6.2
2017	100.0	81.1	18.9	4.2	15.3	6.7	25.7	3.0	2.5	1.0	13.5	21.8	6.2
2018	100.0	81.5	18.5	4.2	15.3	6.8	25.7	3.1	2.5	1.0	13.7	21.8	6.1
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2016	1.4	1.9	-0.5	-0.2	1.0	0.4	1.6	3.1	-0.1	2.7	3.1	1.3	0.6
2017	1.2	1.7	-0.9	-1.1	1.0	1.8	1.2	2.9	-2.0	2.2	2.9	0.8	0.4
2018	1.5	1.9	-0.5	0.2	1.2	2.9	1.2	3.0	-1.1	1.9	2.8	1.3	0.3
2018 III	1.6	2.0	0.0	0.7	1.1	3.6	1.4	3.6	-1.1	2.1	3.1	1.3	0.3
IV	1.5	2.0	-0.3	0.0	1.2	3.5	1.4	3.7	-0.4	0.8	2.3	1.4	0.4
2019 I	1.7	2.0	0.5	1.2	1.4	3.8	1.6	4.0	-0.1	1.6	2.2	1.3	0.5
II	1.0	1.3	-0.5	-1.7	0.6	2.2	1.0	3.4	-1.0	1.5	1.5	1.0	0.8
Nostrādāto stundu skaits uz vienu nodarbināto													
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2016	0.0	0.2	-0.3	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.4	0.5	0.1	0.0	-0.1
2017	-0.4	-0.3	-0.3	-0.5	-0.2	0.0	-0.5	-0.2	-0.6	0.1	-0.3	-0.5	-0.6
2018	0.0	0.1	-0.2	0.6	-0.2	0.3	-0.3	-0.1	-0.1	0.1	0.2	0.1	-0.2
2018 III	0.2	0.3	0.2	0.7	-0.2	0.9	-0.1	0.1	0.0	0.4	0.7	0.0	0.3
IV	0.2	0.3	-0.1	0.3	0.0	0.3	-0.1	0.2	0.4	-0.5	0.3	0.2	0.5
2019 I	0.3	0.4	0.5	1.0	0.2	1.2	0.3	0.1	0.3	-0.5	0.3	0.0	0.2
II	-0.2	-0.2	0.0	0.2	-0.3	0.4	-0.3	-0.6	-0.5	0.2	0.1	-0.3	-0.3

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Nodarbinātības dati balstīti uz EKS 2010.

3. Saimnieciskā darbība

3.4. Darbaspēks, bezdarbs un brīvās darbvietas

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Darba- spēks (milj.) ¹⁾	Nepietie- kama nodarbi- nātība (% no darba- spēka) ¹⁾	Bezdarbs											Brīvo darbvie- tu īpat- svars ²⁾
			Kopā		Ilgtermiņa bezdarbs (% no darba- spēka) ¹⁾	Pēc vecuma				Pēc dzimuma				
						Pieaugušie		Jaunieši		Vīrieši		Sievietes		
			Milj.	% no darba- spēka		Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
% no 2016. gada kopapjoma			100.0			81.7		18.3		52.2		47.8		
2016	162.028	4.3	16.258	10.0	5.0	13.294	9.0	2.965	20.9	8.484	9.7	7.774	10.4	1.7
2017	162.659	4.1	14.761	9.1	4.4	12.094	8.1	2.667	18.8	7.637	8.7	7.124	9.5	1.9
2018	163.301	3.8	13.393	8.2	3.8	10.964	7.4	2.429	17.0	6.900	7.9	6.493	8.6	2.1
2018 III	163.730	3.6	13.144	8.0	3.6	10.744	7.2	2.400	16.8	6.792	7.7	6.352	8.4	2.1
IV	163.702	3.7	12.970	7.9	3.6	10.596	7.1	2.375	16.5	6.651	7.6	6.319	8.3	2.3
2019 I	163.278	3.6	12.690	7.7	3.5	10.371	6.9	2.319	16.1	6.480	7.4	6.209	8.2	2.3
II	.	.	12.417	7.6	.	10.166	6.8	2.251	15.6	6.387	7.3	6.029	7.9	2.3
2019 febr.	-	-	12.713	7.8	-	10.393	7.0	2.320	16.1	6.495	7.4	6.217	8.2	-
marts	-	-	12.563	7.7	-	10.264	6.9	2.299	15.9	6.422	7.3	6.141	8.1	-
apr.	-	-	12.500	7.6	-	10.238	6.8	2.262	15.6	6.421	7.3	6.079	8.0	-
maijs	-	-	12.413	7.6	-	10.153	6.8	2.260	15.6	6.396	7.3	6.017	7.9	-
jūn.	-	-	12.338	7.5	-	10.107	6.8	2.231	15.5	6.345	7.2	5.992	7.9	-
jūl.	-	-	12.322	7.5	-	10.077	6.7	2.245	15.6	6.332	7.2	5.991	7.9	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati nav sezonāli izlīdzināti.

2) Brīvo darbvieta īpatsvars ir brīvo darbvieta skaits, dalīts ar aizņemto darbvieta un brīvo darbvieta summu (%).

3.5. Uzņēmējdarbības īstermiņa statistika

	Rūpnieciskā ražošana						Būvniecības produkcija	Jauno rūpniecības pasūtījumu ECB rādītājs	Mazumtirdzniecība				Reģistrētie jaunie viegie automobiļi
	Kopā (izņemot būvniecību)		Galvenās rūpniecības grupas						Kopā	Pārtika, dzērieni, tabaka	Nepārtikas preces	Degviela	
	Apstrādes rūpniecība	Starp-patēriņa preces	Kapitāl-preces	Patēriņa preces	Enerģētika								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2015. gada kopapjoma	100.0	88.7	32.1	34.5	21.8	11.6	100.0	100.0	100.0	40.4	52.5	7.1	100.0
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)													
2016	1.6	1.8	1.8	2.0	1.8	0.5	3.0	0.6	1.6	1.0	2.3	1.3	7.2
2017	2.9	3.2	3.4	3.8	1.4	1.2	3.1	7.9	2.5	1.6	3.5	1.0	5.7
2018	0.9	1.2	0.6	1.8	1.3	-1.5	2.1	2.7	1.6	1.3	1.9	0.6	0.8
2018 III	0.5	0.7	-0.3	1.5	1.0	-1.2	2.4	1.6	1.3	1.1	1.5	0.1	3.4
IV	-1.9	-1.7	-2.1	-2.0	-0.4	-3.6	1.9	-1.0	1.5	1.4	1.7	1.7	-9.4
2019 I	-0.5	-0.2	-0.6	-0.5	1.4	-2.7	4.5	-3.2	2.4	1.1	3.5	2.9	-3.6
II	-1.4	-1.5	-2.1	-2.8	1.6	0.1	2.0	-3.3	2.0	1.1	2.9	0.5	-1.7
2019 febr.	-0.2	0.7	-0.5	0.3	3.4	-6.1	6.9	-3.8	3.0	0.9	4.6	2.9	-2.3
marts	-0.7	0.2	-0.3	1.1	-0.2	-7.7	5.9	-3.0	2.1	0.6	3.7	1.8	-5.5
apr.	-0.7	-0.8	-1.1	-2.2	1.9	0.0	3.0	-1.8	2.1	2.3	1.8	1.5	-0.2
maijs	-0.8	-0.8	-2.4	-1.8	3.1	0.4	1.7	-5.0	1.1	-0.3	2.5	-0.9	1.1
jūn.	-2.6	-2.8	-2.6	-4.4	-0.1	-0.1	1.0	-3.1	2.8	1.2	4.4	1.0	-5.6
jūl.	.	.	.	.	.	.	.	.	2.2	1.3	2.8	2.0	.
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati: %)													
2019 febr.	0.0	0.5	0.0	0.0	0.6	-3.3	3.1	-1.5	0.7	0.3	1.1	-0.4	-0.1
marts	-0.2	-0.2	0.0	0.8	-0.8	-0.8	-0.2	0.1	0.1	0.4	-0.1	-0.6	-3.6
apr.	-0.5	-0.8	-0.9	-1.9	0.3	1.8	-1.5	0.9	0.2	0.0	0.4	-0.2	4.8
maijs	0.8	0.8	-0.2	0.9	2.5	0.5	-0.5	-1.9	-0.4	-0.8	0.0	-1.4	2.8
jūn.	-1.6	-1.7	-0.8	-4.0	-2.6	-0.2	0.0	0.8	1.2	1.3	1.1	1.8	-6.7
jūl.	.	.	.	.	.	.	.	.	-0.6	-0.3	-1.0	0.0	.

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, ECB eksperimentālie statistiskie dati (8. aile) un Eiropas Automobiļu ražotāju asociācija (13. aile).

3. Saimnieciskā darbība

3.6. Viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības, ja nav norādīts citādi)							Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Ekonomiskā noskaņo- juma rādītājs (ilgttermiņa vidējais rādītājs = 100)	Apstrādes rūpniecība		Patērētāju konfi- dences rādītājs	Būvnie- cības konfi- dences rādītājs	Mazum- tirdzniecības konfi- dences rādītājs	Pakalpojumu nozares		Apstrādes rūpniecības iepirkumu vadītāju indekss (IVI)	Apstrādes rūpniecības produkcijas izlaide	Uzņēmēj- darbības aktivitāte pakalpojumu nozarē	Apvienotā produkcijas izlaide
		Ražotāju konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				Pakal- pojumu nozares konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999–2015	99.2	-5.3	80.7	-11.7	-15.0	-8.7	7.2	-	51.2	52.5	53.0	52.8
2016	104.1	-1.8	81.7	-8.1	-16.4	0.6	11.3	88.9	52.5	53.6	53.1	53.3
2017	110.1	5.5	83.2	-5.4	-4.2	2.3	14.6	89.8	57.4	58.5	55.6	56.4
2018	111.2	6.6	83.8	-4.9	6.1	1.3	15.2	90.3	54.9	54.7	54.5	54.6
2018 III	110.9	5.9	83.7	-5.1	6.6	1.9	15.3	90.3	54.3	54.0	54.4	54.3
2018 IV	108.8	3.6	83.6	-6.4	7.9	-0.3	13.4	90.4	51.7	51.0	52.8	52.3
2019 I	106.0	-0.5	83.2	-7.0	7.5	-1.0	11.6	90.7	49.1	49.0	52.4	51.5
2019 II	104.1	-4.3	82.4	-7.0	6.1	-0.7	11.6	90.5	47.7	48.5	53.1	51.8
2019 marts	105.6	-1.6	-	-6.6	7.5	0.3	11.5	-	47.5	47.2	53.3	51.6
2019 apr.	103.9	-4.3	82.8	-7.3	6.5	-1.1	11.8	90.6	47.9	48.0	52.8	51.5
2019 maijs	105.2	-2.9	-	-6.5	4.1	-0.9	12.1	-	47.7	48.9	52.9	51.8
2019 jūn.	103.3	-5.6	-	-7.2	7.6	0.1	11.0	-	47.6	48.5	53.6	52.2
2019 jūl.	102.7	-7.3	81.9	-6.6	5.0	-0.7	10.6	90.5	46.5	46.9	53.2	51.5
2019 aug.	103.1	-5.9	-	-7.1	3.7	0.5	9.3	-	47.0	47.9	53.5	51.9

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts; 1.–8. aile) un Markit (9.–12. aile).

3.7. Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību kontu kopsavilkums

(faktiskajās cenās, ja nav norādīts citādi; sezonāli neizlīdzināti dati)

	Mājsaimniecības							Nefinanšu sabiedrības					
	Uzkrājumu rādītājs (bruto) ¹⁾	Parāda rādītājs	Reālie bruto rīcībā esošie ienākumi	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Tīrā vērtība ²⁾	Nekustamie aktīvi	Peļņas daļa ³⁾	Uzkrājumu rādītājs (neto)	Parāda rādītājs ⁴⁾	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Finanšu sējums
	Bruto rīcībā esošie ienākumi (izlīdzināti dati; %)		Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)					% no neto pievienotās vērtības	% no IKP	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2016	12.1	93.8	1.8	2.0	6.1	3.3	2.7	35.7	7.7	139.0	4.9	6.1	2.9
2017	11.7	93.7	1.4	2.1	7.2	4.3	4.2	34.5	6.9	137.3	3.7	4.5	2.3
2018	11.9	93.5	1.6	2.0	7.7	2.5	4.7	34.3	6.6	136.2	2.0	7.7	1.3
2018 II	11.7	93.5	2.1	2.0	8.2	4.0	4.7	34.8	7.0	137.7	3.1	1.6	1.8
2018 III	11.8	93.5	1.4	2.0	8.5	3.6	4.7	34.4	6.8	137.4	2.7	8.6	1.6
2018 IV	11.9	93.5	1.6	2.0	8.5	2.5	4.7	34.3	6.6	136.2	2.0	21.3	1.3
2019 I	12.4	93.1	2.7	2.2	7.7	3.5	4.0	33.9	6.4	135.9	1.8	5.5	1.3

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Pamatojoties uz četru ceturkšņu uzkrājumu un bruto rīcībā esošo ienākumu kumulētajām summām (korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs).

2) Finanšu aktīvi (neietverot finanšu saistības) un nefinanšu aktīvi. Nefinanšu aktīvus veido galvenokārt nekustamie aktīvi (dzīvjamās ēkas un zeme). Tie ietver arī tādu uzņēmumu nefinanšu aktīvus, kuri nav juridiskās personas un kuri klasificēti mājsaimniecību sektorā.

3) Peļņas daļu nosaka saskaņā ar tīrijiem komercdarbības ienākumiem, kas kopumā atbilst grāmatvedībā aprēķinātajai peļņai.

4) Noteikts, pamatojoties uz aizdevumu, parāda vērtspapīru, tirdzniecības kredītu atlikumu un pensiju shēmu saistībām.

3. Saimnieciskā darbība

3.8. Euro zonas maksājumu balance. Tekošais kants un kapitāla kants

(mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi; darījumi)

	Tekošais kants											Kapitāla kants ¹⁾	
	Kopā			Preces		Pakalpojumi		Sākotnējie ienākumi		Otrreizējie ienākumi		Kredīts	Debets
	Kredīts	Debets	Saldo	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2018 III	1 038.1	963.7	74.4	588.2	525.3	230.1	204.4	191.1	165.4	28.7	68.7	8.8	5.7
IV	1 058.8	978.0	80.8	600.4	530.8	233.3	205.8	195.1	167.4	29.9	74.1	22.0	64.3
2019 I	1 061.1	969.7	91.3	606.2	524.6	233.7	205.7	192.0	171.5	29.2	67.9	10.5	14.8
II	1 043.9	972.2	71.8	597.0	520.9	232.1	217.4	188.0	171.1	26.8	62.8	9.0	6.1
2019 janv.	361.0	322.8	38.3	201.7	173.6	77.3	68.8	71.5	56.6	10.5	23.8	3.9	4.6
febr.	348.9	318.6	30.4	200.8	173.2	77.1	68.1	62.3	55.3	8.7	21.9	3.6	4.1
marts	351.1	328.4	22.7	203.6	177.9	79.3	68.7	58.2	59.5	10.0	22.3	3.0	6.1
apr.	346.9	323.8	23.1	197.9	174.0	77.1	70.9	63.2	58.4	8.7	20.5	2.4	1.9
maijs	350.9	320.6	30.3	199.7	172.8	77.0	71.4	64.8	56.9	9.3	19.5	3.0	2.0
jūn.	346.2	327.8	18.4	199.3	174.1	78.0	75.1	60.0	55.8	8.8	22.8	3.6	2.3
12 mēnešu kumulētie darījumi													
2019 jūn.	4 201.8	3 883.6	318.2	2 391.8	2 101.5	929.1	833.3	766.2	675.3	114.6	273.5	50.2	91.0
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)													
2019 jūn.	35.9	33.2	2.7	20.4	17.9	7.9	7.1	6.5	5.8	1.0	2.3	0.4	0.8

1) Kapitāla kanta dati nav sezonāli izlīdzināti.

3.9. Euro zonas preču ārējā tirdzniecība¹⁾, vērtības un apjomi preču grupu dalījumā²⁾

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (s.n. dati)		Eksports (FOB)					Imports (CIF)					
	Eksports	Imports	Kopā				Papildpostenis: apstrādes rūpniecība	Kopā				Papildposteni	
			Starp-patēriņa preces	Kapitāl-preces	Patēriņa preces			Starp-patēriņa preces	Kapitāl-preces	Patēriņa preces		Apstrādes rūpniecība	Nafta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Vērtības (mljrd. euro; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2018 III	4.7	10.2	572.8	278.5	117.7	166.8	479.1	530.8	310.1	86.1	127.0	373.6	68.5
IV	3.8	7.8	580.1	278.3	123.3	168.3	485.1	535.6	309.4	88.5	129.9	379.8	66.0
2019 I	4.1	5.1	588.1	283.9	120.5	172.7	492.9	531.6	306.5	85.0	132.6	381.2	64.2
II	2.4	2.4	582.4	.	.	.	485.8	529.7	.	.	.	378.0	.
2019 janv.	2.6	3.5	195.2	94.9	40.6	56.9	164.3	177.9	102.6	29.0	43.7	127.0	20.9
febr.	6.2	5.6	195.4	94.2	40.0	57.1	163.9	174.8	100.8	27.5	43.9	126.2	21.0
marts	3.5	6.2	197.5	94.9	40.0	58.7	164.6	178.9	103.2	28.5	45.0	128.0	22.2
apr.	5.4	6.8	192.7	92.4	39.1	58.2	159.8	177.4	101.8	27.9	44.8	126.8	21.8
maijs	7.1	4.8	195.5	91.6	40.4	59.0	163.3	175.9	101.1	28.3	43.7	125.0	22.3
jūn.	-4.7	-4.2	194.3	.	.	.	162.7	176.4	.	.	.	126.2	.
Apjoma indeksi (2000. g. = 100; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2018 III	1.1	2.0	125.4	125.8	125.3	127.6	126.2	115.6	115.1	119.1	115.6	120.4	99.5
IV	0.2	1.7	126.0	124.9	130.1	127.7	126.6	116.2	115.2	119.9	117.1	120.8	100.5
2019 I	0.1	1.4	126.8	126.9	126.2	129.3	126.9	116.6	116.6	115.3	118.8	120.7	107.9
II	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2018 dec.	-5.0	0.3	125.6	123.7	132.5	127.6	125.6	116.8	116.0	120.0	115.4	119.8	108.9
2019 janv.	-1.1	1.9	126.4	127.1	127.9	128.3	126.8	117.6	118.2	118.8	116.9	120.6	111.3
febr.	2.0	1.5	126.6	126.3	125.6	128.4	126.7	115.3	115.0	112.4	118.8	120.5	105.8
marts	-0.7	0.8	127.5	127.1	125.1	131.2	127.1	116.9	116.7	114.6	120.9	121.2	106.5
apr.	0.9	2.4	123.6	123.1	121.4	129.6	122.9	115.8	114.9	113.1	120.4	120.7	98.8
maijs	3.3	1.3	125.3	122.1	125.9	130.2	125.6	115.1	113.6	117.0	118.0	119.5	99.2

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Atšķirība starp ECB maksājumu bilances posteņa "Preces" (3.8. tabula) un Eurostat preču tirdzniecības (3.9. tabula) datiem veidojas galvenokārt atšķirīgo definīciju dēļ.

2) Preču grupas atbilstoši plašo ekonomisko kategoriju (Broad Economic Categories) klasifikācijai.

4. Cenas un izmaksas

4.1. Saskaņotais patēriņa cenu indekss¹⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā					Kopā (s.i. dati; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %) ²⁾						Administratīvi regulējamās cenās	
	Indekss: 2015. g. = 100	Kopā		Preces	Pakal- pojumi	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neap- strādātā pārtika	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija (s.n. dati)	Pakal- pojumi	Kopējais SPCI (neietverot administratīvi regulējamās cenās)	Adminis- trātīvi regulē- jamās cenās
1	2	3 (neietverot pārtiku un enerģiju)	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
% no 2019. gada kopapjoma	100.0	100.0	70.9	55.5	44.5	100.0	14.5	4.5	26.4	10.1	44.5	86.7	13.3
2016	100.2	0.2	0.8	-0.4	1.1	-	-	-	-	-	-	0.2	0.3
2017	101.8	1.5	1.0	1.6	1.4	-	-	-	-	-	-	1.6	1.0
2018	103.6	1.8	1.0	2.0	1.5	-	-	-	-	-	-	1.7	2.2
2018 III	104.1	2.1	1.0	2.6	1.5	0.5	0.4	0.3	0.1	2.7	0.3	2.1	2.4
IV	104.3	1.9	1.0	2.3	1.5	0.3	0.3	0.3	0.1	1.6	0.2	1.8	2.8
2019 I	103.5	1.4	1.0	1.5	1.4	0.0	0.6	0.2	0.1	-2.4	0.3	1.3	2.4
II	105.3	1.4	1.1	1.3	1.5	0.5	0.6	-0.2	0.1	1.6	0.6	1.3	2.1
2019 marts	104.4	1.4	0.8	1.6	1.1	0.1	0.4	-1.3	-0.1	0.8	0.2	1.3	2.2
apr.	105.1	1.7	1.3	1.5	1.9	0.3	0.1	0.0	0.0	0.7	0.5	1.7	2.1
maijs	105.2	1.2	0.8	1.4	1.0	0.1	0.2	0.5	0.1	0.9	-0.2	1.1	2.0
jūn.	105.4	1.3	1.1	1.0	1.6	0.1	0.2	0.4	0.0	-1.2	0.4	1.1	2.2
jūl.	104.9	1.0	0.9	0.9	1.2	0.0	0.2	0.4	0.1	-0.6	0.1	1.0	1.3
aug. ³⁾	105.1	1.0	0.9	.	1.3	0.1	0.2	0.9	0.0	-0.6	0.1	.	.

	Preces						Pakalpojumi						
	Pārtika (ietverot alkoholiskos dzērienus un tabaku)			Rūpniecības preces			Mājoklis		Transports	Sakari	Atpūta un individuālie pakalpojumi	Dažādi	
	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Kopā	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija		Īres maksa					
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
% no 2019. gada kopapjoma	19.0	14.5	4.5	36.5	26.4	10.1	11.0	6.5	7.2	2.6	15.3	8.4	
2016	0.9	0.6	1.4	-1.1	0.4	-5.1	1.1	1.1	0.8	0.0	1.3	1.2	
2017	1.8	1.5	2.4	1.5	0.3	4.9	1.3	1.2	2.1	-1.1	2.1	0.8	
2018	2.2	2.1	2.3	1.9	0.3	6.4	1.2	1.2	1.5	-0.1	2.0	1.4	
2018 III	2.5	2.1	3.8	2.7	0.2	9.5	1.1	1.1	1.4	0.2	2.2	1.3	
IV	2.0	1.9	2.0	2.4	0.2	8.4	1.2	1.1	1.5	-0.3	1.9	1.7	
2019 I	2.0	1.9	1.9	1.3	0.3	3.9	1.2	1.2	1.3	-0.6	1.7	1.5	
II	1.5	1.8	0.6	1.2	0.3	3.6	1.3	1.3	2.1	-1.2	2.0	1.5	
2019 marts	1.8	2.0	1.1	1.5	0.1	5.3	1.2	1.2	1.1	-0.7	1.2	1.5	
apr.	1.5	1.7	0.8	1.6	0.2	5.3	1.3	1.2	2.5	-1.2	2.8	1.6	
maijs	1.5	1.9	0.4	1.3	0.3	3.8	1.3	1.2	1.5	-1.5	1.0	1.4	
jūn.	1.6	1.9	0.7	0.6	0.3	1.7	1.5	1.4	2.2	-0.9	2.1	1.4	
jūl.	1.9	2.0	1.7	0.4	0.4	0.5	1.5	1.5	2.1	-1.1	0.8	1.4	
aug. ³⁾	2.1	2.0	2.5	.	0.4	-0.6	.	.	.	.	.	.	

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) 2016. gada maijā ECB sāka publicēt uzlabotās sezonāli izlīdzinātās euro zonas SPCI datu laikrindas saskaņā ar pārskatīto sezonāli izlīdzināto pieeju, kas aprakstīta ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 1. ielikumā (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ecbu/eb201603.en.pdf>).

3) Aplēse, pamatojoties uz provizoriskiem valstu datiem, kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

4. Cenas un izmaksas

4.2. Rūpniecības, būvniecības un īpašuma cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Ražotāju cenas rūpniecībā, neietverot būvniecību ¹⁾										Būv- niecība ²⁾	Mājokļu cenas ³⁾	Komer- cīpašumu cenu ekspe- rimentālais rādītājs ³⁾
	Kopā (indekss: 2015. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība (neietverot būvniecību un enerģētiku)						Ener- ģētika			
		Apstrā- des rūp- niecība	Kopā	Star- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces							
						Kopā	Pārtika, alkoholiskie dzērieni un tabaka	Nepārtikas preces					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2015. gada kopapjoma	100.0	100.0	77.3	72.1	28.9	20.7	22.5	16.5	5.9	27.9			
2016	97.9	-2.1	-1.4	-0.5	-1.6	0.5	0.0	0.0	0.0	-6.9	0.7	4.0	5.0
2017	100.8	3.0	3.0	2.1	3.2	0.9	1.9	2.9	0.2	5.6	2.0	4.3	4.8
2018	104.0	3.2	2.4	1.5	2.6	1.0	0.4	0.2	0.6	8.1	2.4	4.8	4.2
2018 III	104.9	4.3	3.2	1.5	3.1	1.1	0.1	-0.3	0.7	12.5	3.0	4.9	3.3
IV	105.7	4.0	2.3	1.4	2.5	1.1	0.3	-0.2	0.8	11.1	2.3	4.7	3.0
2019 I	105.4	3.0	1.3	1.1	1.3	1.5	0.4	-0.1	1.0	7.7	2.5	4.0	.
II	104.8	1.6	1.0	0.9	0.7	1.5	1.0	0.9	0.9	3.1	.	.	.
2019 febr.	105.5	3.0	1.5	1.2	1.3	1.6	0.5	0.0	1.0	8.0	-	-	-
marts	105.4	2.9	1.7	1.1	1.2	1.6	0.2	-0.4	1.0	7.7	-	-	-
apr.	105.1	2.6	1.6	1.1	1.2	1.5	0.8	0.6	1.0	6.4	-	-	-
maijs	105.0	1.6	1.2	1.0	0.8	1.6	1.0	0.9	0.9	3.1	-	-	-
jūn.	104.4	0.7	0.3	0.8	0.2	1.5	1.2	1.3	0.9	-0.2	-	-	-
jūl.	104.6	0.2	0.3	0.6	-0.2	1.5	1.0	1.1	0.8	-1.7	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un ECB aprēķini, kuru pamatā ir MSCI dati un valstu avoti (13. aile).

1) Tikai iekšzemes tirdzniecība.

2) Dzīvojamo ēku ražošanas izmaksas.

3) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk.

www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4.3. Izejvielu cenas un IKP deflatori

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	IKP deflatori								Naftas cenas (euro par barelu)	Neenerģijas izejvielu cenas (euro)					
	Kopā (s.i. dati; indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		Svērums atbilstoši importam ²⁾			Svērums atbilstoši izmantošanai ²⁾		
			Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamat- kapitāla veidošana				Kopā	Pārtikas izejvielas	Nepār- tikas izejvielas	Kopā	Pārtikas izejvielas	Nepār- tikas izejvielas
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
% no kopapjoma										100.0	45.4	54.6	100.0	50.4	49.6
2016	106.9	0.8	0.4	0.4	0.5	0.7	-1.3	-2.4	39.9	-2.0	-1.4	-2.8	-3.1	-3.7	-2.3
2017	107.9	0.9	1.3	1.3	1.4	1.6	1.9	2.9	48.1	5.8	-3.5	16.6	6.7	-1.6	17.8
2018	109.2	1.3	1.7	1.5	1.7	1.9	1.3	2.3	60.4	-0.9	-6.3	4.3	-0.2	-5.5	5.7
2018 III	109.3	1.2	1.9	1.7	1.9	2.3	2.2	3.8	64.8	2.0	-3.4	7.1	3.1	-2.2	8.8
IV	109.9	1.4	2.0	1.7	1.7	2.1	1.7	2.9	59.5	1.9	0.1	3.6	2.3	0.2	4.4
2019 I	110.3	1.5	1.6	1.3	1.6	2.2	1.3	1.6	55.6	3.2	3.7	2.8	3.9	5.2	2.7
II	110.8	1.6	1.6	1.4	1.6	2.2	1.1	1.2	61.0	-1.8	-0.6	-2.8	-0.1	4.8	-4.9
2019 marts	-	-	-	-	-	-	-	-	58.8	4.3	2.4	6.0	5.9	6.3	5.5
apr.	-	-	-	-	-	-	-	-	63.4	2.0	1.2	2.8	4.3	7.5	1.0
maijs	-	-	-	-	-	-	-	-	63.1	-4.2	-3.3	-5.0	-2.3	2.6	-7.1
jūn.	-	-	-	-	-	-	-	-	56.0	-2.9	0.5	-5.8	-2.1	4.4	-8.4
jūl.	-	-	-	-	-	-	-	-	57.1	2.9	4.2	1.8	3.0	7.8	-1.6
aug.	-	-	-	-	-	-	-	-	53.3	-1.0	1.0	-2.7	-1.2	3.3	-5.7

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un Bloomberg (9. aile).

1) Eksporta un importa deflatori attiecas uz precēm un pakalpojumiem un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonā.

2) Svērums atbilstoši importam: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo importa struktūru; svērums atbilstoši izmantošanai: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo iekšzemes pieprasījuma struktūru.

4. Cenas un izmaksas

4.4. Ar cenām saistīto viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības)					Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)			
	Pārdošanas cenu gaidas (nākamajiem trim mēnešiem)				Patēriņa cenu tendences pēdējos 12 mēnešos	Ražošanas izmaksas		Noteiktās cenas	
	Apstrādes rūpniecība	Mazumtirdzniecība	Pakalpojumi	Būvniecība		Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999–2015	4.2	-	-	-3.6	32.0	56.7	56.3	-	49.7
2016	-0.4	2.3	4.4	-7.1	0.6	49.8	53.9	49.3	49.6
2017	9.2	5.1	6.9	2.5	12.7	64.6	56.3	55.1	51.6
2018	11.5	7.4	9.4	12.1	20.3	65.4	57.9	56.1	52.7
2018 III	11.1	7.5	9.0	12.4	21.2	65.2	58.4	55.5	52.8
IV	11.9	8.5	10.0	13.0	23.9	62.6	58.4	54.5	52.7
2019 I	8.9	8.2	10.4	11.4	20.4	53.9	57.7	53.0	53.1
II	4.6	7.2	9.1	6.1	19.7	50.6	57.1	51.2	52.3
2019 marts	6.9	7.8	10.4	8.9	21.5	52.3	56.8	52.3	53.3
apr.	5.2	8.3	10.1	7.8	15.6	52.7	57.7	51.4	53.1
maijs	5.3	7.7	8.2	6.7	22.6	51.2	57.5	51.6	51.6
jūn.	3.2	5.5	9.0	3.9	21.0	48.0	56.2	50.6	52.3
jūl.	1.4	6.8	8.5	4.0	18.7	46.3	56.7	48.8	52.3
aug.	2.2	6.0	8.7	4.4	18.1	46.7	56.8	49.4	52.1

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un *Markit*.

4.5. Darbaspēka izmaksu indeksi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (indekss: 2016. g. = 100)	Kopā	Komponentu dalījumā		Atsevišķu saimnieciskās darbības veidu dalījumā		Papildpostenis: vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītājs ¹⁾
			Darba samaksa	Darba devēju sociālās iemaksas	Uzņēmējdarbības nozares	Galvenokārt ar uzņēmējdarbību nesaistītās nozares	
	1	2	3	4	5	6	7
% no 2018. gada kopapjoma	100.0	100.0	75.3	24.7	69.0	31.0	
2016	100.0	1.3	1.4	1.0	1.1	1.6	1.4
2017	101.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.6	1.5
2018	104.1	2.2	2.1	2.7	2.4	1.8	2.0
2018 III	100.8	2.4	2.3	2.9	2.6	2.1	2.1
IV	110.6	2.3	2.3	2.4	2.3	2.4	2.1
2019 I	99.6	2.5	2.5	2.2	2.4	2.4	2.3
II	.	.	.	.	.	.	2.0

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini.

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4. Cenas un izmaksas

4.6. Vienības darbaspēka izmaksas, atlīdzība vienam nodarbinātajam un darba ražīgums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā									
			Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekusta- mais īpašums	Profesionālie, komerc- darbības un atbalsta pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vienības darbaspēka izmaksas												
2016	105.6	0.8	1.3	-0.7	0.5	1.1	-0.2	2.7	4.6	1.0	1.1	2.0
2017	106.3	0.7	-0.7	-0.8	1.0	0.2	0.6	-1.9	4.1	1.8	1.3	1.6
2018	108.1	1.7	0.7	1.5	0.9	1.7	1.8	-0.3	3.7	1.9	2.2	2.2
2018 III	108.5	2.2	2.2	2.2	1.5	2.4	1.5	-0.4	4.3	2.7	2.5	2.5
IV	109.0	2.4	1.3	3.5	1.6	2.3	2.3	0.0	4.2	2.0	2.3	2.5
2019 I	109.4	2.2	1.3	3.6	1.0	2.3	1.4	-0.5	4.8	2.0	2.0	1.7
II	110.0	2.1	-0.9	3.8	0.8	2.2	1.6	-1.1	2.7	2.1	2.0	2.7
Atlīdzība vienam nodarbinātajam												
2016	109.6	1.3	0.1	1.4	1.8	1.5	0.6	2.4	2.8	0.6	1.4	1.5
2017	111.4	1.6	0.8	1.4	1.7	1.5	2.3	0.8	2.5	2.6	1.6	1.5
2018	113.8	2.1	2.1	1.9	1.8	2.4	2.8	1.4	3.2	2.7	2.0	2.3
2018 III	114.3	2.4	2.4	2.2	2.2	2.7	2.7	1.8	3.9	3.0	2.1	2.9
IV	114.9	2.2	1.6	1.7	1.9	2.3	2.3	1.1	4.3	2.9	2.0	3.2
2019 I	115.3	2.2	1.6	2.1	2.9	2.9	1.9	0.8	3.9	2.0	1.8	2.5
II	115.9	2.1	1.8	1.5	2.6	2.5	1.5	0.9	3.0	2.5	1.9	3.0
Darba ražīgums uz vienu nodarbināto												
2016	103.8	0.5	-1.1	2.2	1.3	0.4	0.8	-0.2	-1.7	-0.4	0.3	-0.5
2017	104.8	0.9	1.5	2.2	0.7	1.3	1.8	2.7	-1.6	0.8	0.3	-0.1
2018	105.2	0.4	1.5	0.4	0.8	0.7	1.0	1.7	-0.4	0.7	-0.2	0.2
2018 III	105.3	0.2	0.1	0.0	0.7	0.3	1.2	2.1	-0.4	0.3	-0.4	0.4
IV	105.3	-0.2	0.3	-1.8	0.4	0.0	0.0	1.2	0.0	0.9	-0.3	0.7
2019 I	105.4	0.0	0.3	-1.5	1.9	0.6	0.5	1.3	-0.8	0.0	-0.2	0.8
II	105.3	-0.1	2.7	-2.2	1.8	0.3	-0.1	2.0	0.2	0.4	-0.1	0.3
Atlīdzība par vienu nostrādāto stundu												
2016	111.2	1.1	-0.5	1.2	1.9	1.0	0.5	1.9	2.4	0.2	1.4	1.6
2017	113.3	1.9	1.0	1.5	1.6	1.8	2.5	1.4	2.4	2.7	2.1	2.1
2018	115.6	2.0	1.8	2.0	1.2	2.4	2.7	1.5	2.7	2.4	1.9	2.1
2018 III	115.5	2.1	2.4	2.2	1.4	2.5	2.5	1.8	2.8	2.3	2.0	2.1
IV	116.0	1.8	1.3	1.7	1.3	2.1	1.9	0.8	4.0	2.5	1.7	2.4
2019 I	116.5	1.8	0.2	1.9	1.9	2.3	1.6	0.5	3.8	1.7	1.8	2.4
II	117.3	2.2	2.7	1.8	2.4	2.6	1.7	1.3	2.6	2.5	2.2	3.4
Darba ražīgums stundā												
2016	105.7	0.5	-1.2	2.0	1.2	0.3	0.8	-0.6	-2.2	-0.5	0.3	-0.4
2017	107.2	1.3	2.1	2.4	0.8	1.8	2.0	3.3	-1.7	1.2	0.8	0.6
2018	107.7	0.5	0.8	0.6	0.5	1.0	1.2	1.8	-0.5	0.5	-0.3	0.3
2018 III	107.2	0.1	-0.6	0.2	-0.1	0.4	1.1	2.1	-0.8	-0.4	-0.5	0.1
IV	107.2	-0.3	0.0	-1.7	0.0	0.1	-0.2	0.8	0.5	0.6	-0.5	0.2
2019 I	107.3	-0.3	-0.7	-1.7	0.7	0.2	0.3	1.0	-0.3	-0.3	-0.2	0.6
II	107.5	0.2	2.5	-1.9	1.3	0.6	0.4	2.5	0.0	0.3	0.2	0.7

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.1. Monetārie rādītāji¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	M3											
	M2						M3 – M2					
	M1		M2 – M1									
	Skaidrā nauda apgrozībā	Noguldījumi uz nakti		Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem		Repo darījumi	Naudas tirgus fondu akcijas	Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi												
2016	1 075.3	6 082.8	7 158.1	1 330.6	2 221.0	3 551.5	10 709.7	69.6	523.1	86.6	679.2	11 388.9
2017	1 111.6	6 637.3	7 748.9	1 197.0	2 260.9	3 457.9	11 206.8	74.7	512.0	71.6	658.4	11 865.1
2018	1 162.7	7 114.8	8 277.4	1 128.2	2 298.0	3 426.1	11 703.6	74.6	523.3	73.1	670.9	12 374.5
2018 III	1 150.6	7 009.8	8 160.3	1 126.6	2 284.6	3 411.2	11 571.5	71.4	495.4	60.4	627.3	12 198.8
IV	1 162.7	7 114.8	8 277.4	1 128.2	2 298.0	3 426.1	11 703.6	74.6	523.3	73.1	670.9	12 374.5
2019 I	1 180.7	7 285.2	8 465.9	1 113.0	2 318.5	3 431.5	11 897.4	74.4	509.6	30.9	614.9	12 512.3
II	1 188.0	7 419.2	8 607.2	1 110.2	2 338.9	3 449.1	12 056.3	74.9	509.6	38.0	622.6	12 678.9
2019 febr.	1 172.8	7 190.1	8 362.9	1 125.1	2 308.9	3 433.9	11 796.8	70.7	505.1	57.4	633.2	12 430.0
marts	1 180.7	7 285.2	8 465.9	1 113.0	2 318.5	3 431.5	11 897.4	74.4	509.6	30.9	614.9	12 512.3
apr.	1 182.2	7 307.3	8 489.5	1 126.3	2 327.2	3 453.5	11 943.0	73.9	514.0	39.4	627.3	12 570.3
maijs	1 185.4	7 365.5	8 550.9	1 124.6	2 335.2	3 459.8	12 010.7	70.7	511.9	46.0	628.5	12 639.2
jūn.	1 188.0	7 419.2	8 607.2	1 110.2	2 338.9	3 449.1	12 056.3	74.9	509.6	38.0	622.6	12 678.9
jūl. ^(p)	1 193.1	7 492.8	8 685.9	1 099.5	2 345.0	3 444.5	12 130.3	76.5	525.1	36.2	637.8	12 768.2
Darījumi												
2016	38.1	541.6	579.7	-106.1	16.1	-90.0	489.8	-4.3	34.3	18.3	48.3	538.0
2017	36.4	591.8	628.1	-110.5	34.3	-76.2	551.9	6.9	-10.9	-18.4	-22.4	529.5
2018	50.0	461.9	511.9	-71.5	45.0	-26.5	485.4	-3.5	11.3	-2.3	5.5	490.8
2018 III	16.0	116.1	132.1	-51.8	14.1	-37.7	94.4	-2.4	-12.6	-4.8	-19.7	74.7
IV	12.1	105.3	117.4	0.3	13.4	13.7	131.1	2.9	27.7	9.3	39.8	170.9
2019 I	18.1	167.8	185.9	-17.5	21.0	3.5	189.4	-0.5	-20.5	-38.7	-59.6	129.7
II	7.9	138.8	146.6	-3.7	20.3	16.5	163.2	0.8	0.3	7.6	8.6	171.8
2019 febr.	5.1	66.3	71.4	0.8	6.2	6.9	78.3	-4.3	-3.5	-4.2	-12.0	66.2
marts	8.0	90.7	98.7	-13.4	9.5	-3.9	94.8	3.5	2.5	-24.7	-18.7	76.1
apr.	1.5	22.3	23.8	13.2	8.6	21.7	45.6	-0.5	4.6	8.2	12.3	57.9
maijs	3.2	58.4	61.6	-3.2	8.0	4.7	66.3	-3.2	-2.1	5.3	0.0	66.3
jūn.	3.2	58.0	61.2	-13.7	3.8	-9.9	51.3	4.5	-2.2	-5.9	-3.6	47.6
jūl. ^(p)	5.0	70.4	75.4	-12.1	6.0	-6.1	69.3	1.4	15.6	-3.0	13.9	83.3
Pieauguma temps												
2016	3.7	9.7	8.8	-7.4	0.7	-2.5	4.8	-5.8	7.0	26.1	7.6	5.0
2017	3.4	9.8	8.8	-8.4	1.5	-2.1	5.2	10.0	-2.1	-21.4	-3.3	4.7
2018	4.5	6.9	6.6	-6.0	2.0	-0.8	4.3	-4.6	2.2	-3.4	0.8	4.1
2018 III	4.1	7.3	6.9	-7.4	1.8	-1.4	4.3	2.5	-6.7	-26.1	-8.1	3.6
IV	4.5	6.9	6.6	-6.0	2.0	-0.8	4.3	-4.6	2.2	-3.4	0.8	4.1
2019 I	5.6	7.8	7.5	-5.5	2.6	-0.2	5.2	-1.1	-1.7	-49.5	-6.3	4.5
II	4.8	7.7	7.2	-6.2	3.0	-0.1	5.0	1.1	-1.0	-39.6	-4.7	4.5
2019 febr.	5.0	6.9	6.6	-4.9	2.2	-0.2	4.5	-7.1	-1.7	-4.1	-2.6	4.1
marts	5.6	7.8	7.5	-5.5	2.6	-0.2	5.2	-1.1	-1.7	-49.5	-6.3	4.5
apr.	5.2	7.7	7.4	-3.7	2.8	0.6	5.3	-4.6	-0.8	-42.9	-5.8	4.7
maijs	4.9	7.6	7.2	-3.9	3.0	0.7	5.2	-2.4	-0.3	-28.2	-3.4	4.8
jūn.	4.8	7.7	7.2	-6.2	3.0	-0.1	5.0	1.1	-1.0	-39.6	-4.7	4.5
jūl. ^(p)	5.0	8.3	7.8	-5.5	3.0	0.1	5.5	10.7	1.9	-40.5	-1.2	5.2

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.2. M3 ietilpstošie noguldījumi¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾					Finanšu sabiedrības (neietverot MFI un ASPF) ²⁾	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	Pārējā valdība ⁴⁾
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Atlikumi													
2016	2 093.2	1 630.3	295.1	159.6	8.2	6 055.5	3 402.3	644.9	2 006.3	2.1	972.0	199.5	383.8
2017	2 239.0	1 795.5	285.7	148.8	9.1	6 315.2	3 700.7	562.0	2 051.9	0.7	998.6	204.4	412.6
2018	2 336.5	1 900.3	280.8	147.5	7.8	6 643.0	4 034.7	517.3	2 089.8	1.2	1 004.6	200.2	431.2
2018 III	2 309.7	1 886.3	267.9	148.7	6.8	6 545.8	3 946.3	524.6	2 073.8	1.1	986.4	212.2	438.3
IV	2 336.5	1 900.3	280.8	147.5	7.8	6 643.0	4 034.7	517.3	2 089.8	1.2	1 004.6	200.2	431.2
2019 I	2 383.9	1 960.5	269.6	147.9	5.9	6 753.9	4 126.3	515.0	2 111.2	1.3	977.7	213.2	462.3
II	2 407.2	1 985.8	263.8	150.2	7.4	6 844.1	4 203.9	510.3	2 128.0	1.9	1 012.3	217.4	462.3
2019 febr.	2 347.9	1 919.0	275.8	147.0	6.1	6 723.4	4 103.0	516.8	2 102.0	1.5	965.2	206.0	452.1
marts	2 383.9	1 960.5	269.6	147.9	5.9	6 753.9	4 126.3	515.0	2 111.2	1.3	977.7	213.2	462.3
apr.	2 390.9	1 963.1	271.7	148.8	7.2	6 789.7	4 156.2	513.5	2 118.3	1.7	983.4	211.7	459.0
maijs	2 401.7	1 977.0	268.5	149.2	7.0	6 828.6	4 188.3	512.7	2 126.1	1.6	990.2	216.7	458.7
jūn.	2 407.2	1 985.8	263.8	150.2	7.4	6 844.1	4 203.9	510.3	2 128.0	1.9	1 012.3	217.4	462.3
jūl. (p)	2 438.0	2 018.0	263.2	150.4	6.4	6 898.1	4 253.7	508.8	2 133.4	2.1	1 003.2	220.9	453.6
Darījumi													
2016	131.8	156.6	-25.2	0.3	0.1	300.7	334.2	-46.5	13.9	-0.9	24.1	-28.4	19.1
2017	179.8	182.7	-3.1	-0.8	1.0	254.1	303.6	-81.6	33.5	-1.3	55.4	6.3	26.9
2018	93.6	103.0	-6.9	-1.1	-1.4	327.1	325.8	-45.1	45.9	0.5	-1.9	-4.8	17.8
2018 III	25.9	35.4	-9.9	0.6	-0.2	76.0	75.5	-10.7	11.3	0.0	-29.2	-8.0	11.4
IV	27.3	14.2	13.0	-0.7	0.9	96.6	88.3	-7.5	15.7	0.1	17.2	-12.4	-6.8
2019 I	50.1	61.9	-11.4	0.8	-1.2	109.7	90.9	-2.7	21.4	0.1	-31.8	12.4	30.5
II	26.8	28.1	-5.4	2.6	1.5	90.2	78.1	-4.8	16.3	0.6	34.9	4.5	-0.3
2019 febr.	22.6	19.6	4.4	-0.3	-1.0	44.9	38.8	-0.5	6.8	-0.1	-14.5	2.1	13.7
marts	34.0	40.0	-6.6	0.8	-0.2	29.7	22.8	-2.1	9.2	-0.3	9.8	7.0	10.0
apr.	7.0	2.7	2.1	1.0	1.3	35.1	29.8	-2.0	6.9	0.4	6.4	-1.6	-3.3
maijs	11.8	15.0	-3.3	0.3	-0.2	38.8	32.0	-0.9	7.7	-0.1	4.7	5.0	-0.3
jūn.	8.1	10.5	-4.1	1.3	0.4	16.3	16.3	-1.9	1.7	0.3	23.8	1.0	3.3
jūl. (p)	30.2	31.1	0.1	0.0	-1.0	53.6	49.6	-1.8	5.4	0.3	-12.8	3.3	-8.7
Pieauguma temps													
2016	6.8	10.4	-7.9	0.3	1.4	5.2	10.9	-6.7	0.7	-29.3	2.5	-12.5	5.2
2017	8.6	11.2	-1.1	-0.5	12.5	4.2	8.9	-12.7	1.7	-65.5	5.8	3.2	7.0
2018	4.2	5.7	-2.5	-0.7	-16.0	5.2	8.8	-8.0	2.2	65.1	-0.2	-2.3	4.3
2018 III	4.8	7.0	-6.8	0.3	27.4	4.5	8.4	-10.0	1.9	-45.8	1.0	5.2	4.8
IV	4.2	5.7	-2.5	-0.7	-16.0	5.2	8.8	-8.0	2.2	65.1	-0.2	-2.3	4.3
2019 I	5.9	7.7	-2.7	0.2	-17.5	5.7	8.9	-5.5	2.9	-18.1	-2.4	0.4	10.8
II	5.7	7.6	-4.9	2.3	12.4	5.8	8.6	-4.8	3.1	73.3	-0.9	-1.7	8.1
2019 febr.	4.4	6.0	-2.8	-0.1	-25.7	5.6	8.9	-6.1	2.5	-13.6	-3.7	-1.3	8.4
marts	5.9	7.7	-2.7	0.2	-17.5	5.7	8.9	-5.5	2.9	-18.1	-2.4	0.4	10.8
apr.	5.8	7.1	-0.6	1.6	0.1	5.8	8.9	-5.2	2.9	1.5	0.1	-0.5	9.2
maijs	5.5	6.8	-1.3	1.4	8.9	6.0	8.9	-4.7	3.2	20.2	-0.7	0.3	8.8
jūn.	5.7	7.6	-4.9	2.3	12.4	5.8	8.6	-4.8	3.1	73.3	-0.9	-1.7	8.1
jūl. (p)	7.0	8.8	-3.0	2.4	-8.1	6.1	9.2	-4.6	3.1	15.9	-0.2	1.5	6.2

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Attiecas uz valdības sektoru, neietverot centrālo valdību.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.3. Euro zonas rezidentiem izsniegtie kredīti¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Kredīts valdībai			Kredīts pārējiem euro zonas rezidentiem								
	Kopā	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kopā	Aizdevumi					Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu (neietverot naudas tirgus fondus) akcijas	
					Kopā	Nefinanšu sabiedrībām ³⁾	Mājsaimniecībām ⁴⁾	Finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un ASPF) ³⁾	Apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem			
												Koriģētie aizdevumi ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi												
2016	4 389.3	1 084.0	3 292.1	12 881.4	10 711.1	10 982.1	4 311.4	5 449.3	836.7	113.5	1 387.4	782.9
2017	4 625.9	1 033.3	3 578.7	13 116.4	10 874.1	11 167.4	4 325.4	5 600.0	839.1	109.6	1 442.4	799.8
2018	4 687.0	1 007.4	3 668.2	13 418.1	11 127.0	11 484.9	4 408.8	5 741.5	848.8	127.9	1 520.0	771.0
2018 III	4 627.4	1 003.5	3 609.9	13 363.1	11 064.5	11 394.1	4 396.2	5 702.0	841.9	124.4	1 513.8	784.8
IV	4 687.0	1 007.4	3 668.2	13 418.1	11 127.0	11 484.9	4 408.8	5 741.5	848.8	127.9	1 520.0	771.0
2019 I	4 662.8	1 001.3	3 650.1	13 527.0	11 196.3	11 548.1	4 422.3	5 788.2	854.4	131.4	1 527.4	803.4
II	4 633.4	1 000.7	3 621.0	13 642.4	11 293.8	11 668.4	4 461.7	5 825.7	874.9	131.4	1 546.6	802.0
2019 febr.	4 684.7	1 000.8	3 672.0	13 502.5	11 179.4	11 527.1	4 425.2	5 770.5	857.4	126.3	1 533.1	789.9
marts	4 662.8	1 001.3	3 650.1	13 527.0	11 196.3	11 548.1	4 422.3	5 788.2	854.4	131.4	1 527.4	803.4
apr.	4 639.6	998.2	3 630.0	13 570.4	11 234.0	11 591.2	4 443.8	5 800.5	864.1	125.7	1 523.3	813.1
maijs	4 632.4	1 004.3	3 616.4	13 592.9	11 257.4	11 623.7	4 463.9	5 807.5	862.8	123.2	1 533.9	801.6
jūn.	4 633.4	1 000.7	3 621.0	13 642.4	11 293.8	11 668.4	4 461.7	5 825.7	874.9	131.4	1 546.6	802.0
jūl. ^(p)	4 673.6	1 000.6	3 661.4	13 680.0	11 338.8	11 710.6	4 486.4	5 842.7	876.1	133.7	1 534.2	807.0
Darījumi												
2016	485.9	-34.5	520.3	319.6	235.8	259.9	82.5	121.1	43.2	-11.0	80.3	3.6
2017	289.7	-43.2	332.3	362.7	274.8	315.6	82.7	173.7	22.0	-3.5	64.3	23.6
2018	92.5	-28.3	120.8	372.6	304.7	378.4	124.0	166.2	-3.6	18.1	89.4	-21.4
2018 III	48.0	-16.2	64.5	105.3	91.0	88.0	48.7	49.9	-12.1	4.5	18.6	-4.2
IV	40.8	4.0	36.8	66.0	60.1	92.6	16.5	42.0	-1.8	3.4	13.6	-7.7
2019 I	-41.0	-6.8	-34.2	107.5	83.1	78.7	25.2	50.1	6.0	1.8	-1.7	26.1
II	-56.9	-1.4	-55.8	126.4	113.8	134.4	53.8	38.7	24.2	-2.8	17.5	-4.9
2019 febr.	10.9	-4.8	15.3	46.4	25.0	32.2	17.6	12.9	-4.1	-1.4	7.1	14.3
marts	-38.8	0.4	-38.7	26.2	23.1	27.7	3.2	18.8	-2.4	3.5	-8.7	11.8
apr.	-22.2	-3.2	-19.0	40.5	41.7	46.6	26.1	12.6	8.6	-5.7	-6.3	5.2
maijs	-8.3	5.9	-14.5	34.0	25.6	33.7	21.9	7.6	-1.5	-2.5	13.9	-5.5
jūn.	-26.4	-4.1	-22.3	52.0	46.6	54.0	5.8	18.4	17.1	5.3	10.0	-4.6
jūl. ^(p)	14.8	-0.2	15.0	34.7	45.0	43.0	25.9	17.1	-0.1	2.2	-14.2	3.9
Pieauguma temps												
2016	12.4	-3.1	18.7	2.5	2.3	2.4	1.9	2.3	5.5	-8.9	6.1	0.5
2017	6.6	-4.0	10.2	2.8	2.6	2.9	1.9	3.2	2.7	-3.1	4.6	3.0
2018	2.0	-2.7	3.4	2.8	2.8	3.4	2.9	3.0	-0.4	16.5	6.2	-2.7
2018 III	3.1	-4.4	5.3	3.0	3.0	3.4	3.2	3.1	-0.3	11.7	5.9	-1.1
IV	2.0	-2.7	3.4	2.8	2.8	3.4	2.9	3.0	-0.4	16.5	6.2	-2.7
2019 I	1.8	-2.4	3.0	2.8	2.7	3.2	2.5	3.1	-1.3	14.8	4.1	1.9
II	-0.2	-2.0	0.3	3.1	3.2	3.5	3.3	3.2	1.8	5.8	3.2	1.2
2019 febr.	2.5	-2.6	4.0	2.8	2.7	3.3	2.6	3.2	-1.4	10.6	5.3	-0.3
marts	1.8	-2.4	3.0	2.8	2.7	3.2	2.5	3.1	-1.3	14.8	4.1	1.9
apr.	1.3	-2.7	2.5	2.7	2.8	3.4	2.8	3.2	0.6	5.4	2.6	1.2
maijs	0.6	-2.2	1.5	2.6	2.7	3.3	2.7	3.1	-0.4	1.6	3.1	0.5
jūn.	-0.2	-2.0	0.3	3.1	3.2	3.5	3.3	3.2	1.8	5.8	3.2	1.2
jūl. ^(p)	-0.5	-1.4	-0.2	2.9	3.2	3.6	3.3	3.2	2.5	7.1	1.2	1.8

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

3) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

4) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.4. MFI aizdevumi euro zonas nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾				
	Kopā		Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā		Patēriņa kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Citi aizdevumi
		Koriģētie aizdevumi ⁴⁾					Koriģētie aizdevumi ⁴⁾			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2016	4 311.4	4 309.1	1 013.3	795.7	2 502.4	5 449.3	5 728.7	615.9	4 084.1	749.3
2017	4 325.4	4 360.1	987.3	820.2	2 517.9	5 600.0	5 866.6	654.4	4 217.0	728.6
2018	4 408.8	4 494.3	995.7	844.3	2 568.7	5 741.5	6 023.3	683.5	4 353.9	704.1
2018 III	4 396.2	4 459.8	999.7	836.2	2 560.4	5 702.0	5 979.1	678.6	4 311.7	711.7
IV	4 408.8	4 494.3	995.7	844.3	2 568.7	5 741.5	6 023.3	683.5	4 353.9	704.1
2019 I	4 422.3	4 508.9	979.9	852.0	2 590.4	5 788.2	6 065.7	694.4	4 391.6	702.2
II	4 461.7	4 555.9	978.6	867.7	2 615.5	5 825.7	6 112.2	707.6	4 421.3	696.8
2019 febr.	4 425.2	4 506.1	980.1	851.5	2 593.7	5 770.5	6 051.7	690.8	4 375.6	704.0
marts	4 422.3	4 508.9	979.9	852.0	2 590.4	5 788.2	6 065.7	694.4	4 391.6	702.2
apr.	4 443.8	4 528.0	984.9	858.9	2 600.0	5 800.5	6 083.2	695.7	4 405.3	699.5
maijs	4 463.9	4 546.6	982.4	865.7	2 615.9	5 807.5	6 098.7	701.0	4 409.5	697.0
jūn.	4 461.7	4 555.9	978.6	867.7	2 615.5	5 825.7	6 112.2	707.6	4 421.3	696.8
jūl. ^(p)	4 486.4	4 575.9	987.1	874.7	2 624.6	5 842.7	6 133.0	710.8	4 437.0	694.9
Darījumi										
2016	82.5	100.4	-14.7	43.2	54.0	121.1	113.8	24.1	105.4	-8.4
2017	82.7	131.7	-0.3	38.0	45.0	173.7	165.5	45.1	134.3	-5.8
2018	124.0	176.1	19.6	33.5	70.8	166.2	188.6	39.6	136.4	-9.8
2018 III	48.7	47.8	16.4	9.7	22.6	49.9	48.6	10.3	40.5	-0.9
IV	16.5	40.9	-2.3	7.4	11.3	42.0	50.8	7.7	39.2	-4.9
2019 I	25.2	23.7	-14.3	10.3	29.2	50.1	49.0	11.7	38.7	-0.3
II	53.8	58.4	2.6	18.6	32.7	38.7	48.6	13.1	27.3	-1.7
2019 febr.	17.6	17.3	0.7	5.3	11.6	12.9	17.5	3.3	9.1	0.5
marts	3.2	8.3	-0.8	2.2	1.9	18.8	16.1	3.9	15.8	-0.9
apr.	26.1	23.7	6.4	7.2	12.6	12.6	17.4	2.8	10.2	-0.4
maijs	21.9	18.8	-2.4	7.0	17.4	7.6	16.9	5.6	4.2	-2.2
jūn.	5.8	15.8	-1.4	4.4	2.8	18.4	14.3	4.7	12.8	0.8
jūl. ^(p)	25.9	21.8	8.3	7.3	10.3	17.1	20.9	3.3	15.5	-1.7
Pieauguma temps										
2016	1.9	2.4	-1.4	5.7	2.2	2.3	2.0	4.1	2.7	-1.1
2017	1.9	3.1	0.0	4.8	1.8	3.2	2.9	7.3	3.3	-0.8
2018	2.9	4.1	2.0	4.1	2.8	3.0	3.2	6.1	3.2	-1.4
2018 III	3.2	4.3	3.3	4.6	2.8	3.1	3.1	6.9	3.2	-0.9
IV	2.9	4.1	2.0	4.1	2.8	3.0	3.2	6.1	3.2	-1.4
2019 I	2.5	3.7	-1.2	4.6	3.3	3.1	3.3	6.1	3.5	-1.5
II	3.3	3.9	0.2	5.6	3.8	3.2	3.3	6.4	3.4	-1.1
2019 febr.	2.6	3.8	0.1	4.5	3.0	3.2	3.3	6.0	3.5	-1.2
marts	2.5	3.7	-1.2	4.6	3.3	3.1	3.3	6.1	3.5	-1.5
apr.	2.8	3.9	-0.9	5.3	3.4	3.2	3.3	5.8	3.5	-1.3
maijs	2.7	3.8	-1.6	5.5	3.5	3.1	3.3	6.1	3.4	-1.6
jūn.	3.3	3.9	0.2	5.6	3.8	3.2	3.3	6.4	3.4	-1.1
jūl. ^(p)	3.3	3.9	-0.2	5.7	3.9	3.2	3.4	6.2	3.5	-1.2

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.5. M3 neietilpstošie bilances posteņi (neietverot euro zonas rezidentiem izsniegtos kredītus)¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	MFI saistības						MFI aktīvi			
	Centrālās valdības turējumi ²⁾	Ilgāka termiņa finanšu saistības pret pārējiem euro zonas rezidentiem					Tīrie ārējie aktīvi	Citi		
		Kopā	Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	Kapitāls un rezerves		Kopā		
								Repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	Reversie repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Atlikumi									
2016	307.7	6 955.9	2 089.5	70.9	2 145.9	2 649.6	1 124.8	257.0	205.9	121.6
2017	343.9	6 768.4	1 968.3	59.7	2 014.1	2 726.2	935.5	299.8	143.5	92.5
2018	378.9	6 808.8	1 941.4	56.0	2 090.6	2 720.8	1 028.6	428.5	187.0	194.9
2018 III	403.7	6 693.6	1 934.8	56.9	2 048.5	2 653.5	881.1	424.5	177.3	183.0
IV	378.9	6 808.8	1 941.4	56.0	2 090.6	2 720.8	1 028.6	428.5	187.0	194.9
2019 I	367.4	6 903.1	1 937.7	55.6	2 144.8	2 764.9	1 174.3	418.6	199.0	212.3
II	366.6	6 980.2	1 955.8	57.6	2 132.3	2 834.6	1 315.2	434.7	191.5	207.8
2019 febr.	409.0	6 875.6	1 936.6	55.6	2 140.6	2 742.7	1 110.1	417.2	198.1	210.5
marts	367.4	6 903.1	1 937.7	55.6	2 144.8	2 764.9	1 174.3	418.6	199.0	212.3
apr.	362.2	6 892.0	1 934.7	56.0	2 129.7	2 771.5	1 196.5	417.9	216.8	232.2
maijs	361.8	6 905.8	1 932.2	56.5	2 130.3	2 786.8	1 271.1	410.5	212.8	229.2
jūn.	366.6	6 980.2	1 955.8	57.6	2 132.3	2 834.6	1 315.2	434.7	191.5	207.8
jūl. ^(p)	370.5	7 015.8	1 927.8	58.1	2 148.5	2 881.5	1 399.7	401.2	206.5	224.1
	Darījumi									
2016	22.0	-122.9	-71.3	-8.6	-118.7	75.7	-278.3	-90.2	12.8	-12.0
2017	39.1	-74.9	-83.7	-6.6	-72.0	87.4	-92.5	-66.2	-61.2	-28.5
2018	39.0	45.1	-37.8	-4.9	17.0	70.8	64.6	45.2	21.8	24.2
2018 III	76.4	29.8	-16.2	-1.5	19.2	28.4	38.9	-11.3	3.2	-0.8
IV	-24.1	16.4	-0.5	-0.9	3.4	14.4	34.7	21.8	9.7	11.9
2019 I	-11.4	50.8	-10.7	-0.3	44.7	17.1	109.7	-7.1	2.7	5.5
II	-0.7	46.8	20.5	2.0	-1.8	26.2	109.0	39.4	-7.1	-4.5
2019 febr.	31.5	21.3	-3.3	0.0	26.3	-1.8	42.7	19.1	-0.9	2.1
marts	-41.4	8.4	-1.5	0.0	-1.4	11.3	48.0	7.6	-8.4	-10.2
apr.	-5.2	-5.4	-2.6	0.3	-14.0	10.9	26.5	2.5	17.8	19.8
maijs	-0.4	5.2	-1.8	0.6	-0.9	7.2	58.9	-13.5	-4.1	-2.9
jūn.	4.8	47.1	24.8	1.1	13.1	8.1	23.6	50.4	-20.8	-21.4
jūl. ^(p)	3.9	-3.5	-29.1	0.4	10.0	15.3	59.0	-24.9	14.9	16.3
	Pieauguma temps									
2016	7.8	-1.7	-3.4	-10.9	-5.3	2.9	-	-	6.3	-9.0
2017	12.6	-1.1	-4.0	-9.7	-3.4	3.3	-	-	-29.8	-23.5
2018	11.3	0.7	-1.9	-8.1	0.8	2.7	-	-	11.0	2.2
2018 III	14.3	0.0	-2.8	-9.3	0.0	2.3	-	-	7.5	3.9
IV	11.3	0.7	-1.9	-8.1	0.8	2.7	-	-	11.0	2.2
2019 I	8.8	1.3	-1.6	-6.4	2.5	2.7	-	-	18.9	12.7
II	12.0	2.1	-0.4	-1.3	3.2	3.2	-	-	5.1	6.7
2019 febr.	19.7	1.4	-1.8	-7.1	2.9	2.8	-	-	35.9	27.9
marts	8.8	1.3	-1.6	-6.4	2.5	2.7	-	-	18.9	12.7
apr.	4.6	1.1	-1.9	-5.4	2.2	2.6	-	-	40.6	44.3
maijs	8.7	1.3	-1.6	-3.8	2.4	2.8	-	-	14.4	15.9
jūn.	12.0	2.1	-0.4	-1.3	3.2	3.2	-	-	5.1	6.7
jūl. ^(p)	5.5	1.9	-1.9	0.5	3.8	3.4	-	-	7.1	9.9

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Ietver centrālās valdības MFI sektorā veikto noguldījumu un MFI sektora emitēto vērtspapīru turējumus.

3) Nav veikta datu korekcija, ņemot vērā sezonālo ietekmi.

6. Fiskālās norises

6.1. Deficīts/pārpalikums

(% no IKP; gada plūsmas)

	Deficīts (-)/pārpalikums (+)					Papildpostenis: sākotnējais deficīts (-)/ pārpalikums (+)
	Kopā	Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālā nodrošinājuma fondi	
	1	2	3	4	5	6
2015	-2.0	-1.9	-0.2	0.1	-0.1	0.3
2016	-1.6	-1.7	-0.1	0.2	0.1	0.6
2017	-1.0	-1.3	0.0	0.2	0.1	1.0
2018	-0.5	-1.1	0.1	0.2	0.3	1.3
2018 II	-0.5	.	.	.	.	1.4
III	-0.4	.	.	.	.	1.4
IV	-0.5	.	.	.	.	1.3
2019 I	-0.7	.	.	.	.	1.1

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.2. Ieņēmumi un izdevumi

(% no IKP; gada plūsmas)

	Ieņēmumi						Izdevumi						
	Kopā	Kārtējie ieņēmumi				Kapitāla ieņēmumi	Kopā	Kārtējie izdevumi					Kapitāla izdevumi
		Tiešie nodokļi	Netiešie nodokļi	Neto sociālās iemaksas	Atlīdzība nodarbinātajiem			Starppatēriņš	Procentu maksājumi	Sociālie maksājumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2015	46.2	45.7	12.5	13.0	15.2	0.5	48.3	44.4	10.0	5.2	2.3	22.7	3.9
2016	46.0	45.5	12.5	12.9	15.2	0.5	47.5	44.0	9.9	5.2	2.1	22.7	3.6
2017	46.1	45.7	12.8	12.9	15.2	0.4	47.0	43.3	9.8	5.2	2.0	22.4	3.8
2018	46.3	45.9	13.0	13.0	15.2	0.4	46.8	43.1	9.8	5.2	1.8	22.3	3.7
2018 II	46.2	45.8	12.9	12.9	15.2	0.4	46.7	43.0	9.8	5.2	1.9	22.3	3.7
III	46.2	45.8	12.9	13.0	15.2	0.4	46.7	43.0	9.8	5.2	1.9	22.3	3.6
IV	46.3	45.9	13.0	13.0	15.2	0.4	46.8	43.1	9.8	5.2	1.8	22.3	3.7
2019 I	46.2	45.7	12.9	13.0	15.1	0.4	46.8	43.1	9.8	5.2	1.8	22.3	3.7

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.3. Valdības parāda attiecība pret IKP

(% no IKP; atlikumi perioda beigās)

	Kopā	Finanšu instruments			Turētājs			Sākotnējais termiņš		Atlikušais termiņš			Valūta	
		Nauda un noguldī- jumi	Aizde- vumi	Parāda vērts- papīri	Kreditore (rezidenti)		Kreditore (nerezī- denti)	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro vai dalībvalsts valūta	Citas valūtas
	1					MFI								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2015	90.1	2.8	16.4	70.9	44.3	27.5	45.7	9.1	81.0	17.5	31.3	41.3	88.0	2.1
2016	89.2	2.7	15.6	70.9	46.8	30.7	42.5	8.8	80.5	17.2	29.8	42.2	87.2	2.1
2017	87.1	2.6	14.5	70.0	47.6	32.1	39.5	8.0	79.0	15.8	28.9	42.3	85.2	1.8
2018	85.1	2.6	13.7	68.9	47.3	32.3	37.8	7.5	77.7	15.6	28.2	41.3	83.7	1.5
2018 II	86.6	2.6	14.0	70.0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
III	86.4	2.6	13.8	70.0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
IV	85.1	2.6	13.7	68.9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2019 I	85.9	2.6	13.6	69.7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6. Fiskālās norises

6.4. Valdības parāda attiecības pret IKP un pamatfaktoru gada pārmaiņas¹⁾

(% no IKP; gada plūsmas)

	Parāda attiecības pret IKP pārmaiņas ²⁾	Sākotnējais deficīts (+)/ pārpalikums (-)	Deficīta-parāda korekcija							Cita	Procentu likmes un izaugsmes tempa starpība	Papildpostenis: aizņemšanās nepieciešamība
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem					Pārvērtēšanas ietekme un citas apjoma pārmaiņas			
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu akcijas				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	-1.9	-0.3	-0.8	-0.5	0.2	-0.3	-0.3	-0.1	0.0	-0.4	-0.8	1.2
2016	-0.8	-0.6	0.1	0.2	0.3	-0.1	0.0	0.1	0.0	-0.1	-0.4	1.6
2017	-2.2	-1.0	-0.1	0.3	0.5	0.0	-0.2	0.1	-0.1	-0.4	-1.1	0.9
2018	-1.9	-1.3	0.3	0.3	0.4	-0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	-0.9	0.8
2018 II	-2.8	-1.4	-0.2	0.3	0.2	-0.1	0.0	0.2	-0.1	-0.4	-1.3	0.5
III	-2.0	-1.4	0.5	0.7	0.6	0.0	0.0	0.2	-0.1	-0.1	-1.1	1.0
IV	-1.9	-1.3	0.3	0.5	0.4	-0.1	0.0	0.1	0.0	-0.2	-0.9	0.8
2019 I	-1.2	-1.1	0.7	0.7	0.6	-0.1	0.0	0.2	0.1	-0.1	-0.8	1.2

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

1) Finanšu krīzes kontekstā veikto starpvaldību aizdevumu dati, neietverot deficīta-parāda korekcijas ceturkšņa datus, ir konsolidēti.

2) Aprēķināts kā starpība starp valdības parāda attiecību pret IKP atsaucies perioda beigās un iepriekšējā gada atbilstošā perioda beigās.

6.5. Valdības parāda vērtspapīri¹⁾

(parāda apkalpošana; % no IKP; plūsmas parāda apkalpošanas periodā; vidējās nominālās peļņas likmes; % gadā)

	Parāda apkalpošana 1 gada ietvaros ²⁾					Vidējais atlikušais termiņš gados ³⁾	Vidējās nominālās peļņas likmes ⁴⁾						
	Kopā	Pamatsumma		Procenti			Apgrozībā esošais apjoms					Darījumi	
		Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Kopā	Mainīgā procentu likme		Nulles procentu likmes kupons	Fiksētā procentu likme	Termiņš līdz 1 gadam	Emisija	Dzēšana		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2016	14.1	12.4	4.6	1.7	0.4	6.9	2.6	1.2	-0.1	3.0	2.9	0.2	1.2
2017	12.9	11.2	4.2	1.7	0.4	7.1	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.3	1.1
2018	12.6	11.1	3.7	1.5	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.5	0.4	0.9
2018 II	12.5	10.9	3.4	1.6	0.4	7.3	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.5	0.4	0.9
III	12.7	11.1	3.7	1.6	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.6	0.4	0.9
IV	12.6	11.1	3.7	1.5	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.5	0.4	0.9
2019 I	12.7	11.2	3.8	1.5	0.4	7.4	2.3	1.1	0.0	2.6	2.5	0.5	1.0
2019	febr.	12.7	11.2	4.0	1.5	7.3	2.3	1.1	0.0	2.7	2.4	0.4	0.9
	marts	12.7	11.2	3.8	1.5	7.4	2.3	1.1	0.0	2.6	2.5	0.5	1.0
	apr.	13.1	11.6	3.9	1.5	7.4	2.3	1.2	0.0	2.6	2.5	0.5	1.1
	maijs	12.8	11.4	3.4	1.5	7.4	2.3	1.2	0.0	2.6	2.5	0.5	1.0
	jūn.	12.8	11.4	3.7	1.5	7.4	2.3	1.3	0.0	2.6	2.3	0.5	0.9
jūl.	13.0	11.5	4.0	1.5	0.4	7.5	2.2	1.3	-0.1	2.6	2.3	0.4	1.0

Avots: ECB.

1) Dati uzrādīti nominālvērtībā un nav konsolidēti valdības sektora datus.

2) Nav ietverti nākotnes maksājumi par parāda vērtspapīriem, kuriem vēl nav pienācis termiņš, un pirmstermiņa dzēšana.

3) Atlikušais termiņš perioda beigās.

4) Atlikumi perioda beigās; darījumiem – 12 mēnešu vidējie rādītāji.

6. Fiskālās norises

6.6. Fiskālās norises euro zonas valstīs

(% no IKP; gada plūsmas un atlikumi perioda beigās)

	Beļģija	Vācija	Igaunija	Īrija	Grieķija	Spānija	Francija	Itālija	Kipra	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2015	-2.4	0.8	0.1	-1.9	-5.6	-5.3	-3.6	-2.6	-1.3	
2016	-2.4	0.9	-0.3	-0.7	0.5	-4.5	-3.5	-2.5	0.3	
2017	-0.8	1.0	-0.4	-0.3	0.7	-3.1	-2.8	-2.4	1.8	
2018	-0.7	1.7	-0.6	0.0	1.1	-2.5	-2.5	-2.1	-4.8	
2018 II	-0.4	1.9	0.1	-0.6	0.8	-2.7	-2.7	-2.0	3.5	
III	-0.3	2.0	0.1	-0.5	0.8	-2.6	-2.5	-2.1	-4.9	
IV	-0.7	1.7	-0.6	0.0	1.1	-2.5	-2.5	-2.1	-4.8	
2019 I	-1.0	1.7	-0.7	0.0	0.4	-2.4	-3.2	-2.1	-4.2	
Valdības parāds										
2015	106.4	71.6	9.9	76.8	175.9	99.3	95.6	131.6	108.0	
2016	106.1	68.5	9.2	73.5	178.5	99.0	98.0	131.4	105.5	
2017	103.4	64.5	9.2	68.5	176.2	98.1	98.4	131.4	95.8	
2018	102.0	60.9	8.4	64.8	181.1	97.1	98.4	132.2	102.5	
2018 II	105.9	62.2	8.7	68.4	177.5	98.2	99.0	133.5	102.9	
III	105.4	61.8	8.5	67.4	182.3	98.3	99.4	133.5	110.1	
IV	102.0	60.9	8.4	63.6	181.1	97.1	98.4	132.2	102.5	
2019 I	105.1	61.0	8.1	65.6	181.9	98.7	99.7	134.0	105.0	
	Latvija	Lietuva	Luksemburga	Malta	Nīderlande	Austrija	Portugāle	Slovēnija	Slovākija	Somija
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2015	-1.4	-0.3	1.4	-1.0	-2.0	-1.0	-4.4	-2.8	-2.6	-2.8
2016	0.1	0.2	1.9	0.9	0.0	-1.6	-2.0	-1.9	-2.2	-1.7
2017	-0.6	0.5	1.4	3.4	1.2	-0.8	-3.0	0.0	-0.8	-0.8
2018	-1.0	0.7	2.4	2.0	1.5	0.1	-0.5	0.7	-0.7	-0.7
2018 II	-0.2	0.7	1.7	3.8	1.8	0.1	-1.1	0.5	-0.6	-1.0
III	-0.5	0.6	2.1	3.4	2.0	0.2	-0.2	0.5	-0.5	-0.7
IV	-1.0	0.7	2.4	2.0	1.5	0.1	-0.5	0.7	-0.7	-0.8
2019 I	-0.9	0.2	2.8	1.9	1.8	-0.2	-0.1	0.6	-0.7	-0.8
Valdības parāds										
2015	36.8	42.6	22.2	57.9	64.6	84.7	128.8	82.6	52.2	63.4
2016	40.3	40.0	20.7	55.5	61.9	83.0	129.2	78.7	51.8	63.0
2017	40.0	39.4	23.0	50.2	57.0	78.2	124.8	74.1	50.9	61.3
2018	35.9	34.2	21.4	46.0	52.4	73.8	121.5	70.1	48.9	58.9
2018 II	36.9	35.0	22.1	49.0	53.9	76.3	124.9	72.6	51.9	60.0
III	37.0	35.0	21.7	46.0	52.9	75.4	124.8	71.1	51.5	59.4
IV	35.9	34.2	21.4	46.0	52.4	73.8	121.5	70.1	48.9	59.5
2019 I	37.2	34.1	21.3	46.6	50.9	72.7	123.0	67.9	48.9	59.3

Avots: Eurostat.

© Eiropas Centrālā banka, 2019

Pasta adrese	60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis	+49 69 1344 0
Interneta vietne	www.ecb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 11. septembrī.

ISSN 2363-3506

ES kataloga numurs QB-BP-19-006-LV-N